

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 132.

BYDGOSZCZ, niedziela dnia 10 czerwca 1928 r.

Rok XXII.

Sprawy społeczne w Sejmie.

Warszawa, 9 czerwca.

Dyskusja nad budżetem ministerstwa pracy i opieki społecznej, zakończoną na wczorajszym posiedzeniu Sejmu, toczyła się w atmosferze spokoju i powagi. Dowodzi to, że kwestje społeczne, których lwia część wchodzi w zakres działalności ministerstwa pracy i opieki społecznej, coraz więcej budzą zrozumienia i zainteresowania w społeczeństwie. I dobrze, że zagadnienia społeczne uzyskują w społeczeństwie prawo obywatelstwa podobnie na równi z innymi zagadnieniami, jak np. sprawa rolna i in. Do niedawna bowiem traktowano sprawy robotnicze i społeczne niejako dorywczo dodatkowo. Przejawiało się to w rozbieżności poglądów na działalność ministerstwa pracy i opieki społecznej, widocznym było i z budżetów ministerstwa, które w stosunku do innych resortów, zawsze stawiano na szarym końcu. Nawet w preliminarzu budżetowym na rok 1928-29 ministerstwo pracy i opieki społecznej zajmowało prawie że ostatnie miejsce. Widocznie i w rządzie, dokonuje się zbyt powolna zmiana poglądów na potrzeby społeczne i na środki potrzebne do ich zaspokojenia.

Na czoło dyskusji budżetowej wysunięte zostały sprawy, a mianowicie: **ubezpieczenie na starość i niezdolność do pracy, sprawa bezrobocia i zagadnienie emigracji.** Widocznie te rzeczy najbardziej są aktualne, potrzeby z zakresu tych zagadnień najbardziej palące. Odnośnie do ubezpieczenia robotników (chodzi o robotników w b. zaborze austriackim i rosyjskim) cały Sejm, wzgl. przedstawiciele wszystkich ugrupowań sejmowych, dali wyraz zapatrywaniu, że ubezpieczenie to winno być jak najszybciej przeprowadzone. Reprezentanci stronnictw włościańskich poszli jeszcze dalej w swoich w tej sprawie przemówieniach, domagając się objęcia ubezpieczeniem również osób samodzielnie na roli pracujących, a więc posiadaczy warstw rolnych. Żądanie rozszerzenia ubezpieczeń społecznych na pewne kategorie włościan powita klasa robotnicza zapewne z wielką sympatią rozumiejąc, że ubezpieczenia nie mogą być monopolem jedynie pracownika najemnego. O ileby Polska weszła na drogę rozszerzania ubezpieczeń społecznych na samodzielnie pracujących, to do kategorii obowiązkowo ubezpieczonych — a ubezpieczenie winno być przymusowe — muszą również być zaliczeni rękodzielnicy, drobni kupcy i drobni przemysłowcy. Są to bowiem kategorie, których dochody nie są dostateczne, by wystarczyły na zabezpieczenie sobie środków zaopatrzenia na starość lub na wypadek choroby.

Bezrobocie, któremu w dyskusji budżetowej poświęcono dużo zdrowych uwag, jest mimo malejącej liczby bezrobotnych, i nadal poważną klęską społeczną. Bo 140 000 ludzi zarejestrowanych w państwowych urzędach pośrednictwa jako bezrobotni, a znacznie większa cyfra bezrobotnych niezarejestrowanych, zwłaszcza po wsiach to zjawisko świadczące bardzo ujemnie o naszych stosunkach gospodarczych. Walka z bezrobociem jest niewątpliwie popierana przez czynniki rządowe, ale tem niemniej jest ona prowadzona w

Wściekłość Berlina z powodu porażki Waldemarasa

wyładowuje się w ponownej hecy antypolskiej. — Powód się znalazł w zmyślonej wiadomości. — Tel-Union o min. Zaleskim.

Berlin, 8. 6. (PAT) Prawicowa prasa berlińska podaje dziś depeze Tel. Unionu z Genewy, miesząc naumyślnie, czy też celowo dwie różne wiadomości, mianowicie wiadomość o powierzeniu p. ministrowi Zaleskiemu sprawozdania o konflikcie grecko - albańskim i drugą o proteście, zgłoszonym przez prezydium kongresu mniejszości, przeciwko zamierzonej nominacji Hiszpana ministerstwa spraw zagr. Aguirere na szefa wydziału mniejszościowego w sekretarjacie generalnym Ligi Narodów na miejsce Erica Colbana. Ten Union czyni z tego jedną wiadomość, twierdząc, że prezydium kongresu mniejszościowego zaprotestowało w piśmie do sekretarza generalnego Ligi Narodów Drummonda przeciwko zamierzonemu powierzeniu wydziału mniejszościowego Rady Ligi Narodów p. ministrowi Zaleskiemu.

W związku z tą depezą niemal cała prawicowa prasa berlińska podnosi alarm i zamieszcza pełne oburzenia ar-

Waldemarasz szuka pociechy w Berlinie.

Genewa, 8. 6. PAT. W wywiadzie dla „Berliner Boersen Kurier“ Waldemarasz przypuszcza, że na wrześniowym zebraniu Rady Ligi Narodów spór, który został obecnie przerwany, wystąpi z jeszcze większą ostrością i gwałtownością. Już jednak dziś może Waldemarasz stwierdzić, że stanowiska swe-

tykuły przeciwko Lidze Narodów i Polsce. „Der Tag“ oświadcza w związku z tą wiadomością, że mianowanie p. ministra Zaleskiego obrońcą oficjalnym mniejszości z ramienia Ligi Narodów, tj. powierzenie mu wydziału mniejszościowego jest zdaniem dziennika dowodem, że Liga Narodów niema bynajmniej zamiaru bronić praw mniejszości (!!) Współpraca Niemiec z takim gremjum nie może być w żaden sposób owocna. Cała ta kampania jest charakterystycznym rysem roboty berlińskiej, gdyż protest kongresu mniejszości zwraca się właśnie przeciwko Hiszpani, nazywając ją państwem zainteresowanym bezpośrednio jako stronę w kwestji mniejszościowej i podnosząc, że w Hiszpanji znajduje się specjalna mniejszość narodowa, mianowicie mniejszość katalońska biorąca udział w kongresie mniejszości. Przekrecona wiadomość Tel. Unionu odwraca ostrze całego protestu od Hiszpanji, kierując je przeciwko Polsce.

go nie zmieni. W końcu zaznacza premier litewski, że w drodze powrotnej do Kowna zatrzyma się w Berlinie i że ma nadzieję usunąć jeszcze ostatnie pomniejsze trudności celem umożliwienia zawarcia traktatu handlowego litewsko-niemieckiego.

Straszny wybuch w marynarce niemieckiej.

10 ofiar w ludziach.

Berlin, 8. 6. PAT. Wczoraj wieczorem podczas ćwiczeń podkładania min wydarzyła się groźna eksplozja na Morzu Bałtyckim na wschodzie od Scheining. Z przyczyn dotychczas niewyjaśnionych na pokładzie zakładacza min „C 12“ eksplodował materiał wy-

buchowy. Na łodzi „C 12“ oraz pływającej obok „C 8“ zostało zabitych 6 ludzi, 4 innych zostało ciężko, a 8 lżej rannych. Ranni zostali natychmiast przetransportowani do szpitala w Kilonji. Wśród zabitych znajduje się niejaki Rutkowski, pochodzący z Gdańska.

stepstwie tego nie daje oczekiwanych rezultatów. Należy do walki z bezrobociem zaprzężyć wszystkie siły państwowe i społeczne, bo tylko ogólny wysiłek położy może koniec, a przynajmniej ograniczyć nieszczęśliwe następstwa bezrobocia.

Dość beznadziejnie przedstawia się w Polsce sprawa emigracji. Panujące w kraju bezrobocie, ciężki stan gospodarczy, coroczny przyrost naturalny ludności, — powoduje konieczność eksportu żywego materiału tj. robotników szukających zagranicą chleba. Niestety możliwości emigracyjne są dla Polski minimalne, bo popyt za obcą siłą roboczą jest zagranicą coraz to mniejszy, boć i tam jest duża podaż rąk do pracy. Wyjście z trudności tych byłoby tylko jedno: stworzenie w kraju warsztatów pracy któreby zatrudnić mogły tysiączne reszki bezrobotnych. Nie rychło będziemy mogli dać u nas pracę wszystkim tym, którzy jej szukają. I dlatego

nych, zwłaszcza rolników, terenów emigracyjnych. To się już dzieje, ale chodziliby o skoordynowanie wszystkich w tym kierunku podejmowanych wysiłków.

Powyższe trzy zagadnienia społeczne i robotnicze, które mają raczej charakter ogólnopolski, były ośrodkiem dyskusji. Inne stanowiły niejako jej uzupełnienie.

Zabrzeński.

Gdańsk boi się Gdyni.

Warszawa, 9. 6. tel. wł.) Do „Kuryera Porannego“ donoszą, że pośpiech obecnie widoczny w rozbudowie portu gdańskiego i zaciągnięcie na ten cel pożyczki zagranicznej spowodowany jest obawą konkurencji Gdyni. Nowy basen w Gdańsku buduje się dla masowych przeładunków towarów. Wszystkie przygotowania wskazują na wielkie wysiłki celem skoncentrowania w Gdańsku im-

Komisja do badania nadużyć wyborczych.

Warszawa, 9. 6. (tel. wł.) Wczoraj zawiadomił przewodniczący komisji administracyjnej, że marszałek Daszyński zmierza do porozumienia w zakresie wyboru nadzwyczajnej komisji dla zbadania nadużyć wyborczych bez walki ze stronnictwami i z rządem. Z tych względów zaproponował nie wybrać narazie komisji, lecz upoważnić referentów do zbierania materiałów, które mają przedstawić w przeciągu 7-miu dni ministrowi spraw wewnętrznych. Ministerstwo zobowiązało się do złożenia odpowiednich wyjaśnień. Komisja po ich wysłuchaniu rozstrzygnie, czy są wystarczające, czy też należy przystąpić do wyboru komisji śledczej.

17 izb rzemieślniczych.

Warszawa, 9. 6. (tel. wł.) Stajut izb rzemieślniczych ma być ogłoszony z końcem bieżącego miesiąca. Na terenie całego państwa powstanie takich izb 17, mianowicie 16 wojewódzkich i 1 w Warszawie. Wybory odbędą się w jesieni.

Burdy komunistyczne na pierwszym posiedzeniu sejmiku pruskiego.

Berlin, 8. 6. (PAT) Dziś odbyło się pierwsze posiedzenie nowego sejmiku pruskiego, które miało od początku niezwykle burzliwy charakter. Jak stwierdza „Vossische Ztg.“, było to **najburzliwsze posiedzenie w ciągu ostatniego roku.** Przewodniczący ze starszeństwa 83-letni hr. Posadarski nie mógł zupełnie przemawiać, gdyż na ławach komunistów panował niezwykle hałas i tumult. Komuniści zażądali ogłoszenia **amnestji.** Po zakończeniu mowy przewodniczącego hr. Posadarskiego, której nikt prawie nie mógł zrozumieć z powodu zgiełku i zamętu jeden z posłów komunistycznych wstąpił na trybunę, zgłaszając nagły wniosek, żądający natychmiastowego uwolnienia z więzienia **dwoch nowowybranych posłów komunistycznych.** Nowoabrany poseł chrześcijański - narodowej partji, radca regencyjny poseł Ponfick, zaprotestował przeciwko rozważaniu wniosku komunistycznego. Wobec tego wniosek ten musiał być odroczony.

Wywołało to niesłychane oburzenie na ławach komunistów, a kilku posłów rzuciło się na posła Ponfickiego. Został on tak dotkliwie pobity, że znajdujący się na sali posłowie - lekarze musieli pospieszyć mu z pomocą i obandażować.

Hr. Posadarski nie będąc w stanie opanować zamętu, opuścił fotel przewodniczącego i przerwał w ten sposób posiedzenie. Po wznowieniu posiedzenia doszło do nowych zamętów przy wniosku komunistycznym, żądającym o wystąpienie do rządu Rzeszy celem uzyskania amnestji dla przestępców politycznych. Niemiecko - narodowi uzupełnili ten wniosek, żądając rozciągnięcia amnestji na wszystkich, co miało na celu uzyskanie amnestji dla **morderców z Czarnej Reichswehry.** Przy głosowaniu wniosek komunistyczny przeszedł głosami komunistów, socjalistów i części centrum, przyczem pruski minister sprawiedliwości dr. Schmidt głosował za wnioskiem. Nad tem musiano debaty przerwać i odro-

Tygodniowy przegląd polityki zagranicznej.

Haniebna porażka Waldemara na Radzie Ligi Narodów. — Dwie mowy o polityce europejskiej. — Rząd i parlament we Francji. — Targi polityczne w Niemczech. — Nankin zamiast Pekinu.

Jak to można było przewidzieć, Waldemar w Genewie przepadł z kresem. Nawet jego opiekun Niemiec, v. Schubert (zastępca Stresemanna) nie mógł go obronić. Zwycięstwo stanowiska polskiego, odniesione na arenie międzynarodowej, wpłynęło może dodatnio na dalsze rokowania polsko-litewskie. Sprawa jednak została tylko odroczonej do przyszłej sesji Rady Ligi Narodów, a więc nie ostatecznie „złatwiona”. Niewątpliwie, Waldemaras będzie usiłował nadal prowadzić swą perfidną grę według wskazówek reżyserów z lewa i prawa, ukrytych za kulisami. Nie ludźmy się więc, co do istoty sporu z Litwą i nie spodziewajmy się cudów genewskich, zarówno w tej sprawie jak i w sprawie szkolnej na Górnym Śląsku, gdzie „Volksbund” zaniósł skargę do Rady Ligi o zapisywanie rzekomo niemieckich dzieci do szkoły polskiej.

Nie można bowiem przypisywać Lidze Narodów „charakteru mitologicznego”, jak się wyraził Mussolini w swej wielkiej mowie politycznej, wygłoszonej w ub. wtorek przed senatem rzymskim. Mussolini, który, jak wiadomo, jest także swym ministrem spraw zagran., po długim milczeniu przedstawił teraz politykę zewnętrzną Włoch. Exposé jego cechował wyraz spokojny i umiarkowany, co wyraźnie trzeba stwierdzić, gdyż dawniejsze wystąpienia wodza faszystów odznaczały się zgoła swoistym tonem. Ostatnio jednak Mussolini mówił w stylu dyplomatycznym, z którego dawniej sobie kpił.

Dość silne słowa wypowiedział jedynie pod adresem Jugosławji, radząc jej by nie lekceważyła sobie narodu 40-miljonowego. Mussolini jest jednak zadowolony z załatwienia ostatniego konfliktu z tym sąsiadem, jakoteż z ogólnych wyników swej polityki: w Afryce, na Bałkanie (świeży traktat z Turcją, który przeludnionym Włochom otwiera nowe możliwości ekspansji w Azji), wobec Węgier, Bułgarii. Mussolini podkreśla serdeczne stosunki, łączące Włochy z Anglią i Polską. Bliższe stosunki z Polską nawiązane podczas wizyty rzymskiej Zaleskiego, są nowością w polityce włoskiej. Dlatego omówił je Mussolini poraz pierwszy szczegółowo. Stwierdził wzrost potęgi politycznej i gospodarczej 30-miljonowego narodu i wyjaśnił, że Polska nie zawarła żadnych układów politycznych z Włochami mimo fantastycznych pogłosek o celach podróży Zaleskiego. Zbliżenie włosko-polskie oznacza wzmocnienie frontu przeciw komunizmowi, tembardziej, że Włochy żyją nadal w najlepszej przyjaźni z Anglią, tym najsiłniejszym przeciwnikiem bolszewizmu.

Ponieważ Mussolini wypowiedział się za rewizją traktatów pokojowych w przyszłości — około 1935 r. — mowę jego przyjęto z zadowoleniem nawet w Berlinie. Mussolini jednak ma oczywiście na myśli przede wszystkim traktat węgierski w Trianon, no i żądanie własne, któreby Włochy wysunęły przy ewentualnej rewizji traktatów.

Wielka przyjaźń włosko-węgierska podoba się najmniej — Czechosłowacji. To też Benes, który dzień później mówił o polityce czeskiej i wynikach swej znanej podróży, wyraził przekonanie, że Francja nigdy nie zgodzi się na rewizję traktatów.

Francuska izba deputowanych wybrała ponownie na prezydenta Buissona (socjalistę), mimo że większość tworzą partie prawicowe i środkowe. We Francji, jak widać, dzieje się podobnie, jak w Polsce, z tą „małą” tylko różnicą, że tam rząd i parlament pracują metodami — zachodnimi. Niema tam też walki między nimi, przynajmniej

rozstrzyga o wszystkim. Mógłby też za wzór służyć sposób, w jaki Poincaré zabiera się do komunistów. Wybór Buissona daje prasie niemieckiej powód do przepowiedni na temat przyszłych ostrych walk między prawicą a lewicą w parlamencie francuskim. Niemcy zapominają tylko o Poincaré, któregooby oczywiście najchętniej wykreślili ze swych rachub.

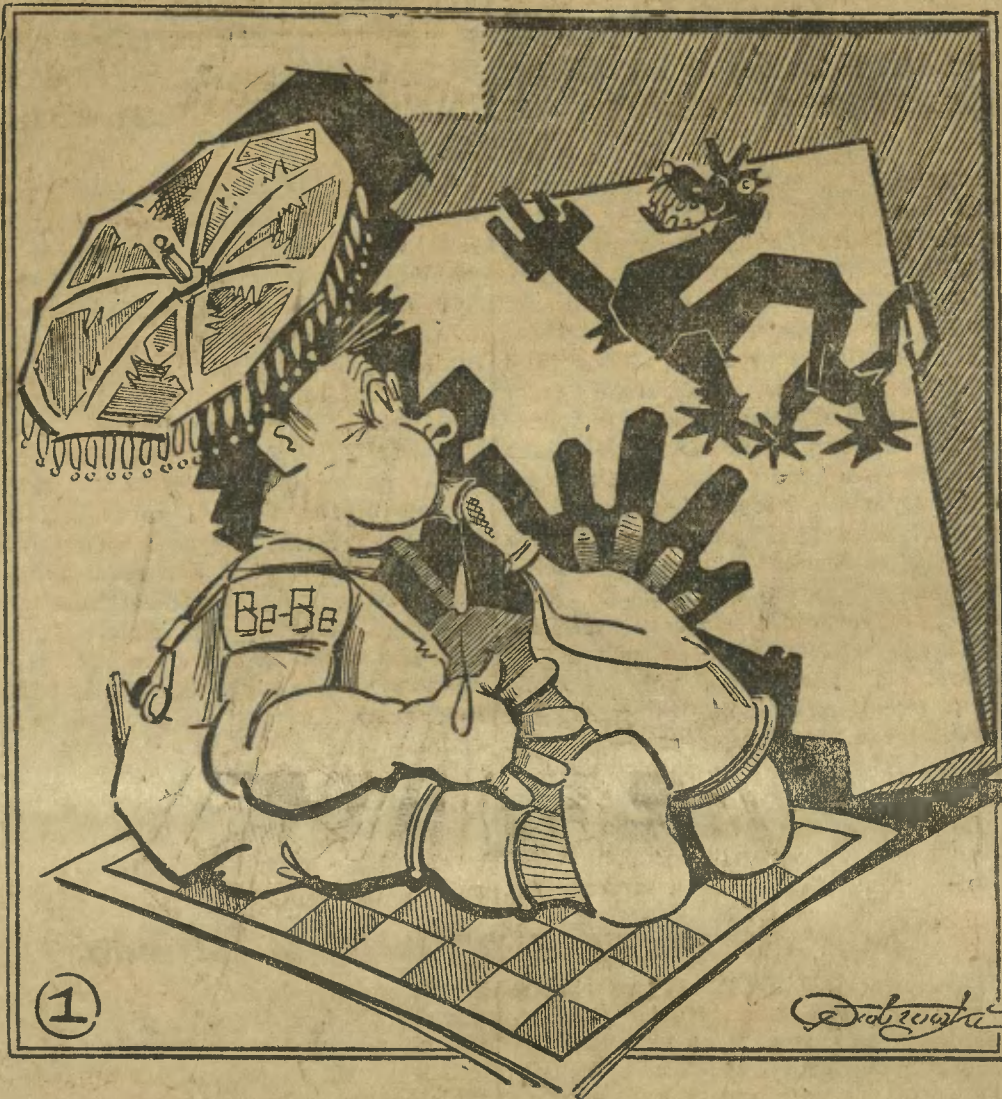
Odczuwają oni jednak brak silnej ręki u siebie, zwłaszcza podczas obecnego przesilenia rządowego. Targów o teki ministerjalne Rzeszy jeszcze nie dobito; nie wiadomo więc, kto z kandydatów, przedstawi się jako kanclerz przyszłemu Reichstagowi, który zbierze się 13 czerwca. Największe apetyty na rządy zdradzają oczywiście socjaliści, którzy

z ostatnich wyborów wyszli jako największa partja.

Dopóki nie wybuchnie gdzieś w Niemczech znowu fosgen lub inny gaz, Europa może spokojnie spać. Mussolini bowiem — dotąd taki wojowniczy! — Benes, Rada Ligi: wszyscy zapewniają o swych dążnościach pokojowych.

Jak szczęśliwi jednak jesteśmy w porównaniu z takimi Chinami, gdzie od lat toczy się krwawa wojna domowa. Walki nie skończyły się zdobyciem Pekinu przez wojska południowe (Nankinu); teraz chyba nastąpią dopiero „porachunki”. Przedewszystkiem więc Nankin pozbawił Pekin godności stolicy i sam się ogłosił stolicą „nowych Chin”. Co będzie dalej, jest jednak nie-
W.

Skutki paktu z Chinami.

Chińczycy mają ciągle na ustach smoka, a Bebe ma ciągle w buzi smoczka rządowego.

Z posiedzenia Sejmu.

P. P. S. zgłasza gotowość do objęcia rządów. — Zmianę ustroju państwowego — grozi p. Diamand — należy uskutecznić choćby gwałtem.

Warszawa, 8. 6. PAT. Na dzisiejszym plenarnym posiedzeniu Sejmu prowadzona była w dalszym ciągu dyskusja nad budżetem Ministerstwa Pracy i Op. Społ. Poseł Puchałka (Ch. D.) podkreślił szczupłość tego budżetu i postawił postulat, aby na przyszłość budżet ten mógł być większy. Jednocześnie mówca pragnąłby, aby do budżetu wprowadzona była kwota w sumie 50.000 zł. na kosztia przeszkolenia instruktorów i pracowników kas chorych. Mówca uważa, że dekrety, dotyczące emigracji, powinny być zmienione w myśl życzeń zjazdu emigrantów polskich w Paryżu. W dalszym ciągu polemizuje z posem Żuławskim, który zarzuca Ch. D., że przeszkadza robotnikom w walce o ich prawa. W zakończeniu swego przemówienia mówca oświadcza, że Ch. D. głosować będzie za budżetem Ministerstwa i przeciwstawi się wszystkim wnioskom o redukcję tegoż budżetu.

Pos. Heller (kl. żyd.) uważa budżet Ministerstwa Pracy i Op. Społ. również za szczupły zwłaszcza, jeżeli się obliczy z budżetu tego wydatki na bezrobocie.

Pos. Sosiński (Ch. D.) omawia bolączki G. Śląskie, podnosząc głos w sprawie ubezpieczeń społecznych. Mówca zaznacza również, że robotnicy domagają się rozciągnięcia na G. Śląsku ustawy o trwaniu czasu praktyki i urlopów,

nie wszędzie tam obowiązuje.

Pos. Roja (str. chłop.) omawia głównie sprawę zaopatrzenia inwalidów. Kieruje m. in. apel do rządu i p. Marszałka Piłsudskiego, aby zajął się losami inwalidów.

Pos. Targowski (BB) podkreśla, że planu gospodarczego na dłuższą metę nie możemy rozwinąć, nie uwzględniając sprawy emigracji. W sprawie emigracji do Francji mówca zaznaczył, że w ostatnich 10-ciu latach we Francji około 19 milj. ha ziemi rolnej nie jest uprawione wskutek wyludnienia wsi francuskich. Ta pustka musi być przez kogoś zapelniona, a dwa narody sojusznice najprędzej mogą dojść do tego, aby wzajemnie się uzupełnić.

Minister Jurkiewicz wyjaśnił, że budżet jego resortu w roku bieżącym jest wyższy o 1 900 000 zł od zeszłorocznego, wydatki zaś na bezrobocie zniżono z 34 milj. o 9 milj., którą to sumę użyto w całości na powiększenie poszczególnych pozycji opieki społecznej. Następnie p. minister szczegółowo usprawiedliwił użycie tej kwoty na inne świadczenia społeczne.

Następnie Izba przystąpiła do budżetu Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Sprawozdawca poseł Zarański (BB) stwierdził, że w drugiej połowie 1926 r.

junkturze. W r. 1927 zaczęło się to pogarszać, a obecnie mamy pewne trudności z powodu, że tempo naszego rozwoju ekonomicznego osłabło. Na pogorszenie konjunktury przygotowany jest u nas właśnie tylko skarb, który ma duże rezerwy. Natomiast nasz przemysł jest wyczerpany z takich rezerw i to głównie stanowi jego niższość wobec przemysłu naszych sąsiadów. Referat dalej wyraża przekonanie, że dojsię do skutku traktatu handlowego z Niemcami nie może zależeć od postulatów natury politycznej.

Pos. Brun (BB) podnosi, że istnieje jeszcze ustawa o walce z lichwą. Ustawa demagogiczna, niesprawiedliwa i godzi w cześć kupca, co powinno być zmienione. Mówca domaga się obniżenia stawek podatku obrotowego, ulg dla drobnego kupiectwa, dla którego również niezbędnym jest uzyskanie kredytów przez kasę oszczędności.

Pos. Diamand (PPS) wyraża przekonanie, że obecne stosunki polityczne w Polsce będą mogły być pomyślniejsze dla zawarcia układu handlowego z Niemcami, albowiem nowy rząd niemiecki mniej będzie ulegał woli agrariuszy niemieckich i podda się bardziej wpływowi klas robotniczych i przemysłowców Niemiec, którzy bardziej pragną wymiany swoich wyrobów na polskie surowce i żywność, oraz wpływu cen importu polskiego na ceny niemieckie. Następnie mówca oświadcza, że stronnictwo jego jest gotowe do objęcia rządu. Przekształcenie ustroju nastąpić musi albo drogą rozwoju demokracji, albo drogą gwałtu. Klasa robotnicza jest dzieckiem kapitalizmu i pragnie, aby jego majątek przeszedł nieuszkodzony w ręce tej klasy.

Kronika telegraficzna.

Rolnicza Polska sprowadza zboże z Ameryki.

Warszawa, 9. 6. (Tel. wł.) Ministerstwo spraw wewn. wysłało do Gdańska specjalną komisję, celem skontrolowania techniki odbioru i wyładowania nadeszłych tam z Ameryki dużych transportów zboża. Dotąd przywieziono 30 tys. ton zboża.

Bebe nie chce poprawy roli urzędników.

Warszawa, 9. 6. (Tel. wł.) Delegacja centralnego komitetu porozumiewawczego związków zawodowych pracowników państwowych, odbyła w ostatnich dniach z prezesami klubów parlamentarnych konferencję, w sprawie poborów. W wydanym komunikacie stwierdza komitet, że nie wiadomo, jakie będą uchwały ciała ustawodawczego ze względu na niewyjaśniony stosunek do sprawy niektórych klubów oraz zdecydowanego ujemnego stanowiska B. B.

Gzłowiek, który powiesił żonę i opleszał sędziego śledczego.

Warszawa, 9. 6. (Tel. wł.) Trzeci wydział karny sądu okręgowego w Warszawie rozpatrywał sprawę Józefa Morawskiego, oskarżonego o powieszenie żony. Na rozprawie zaszedł wypadek dotąd nie spotykany, a mianowicie pociągnięto do odpowiedzialności na wniosek obrońcy Ettingera sędziego śledczego za opóźnienie o dwa tygodnie zbadania chorego świadka, który przez ten czas zmarł, zabierając ze sobą tajemnice sprawy.

Zamach na premiera japońskiego.

Tokjo, 8. 6. (PAT) Reuter. Usiłowano tu dokonać zamachu na premiera, zamach jednak nie udał się. Wczoraj rano mianowicie, kiedy premier przybył na dworzec, w celu udania się do Utsunomiya na konferencję partyjną, jakiś człowiek w ubraniu robotniczym zbliżył się nagle do niego chcąc go przebić sztyletem. Zamach udaremniła policja oraz straż, która natychmiast aresztowała napastnika.

Tokjo, 8. 6. (PAT) Na podstawie danych, zebranych w śledztwie przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewn. oświadczył, że zamach na prezesa rady ministrów niema bynajmniej charakteru politycznego. Jak sądzą, sprawca zamachu będzie odpowiadał jako zwy-

Żądania Chrześcijańskiej Demokracji w dziedzinie moralnej i religijnej.

Posel Fr. Zieliński z Klubu Ch. D. wygłosił w Sejmie 4 bm. zasadniczą mowę, którą ze względu na jej znaczenie podajemy w całej osnowie. Oto co mówił p. Zieliński:

Wśród czynników, które wpływają na dobrobyt i rozwój państwa, oświata ma znaczenie wielkie, może decydujące. W tym momencie pozwolę sobie zwrócić uwagę na jeden szczegół, który dla naszego państwa zagadnienie oświaty czyni zagadnieniem nie tylko w ścisłym znaczeniu oświatowym, kulturalnym, ale wybitnie państwowym, bardziej decydującym o naszym państwie, bardziej wpływającym na los i rozwój tego państwa, niż to ma miejsce w życiu i rozwoju państw innych narodów.

Nasza Konstytucja została dostosowana w swojej treści do poziomu bardzo wysokiego wyrobienia obywatelskiego i państwowego. Nasza Konstytucja w tem zrozumieniu stoi bardzo wysoko i jest wzorowana na konstytucjach narodów i państw najbardziej politycznie i obywatelsko wyrobionych. Różnica pomiędzy poziomem naszej Konstytucji a poziomem przeciętnego wyrobienia obywatelskiego i państwowego obywateli jest rażąco wielką. Stąd rodzi się konieczność jaknajszybszego wyrobienia państwowego obywateli. To podnosi znaczenie oświaty dla nas i czyni ją zagadnieniem życia państwowego. Oczywiście szkoła jest pierwszym i najważniejszym czynnikiem, wpływającym na podniesienie i rozwój oświaty.

Dla braku czasu nie mam możliwości zatrzymać się dłużej nad temi wadami, które widzę czy to w konstrukcji szkolnictwa, czy to w metodzie nauczania, czy to w znaczeniu przeciętności materiału naukowym młodzieży szkolnej, szczególnie szkoły średniej żeńskiej. Podkreśla on wadę największą z tych, które wyliczyłem przed chwilą. Tym zasadniczym brakiem naszego szkolnictwa wogóle jest **brak systemu wychowania**. Sprawa wychowania jest w naszym szkolnictwie niedoceniana, jest bagatelizowana. Widzimy to ze stosunku poprzednich rządów do szkolnictwa, a i obecnie zrozumienia dla tej sprawy niema. **Z punktu widzenia Chrześcijańskiej Demokracji i jako stronnictwa i jako ruchu chrześcijańsko-społecznego, wartości moralne mają znaczenie decydujące,**

nie tylko dla jednostek, ale i dla państwa. My pragniemy być i rozwój naszego państwa oprzeć na wartościach moralnych obywateli i dlatego wymagamy, aby szkoła polska obok nauczania przede wszystkim młodzież wychowywała. I gdyby, jako ojciec, miał wybierać dla moich dzieci jedno z dwojga: wykształcenie czy wychowanie, w znaczeniu wyrabiania wartości moralnej, bez wahania wybrałbym to drugie.

Rząd nasz w swym projekcie budżetu przewiduje szereg inwestycji; widzimy miliony na potrzeby wychowania fizycznego; niestety, **nie widzimy ani grosza na wychowanie moralne**. Dla zaznaczenia, jak wielce niedocenianem jest wychowanie moralne, podaję fakt,

że w szkole państwowej średniej nauki, którzy mają obowiązki wychowawców, obowiązki, jak już podkreśliłem, ogromnego znaczenia, w wykonaniu bardzo uciążliwe, za swoją pracę wogóle żadnych absolutnie wynagrodzeń nie otrzymują. A z drugiej strony jak istotnie wielka jest potrzeba zapiekania się moralną stroną naszej młodzieży, niech stwierdzą częste wypadki samobójstw młodzieży szkolnej. Tego jednak nie mieliśmy w tym stopniu i w tych rozmiarach w przeszłości. Nie chcę twierdzić, że to, co widzimy ze strony młodzieży, jest tylko skutkiem niedoceniania wychowania moralnego przez władze szkolne, oczywiście na taki stan młodzieży naszej wpływa cały

szereg czynników, które obniżają jej wartość. Ale z tego powodu szkoła winna zająć się wychowywaniem swej młodzieży.

W każdym organizmie, pierwszym warunkiem pomyślnego rozwoju jest harmonijny rozwój wszystkich jego organów. Widzimy to w organizmie jednostki, widzimy w organizmie zbiorowym, jakim jest naród.

Z tej trybuny stwierdzić muszę, że w naszym organizmie narodowym istnieje w konstrukcji społecznej wada, która swoim istnieniem sięga odległej przeszłości, wada, która doniosłością skutków wpływała ujemnie na rozwój naszej państwowości, powiem więcej, w przeszłości poważnie przyczyniła się do załamania bytu naszego państwa. Wadą tą jest **niedorozwój stanu trzeciego** — sfer mieszczańskich: rzemieślniczej i kupieckiej. Dla tej wady i skutkiem jej, mamy wielką zależność w handlu, wielką zależność w przemyśle; dla tej przyczyny, jeżeli nie jedynej, ale w dużym stopniu na skutek jej mamy **tak bardzo niepolski charakter naszych miast**. Tę wadę może stopniowo usunąć tylko **szkolnictwo zawodowe**. Dlatego z całym naciskiem podkreślam

Z ruchu monarchistycznego.

Tymczasowy tron, na jakim siedzi pretendent do korony polskiej.

Moż Pani lubi

pić filiżankę mocnej kawy. Proszę mu podać kawę Hag bez kofeiny, która jest prawdziwą kawą przedniego gatunku. Będzie on chwalił nadzwyczaj delikatny smak i miły aromat, a poza tem zrobi Pani przysługę pod względem zdrowia tak jemu jak i sobie, gdyż uniknie wszelkich szkodliwych skutków działania kofeiny na serce, nerwy, nerki i organy trawienia.

Musi to być jednak kawa Hag!

Dr. Mieczysław Jarosławski.

(83)

Tajemniczy chemik.

POWIEŚĆ.

(Dokończenie)

W pewnej chwili nie znalazł ich jaskrawy promień na pomoście. Usłyszeli natomiast w głębi łodzi krzyk kobiet.

Przerażenie schwyliło za gardło Kublika.

— Zbliżyć się na najbliższą odległość! — skomenderował Pretowicz.

Słychać było tylko charkot ludzi tarzających się we wnętrzu kadłuba łodzi.

Naraz na pomost wyskoczyły dwie kobiety, trzymając się w objęciach i jakby szukając ratunku przed napastnikami, z których lada chwila jeden mógł wygrać tę straszliwą walkę. Za nimi w tejże samej chwili wydarli się znów mężczyźni. Jeden dopędzał drugiego. Schwycił i runął z nim na podłogę. Tłukli się o sprzęty na pokładzie i o drzwi, usiłując jeden drugiego zrzucić w morze.

Czarne sylwetki przerażonych kobiet przywarły na przednim pomoście do podłogi w kacie burty.

Hydroplan znajdował się tuż, tuż,

Walczący wrogowie z gruchotem stoczyli się w głąb łodzi.

Światło uciekło.

Z głębi łodzi dochodził wściekły rżący świst zmagających się ciał.

Wtedy w tę niesamowitą chwilę pozerających się w walce wrogów spadł cichy a mocny i nakazujący szept:

— Chwytajcie koła ratunkowe! Zawierzcie się im!

Wśląd za szeptem spadły na ciemny pokład dwa koła ratunkowe na sznurach.

Kobiety spłoszyły się. Ciemnia odbierała im możliwość ruchów.

— Nino! — szepnął mocniej Kublik. — To ja, Janusz!

Dwa ciała prawie jednocześnie spadły na fale, a naprężone natychmiast postronki wyciągnęły staniające się ze strachu i przemęczenia kształty kobiece na pochyłą ścianę hydroplanu. Po chwili znalazły się we środku.

Łodzie musnęło światło, jakby skontrolować chciało, czy przeprawa ryzykowna udała się.

Walczący mężczyźni znaleźli się znów na pokładzie, tuż ponad krawędzią. Upadek ich do wody zdawał się być nieunikniony. Zataczali się już jak pijani.

— Ach! — przeraziła się Marie i za-

niesie ze sobą na dno morskie tajemnicę naszej rodziny!

Pretowicz zajęty był jednak teraz czem innym. Dawał rozkaz pilotowi, aby natychmiast zawracał pod reflektor i pomagał mu w wykonaniu tego rozkazu. Kublik cucił słabnącą w jego ramionach Janette.

Dwa pijane walką ciała mężczyźni zatoczyły się ponad burta, przegięły się przez nią jakoś ociężale, drąc pazurami liny i kurczowym chwytem czepiając się wszystkiego, co tylko znalazło się po drodze...

Spadły w wodę...

Nakryła je czarna fala.

Hydroplan wpadł w smugę świetlną i po chwili, zataczając półkole na rozpiętych skrzydłach, zatrzymał się tuż nad kadłubem statku, który wyrzucał ze siebie kontrolujące promienie.

Z pomostu ktoś się wychylił.

— A co?

— Motorówki już można sprzątać. Są tam jacyś ludzie?

— Oho, już oni ich od godziny pilnują. Nie ujdą.

— A gości jakich macie? — pytał Pretowicz.

— Wzięliśmy ich sakiem — śmiał się rubasznie głos bosmana. — Co z tem ścierwem dalej robić?

— Przesać nam pod eskortą na ląd — informował Pretowicz.

— A te pakunki ich? Część zdążyli

→ Zdążyli jednak?

— Kiedy wylecimy, panie?

— Nigdy!

— Jakto?

— Jakto?! — powtórzył głosem zdziwienia Kublik.

— Bo były niedokładne... Miały małe dziureczki, nasiąknęły wodą, a gazy, które miały się naprężyć przy ciśnieniu i nacisnąć sprężyny powodujące wybuch, uszły natychmiast... i...

— Będzie bujda, panie?

— A bujda, bosmanie!

— To taka ichnia fuszarska robota, panie, a żeby ich zaraza! A tu myślałem, że się człowiek coś niecoś przeleci do Abramka na piwo... — śmiał się jowialnie bosman, a wraz z nim i inni marynarze, którzy już wyglądali przez burta.

— Tak, tak, bosmanie, fuszarska robota, nie inaczej. W każdej robocie człowiek musi być bardzo dokładny...

— To nic nie będzie? — pytał zdumiony Kublik.

— A no nic. Może zdechnie od tego kilkadziesiąt kóp flonder, bo to straszne paskudziwo było w tych blaszankach.

— Iii... flonder! — pogardliwie rzucił bosman. — Kto by je tam jadł! Niech idą do cywila... Aby tylko nie wyzdychały makrele, bo to fajna rybka.

Bajka nadbałtycka.

Przed Białym Orłem prosząc o obronę
Wyciągła ropuszka do bociana łapki —
A przecież gdyby nie te orle szpony,
To już od dawna nie byłoby żabki!

wielką wagę i wielką potrzebę należytego ustosunkowania się naszych władz szkolnych do szkolnictwa zawodowego.

Szczególnie szkolnictwa zawodowego niższego. Jako stronnictwo demokratyczne, pragniemy, aby oświata stała się własnością wszystkich stanów, wszystkich sfer; jestem pewien, że to życzenie jest życzeniem nas wszystkich — członków tej Wysokiej Izby. Szkolnictwo powszechne i szkolnictwo zawodowe winno zasługiwać na szczególniejszą troskę.

Pozwólą Panowie, że w tym momencie poruszę stosunek naszych mniejszości do naszej państwowości w ostatnich wystąpieniach przedstawicieli tych klubów. Podczas przemówienia przedstawiciela klubu mniejszości w czasie dyskusji nad budżetem ministerstwa reform rolnych, słyszeliśmy nietylko skargi i narzekania, ale słyszeliśmy wprost oskarżenia rządu i państwa za rzekome krzywdy, jakie państwo polskie wyrządza mniejszościom na terenie państwa. Każdy z nas miał uczucie, że albo istotnie zachodzi wielka krzywda, albo krzywda nie istnieje, a te oskarżenia są komuś dla jakichś innych celów potrzebne, może nawet na terenie naszych stosunków międzynarodowych.

Kiedy z tej Wysokiej Trybuny minister reform rolnych p. Staniewicz dowodami wykazał, że te skargi nie mają żadnych podstaw, widzieliśmy, że miejsce ma to drugie moje przypuszczenie. To samo niestety, proszę Wysokiej Izby, powtórzyło się i w czasie debaty nad budżetem ministerstwa wyznań religijnych i ośw. publ. Słyszeliśmy skargi, zarzuty, oskarżenia wprost nieprawdopodobne w treści. Po wyjaśnieniach obecnego p. ministra wyznań rel. i ośw. publ. znowu te zarzuty upadły, zostały obalone stwierdzeniem faktów istotnych. Wszyscy, napewno, w tej Wysokiej Izbie pragniemy szczerzego współżycia z mniejszościami, pragniemy uczciwej współpracy państwowej; zbyt dobrze sami jeszcze odczuwamy skutki tych prześladowań, które zносилиśmy do niedawna ze strony zaborców. Jestem pewien szczerości tych pragnień całej Wysokiej Izby i dlatego stwierdzam, że stosunek nasz do mniejszości zależy od stosunku tych mniejszości do nas. Trudno jednak biernie słuchać tych oskarżeń, trudno godzić się z tem, ażeby Wysocka Izba była terenem agitacji międzynarodowej.

Nie mogę przejść milczeniem nad przemówieniem przedstawiciela polskiej lewicy pana posła Czapińskiego.

Pragnę wyjaśnić dwuznaczność, która cechowała wystąpienie p. posła Czapińskiego. P. poseł Czapiński (socjalista) starał się przekonać nas, że nie walczy ani z Kościołem Katolickim, ani z religią, tylko z duchowieństwem. Pragnę z całą stanowczością podkreślić dwuznaczność tego wystąpienia, bowiem dla nas cały stosunek p. posła Czapińskiego oraz zapowiedź nowych jego wystąpień czy to przeciwko konkordatowi, czy przeciwko religii w szkole, czy żądanie oddzielenia Kościoła od państwa, wszystko to jest w naszym rozumieniu walką z Kościołem, walką z religią katolicką. Tylko, śmiem twierdzić, p. poseł Czapiński, tak samo jak i cała lewica polska, zna dobrze miłość ludu polskiego do religii katolickiej i Kościoła katolickiego i dobrze wie, że wystąpienie wprost przeciwko religii jako takiej, spotkałoby się z odprawą, z oporem ze strony ludności polskiej i dla tego wybiera formę inną, formę dwuznaczną, formę walki, jakoby nie z Kościołem, a duchowieństwem, w istocie zaś jest to walka z Kościołem, z religią kat. My, jako katolicy, stwierdzamy, że bronąć będziemy naszego stanowiska, bronąć będziemy wszystkich tych praw, które Kościół w znaczeniu państwowym posiada i przeciwstawimy się z całą mocą tym wszystkim wnioskom i projektom, o jakich mówił p. poseł Czapiński.

Mówiąc o konkordacie, p. poseł Czapiński powiedział, że będzie żądał zerwania konkordatu ze Stolicą Apostolską. Szkoda, że p. poseł Czapiński nie podał nam pobudek, dla jakich pragnie wprowadzić tę zmianę w stosunkach naszego państwa do Stolicy Apostolskiej. Powiedział tylko p. poseł Czapiński i próbował nadać charakter argumentu swemu oświadczeniu, że były już wypadki zrywania konkordatu. Otóż śmiem powiedzieć, że takie twierdzenie nie jest argumentem; to, że gdzieś ktoś coś zrobił, nie może być dla nas przykładem i wzorem do naśladowania, wszak i samobójstwa mają miejsce, zdarzają się, a jednak my tego nie bierzemy za przykład, za wzór do naśladowania.

Wśród bieżących zagadnień muszę jeszcze poruszyć zagadnienie uposażenia nauczycielstwa wogóle, szczególnie nauczycielstwa państwowej szkoły średniej. Powiem, że stosunek w tym momencie władz państwowych do nauczycielstwa jest krzywdzący. Jako potwierdzenie przytoczę, że nauczyciel szkoły średniej, oczywiście z uniwersyteckim wykształceniem, z dyplomem nauczycielskim, bo innych dziś już w szkolnictwie średnim niema, otrzymuje często niżej 300 złotych miesięcznie. Stoimy na stanowisku uregulowania wogóle pensyj urzędniczych, rozwiązania tego bolesnego zatargu pomiędzy państwem z jednej strony, a jego pracownikami z drugiej strony. W pierwszym rządzie kładziemy nacisk na potrzebę uregulowania tej sprawy w stosunku do nauczycielstwa.

W związku i w konsekwencji moich wyjaśnień zgłaszam do Wysokiej Izby następujące rezolucje: 1) Wysoki Sejm

uchwalić raczy: Wzywa się rząd, aby zwrócił większą uwagę na potrzebę moralnego wychowania młodzieży szkolnej i opracował plan wychowania, 2) Wysoki Sejm uchwalić raczy: Wzywa się rząd: a) aby w czasie możliwie najkrótszym podnieść uposażenie nauczycieli wogóle; b) aby nauczycielom państwowej szkoły średniej za pełnienie obowiązku wychowawcy ustalić specjalne wynagrodzenie.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się rząd: aby rozbudować szkolnictwo zawodowe, szczególniejsze.

Wzywa się rząd: aby podnieść etat seminarjów duchownych na skutek zwiększenia lat nauki z 4 na 5.

Wzywa się rząd: aby przyspieszyć wykonanie konkordatu ze Stolicą Apostolską.

Wnioski złożone na komisji przez przedstawiciela naszego Klubu, mimo, że nie zdobyły większości, podtrzymujemy. Zgłaszamy je jako wotum mniejszości i odwołujemy się do Wysokiej Izby z tej Wysokiej Trybuny o iaskawo przychylenie się do tych wniosków.

1. W dziale 7 rozdziale 1 § 11 dodać 25 000 zł. jako zasiłek dla Uniwersytetu Lubelskiego.

Sądzę, że treść i charakter naszego wniosku nie wymagają żadnego wyjaśnienia. Potrzeba i słuszność są oczywiste.

Drugi wniosek, zgłoszony przez przedstawiciela naszego Klubu na Komisji wywołał pewną wesołość ze strony przedstawicieli naszej lewicy. Wniosek ten dotyczy dodatków dla organistów w sumie 1 000 000 złotych. Rozumiemy, że jako demokraci i to chrześcijańscy, mamy obowiązek okazywać pomoc wszędzie tam, gdzie jej potrzeba i dlatego wniosek ten podtrzymujemy. Co do poprawek komisji ustosunkujemy się w głosowaniu według naszych zasad wytycznych.

Ziemia się rozstąpiła.

Z Jezierzan (Małopolska) donoszą o ciekawym zjawisku, zaobserwowanym we wsi Bilatkowice. Oto nagle w polu powstał w ziemi duży otwór, szerokości około 65 metrów, długości 8 m i głębokości około 28 m. Cała wieś, jak i okolica tłumnie zwiędza to miejsce, łamiąc sobie głowy nad przyczyną niebywałego zjawiska.

W Warszawie grasuje angina (choroba gardła).

W dniach ostatnich zanotowano w Warszawie kilka tysięcy zasłabnięć na anginę przy dość ostrych objawach choroby. Jak informują sfery lekarskie zasłabnięcia na anginę wywołane są w dużym stopniu nienormalnym przebiegiem pogody, w ostatnich tygodniach.

Co czwarty poseł ma hiszpankę.

Do kancelarii sejmowej w ostatnich dniach napłynęło mnóstwo pism usprawiedliwiających od posłów sejmowych, że nie mogą uczestniczyć w obradach sejmowych z powodu choroby. Gros chorych posłów zapadło na panującą obecnie „hiszpankę”. Liczba chorych posłów dochodzi do setki, co oczywiście odbija się na frekwencji poselskiej.

niem Pretowicz i kazał pilotowi gęchać na ląd.

— Ale skąd te dziury w ich pakunkach? — nie mógł się uspokić Kublik.

— E, co się pan o to pyta! Niech pan się lepiej zapyta skąd my z panem jesteśmy teraz na tym hydroplanie — zdrowi, żywi i... bezpieczni.

— Aha, panno Ninko, doktor mi coś wspominał, że przywozila nas wczoraj w nocy do lecznicy jakaś młoda dama, która też poleciła oddać mi ten bilecik, kiedy wrócę do przytomności, a który sprawił to, że aż tu przyleciał do pani się zameldować. Czy to więc czasem nie pani była?

— Tak, to pani sprawa! — potwierdził z uznaniem dzielność młodej dziewczyny Pretowicz.

— Moja może nie tyle — skromnie opuściła oczy Janette, a wskazując na Marie, dodała: — ale mojej siostry, Marji.

— Pani siostry Marji?! — zdumiał się jakoś radośnie Pretowicz, który teraz może dopiero naprawdę zauważył ją na hydroplanie.

Marie opuściła oczy, unikając spojrzenia Pretowicza.

Ale ten już podniósł rękę kobiety do ust swoich i wycisnął na niej pocałunek pełen szacunku i jeszcze więcej czegoś...

— Nigdy ani na chwilę nie wątpię o tem, że to nastani...

Marie nie podnosiła powiek. Serce jej biło żywo, jakoś radośniej, jakoś czystiej niż dotąd...

A Kublik szeptał do uszka Janette, otulając ją szczerlnie swoim płaszczem:

— Hm, hm, ja myślę, że to nie tylko my jedni szczerze się cieszymy z tej dzisiejszej wyprawy, która się tak pomyślnie skończyła.

Ostatnie słowa powiedział tak głośno i znacząco, że zarówno Marie jak i Pretowicz usłyszeli je, choć każde z nich, patrząc sobie szczerze już w oczy, inaczej je sobie w zamyśleniu chwilowem dokończyło:

— Czy Krascow aby naprawdę utonął i nie wypłynie już więcej? — myślał Pretowicz.

— Czy Krascow utonął i zabrał ze sobą na wieki tajemnicę naszej rodziny? — zadumała się Marie.

Hydroplan osiadał już na wybrzeżu na wybrzeżu spokojnym, pewnym swojej wielkiej przyszłości w dziejach narodu, który miłości swojej ojczystej ten pomnik dziejowy wzosił...

Hydroplan osadał jak ptak po zwycięskim locie na pewnym swojej przyszłości wybrzeżu, witany pluskiem rozigranej fali, która grzebała na dnie swoim zniszczone pociski zbrodniczości wrażeń.

Sejm a rząd.

Lewica przeciw rządowi. — Rzeczowe stanowisko Ch. D.

Nasz korespondent sejmowy pisze:

Dyskusja budżetowa we wszystkich parlamentach świata dostarcza przedstawicielom społeczeństwa, którymi są posłowie, sposobności do oceny działalności rządu, a zarazem do wyrażenia szeregu życzeń i żądań, które winien spełnić w różnych dziedzinach życia państwowego. Tegoroczna dyskusja w Sejmie naszym zamienia się jednak chwilami w **akt oskarżenia rządu**, któremu przypisuje się wszystko złe, jakie w kraju spotykamy. Krytyka oczywiście jest wskazana, nieraz konieczna i pożyteczna, ale pod warunkiem, że **wypływa ona z rzeczywistej troski o interes państwa i jego ludności**. Tymczasem wysłuchując przemówień przedstawicieli opozycji, zwłaszcza PPS. i radykalnych ugrupowań włościańskich, odnosi się wrażenie, że stronnictwa te mniej dbają o interes publiczny, ile raczej usiłują wykorzystać dyskusję budżetową do załatwienia porachunków z rządem.

Przez usta mówców opozycyjnych przemawia bardzo często **żał, z powodu zawiedzionych nadziei**, jakie przywiązywano do przewrotu majowego i **żał za utraconą korzyścią partyjną**. Wszak najgoręcej atakują rząd te ugrupowania, które wydatnie poparły zamach majowy i umożliwiły jego powodzenie. Nie tak to dawne czasy, gdy agitatorzy PPS. wprost ryczeli na ulicach miast: Niech żyje Piłsudski, niech żyje rewolucja! Dziś ci sami panowie, piastujący mandaty, które zresztą uzyskali zasłaniając się nazwiskiem Piłsudskiego, wołają: Precz z rządem! Logika bardzo ciekawa.

Niewątpliwą jest rzeczą, że działalność rządów pomajowych zasługuje na zarzuty. O tem wiele mogłaby powiedzieć Ch. D., która za czasów obecnych rządów, a zwłaszcza w czasie akcji wyborczej „cieszyła się” stule „względami” sfer rządzących, a działając jej wiele ucierpieli za to, że nie chcieli pochwałać błędów, a niejednokrotnie i nadużyć władz rządowych. Wystarczy przegłądnąć numer gazet chadeckich z niedalekiej przeszłości, by się przekonać, że **rząd nie zalicza Ch. D. do swoich przyjaciół**. A mimo to wystąpienia przedstawicieli Ch. D. czy w komisjach, czy na plenum Sejmu, jeśli nawet zawierają krytykę pociągnięć rządowych, mają cechę **rzeczowej oceny stosunków, dalekiej od jakichkolwiek pobudek partyjnych**. Bo tak być powinno. W obecnych warunkach **opozycja dla opozycji jest niebezpiecznym luksusem, jest rzeczą ze stanowiska państwowego szkodliwą**. Skoro w Sejmie jest większość radykalno-komunistyczna (i mniejszościowa), nie czas na to, by ugrupowania, które stoją na gruncie państwowym, załatwiały swoje porachunki z rządem, o ile ten rząd objawia wolę i gotowość do walki z niebezpieczeństwem, wynikającym ze wzrostu radykalizmu i prądów wywrotowych po wsiach i miastach.

Rola opozycji wobec roznamiętnienia i rozproszkowania politycznego, może być bardzo ponętną. Krytyka, choćby najostrzejsza i najniesprawiedliwsza, zawsze znajdzie poklask w bezkrytycznych tłumach. To powodzenie krytyki ułatwiają w naszych warunkach stosunki gospodarcze, drożyzna, bezrobocie, niedostateczne zarobki, nieraz ostateczna nędza. Idąc drogą takiej opozycji można znaleźć poklask i zarobić na mandaty. Ale troska o **przyszłość państwa nie pozwala na taką opozycję**.

Dlatego też **opozycja, jaką w Sejmie naszym uprawia lewica, nie jest twórczą, ale niszczącą**.

Minister spraw wewnętrznych, broniąc z trybuny sejmowej swego budżetu, zwrócił uwagę na **coraz większy wzrost akcji antypaństwowej** i oświadczył, że rząd tylko z trudnością może się tej akcji przeciwstawić. Ten **alarm ministra** daje niewątpliwie dużo do myślenia. Można rozmaicie oceniać działalność p. Składkowskiego, ale nie można mu zarzucić nieudbałości o utrzymanie spokoju w państwie, o beztroskę wobec akcji agentów wrogich nam sąsiadów. Jeśli takie niebezpieczeństwo nam zagraża, nie wolno brać nam się za lby, nie wolno podniecać walk klasowych i społecznych, bo to grozi następstwami jak najbardziej nieobliczalnymi. **Opozycja w Sejmie nie może rozbijać państwa**.

Zabrzeski.

Wiadomości z kraju.

Prezydent Mościcki w Łowiczu.

W dzień 7 bm. P. Prezydent Rzeczypospolitej spędził w Łowiczu, gdzie był uroczystie witany przez przedstawicieli władz oraz ludność. Po nabożeństwie Prezydent Rzeczypospolitej brał udział w uroczystej procesji, postępując za baldachimem, poczem zwiedził Szkołę Rolniczą im. Kościuszki i organizację Związku Kółek Rolniczych.

„Wolę śmierć niż małżeństwo...”

W Warszawie popełnił samobójstwo urzędnik syndykatu rolnego Józef Rydzewski. Osobliwością jest okoliczność, że denat otruił się weronalem w dzień ślubu. Pozostawił list następującej treści: „Wolę śmierć niż małżeństwo. Nie mam odwagi powiedzieć tego narzeczonej, nie mam sił złamać przyrzeczenia. Odchodzę na wieki.”

Denat zapisał cały swój dobytek je-

dynemu przyjacielowi Franciszkowi Szuchowi, którego prosił o zajęcie się pogrzebem.

Nareszcie wypogodziło się w Zakopanem.

Po dłuższym okresie mrozów i niepogody nastąpiło nareszcie w Zakopanem znaczne ocieplenie. Ładna pogoda zapowiada się na czas dłuższy. Juhasi zaczęli nawet już wyganiać owce na wyżej położone hale, gdzie jeszcze onegdaj leżał śnieg.

Zagłębie Dąbrowskie gotuje miłe przyjęcie dzieciom polskim z Niemiec.

W starostwie sosnowieckim odbyło się posiedzenie zarządu komitetu kolonji dla dzieci polskich z Niemiec, Gdańska i Śląska. Ogółem komitet przyjmie 70 dzieci, których utrzymanie kosztować będzie po 110 zł. miesięcznie. Na koszt kolonji zorganizowana będzie zbiórka pod hasłem „dzieci dla dzieci”. Rada zjazdu przemysłowców górniczych przeznaczyła na ten cel 3 000 złotych.

Herszta szajki młodocianych opryszków oraz jego pomocników osadzono za kratami.

W województwie łódzkim ostatnimi czasy zdarzyło się kilka wypadków napadu rabunkowego przez młodocianych przestępców. Ci zaprawiający się do haniebnego zawodu adepci zostali obecnie ujęci i oddani w ręce władz. Za kratami oczekują wyroku, który wyrzyje piętno na ich czole na całe życie.

Zdemaskowanie herszta szajki odbyło się w następujący sposób: Na 16-letniego Zygmunta Nowackiego, zamieszkałego w Białych Błotach w powiecie konińskim, dokonano napadu trzech uzbrojonych w rewolwery opryszków. Zabrali mu zegarek wraz z dewizką i zniknęli w gąszczu lasu. Nie powiodło się im jednak tym razem, gdyż Nowacki poznał jednego z nich. Podał też jego nazwisko na komisariacie. Policja naturalnie wszczęła natychmiast energiczne dochodzenie i „ptaszka” przyaresztowała. 18-letni Bronisław Filipiak zasiadł więc w celi. Znalaziono przy nim bowiem nawet jeszcze zrabowany świeżo zegarek Nowackiego. Herszt zbrodniczej trójki wydał następnie towarzyszy: 16-letniego Szczepana Andrzejewskiego i 17-letniego Michała Nowickiego...

Zdobycze europejskiej cywilizacji.

Aman Ullach funduje w Afganistanie niezawisłą prasę narodową.

Polska w Kolonji.

Co pisze o naszych eksponatach prasowych „Kölnische Zeitung“. — Obcy chwala, swoi podstawiają nogę. — Tak krzawiec kraje, jak mu sukna staje. — Ofiarnosc p. Tadeusza Tchórzewskiego. — Rząd zawsze bagatelizuje propagandę zagraniczną.

Piszą nam z Warszawy:

O oddziale polskim na wystawie prasowej w Kolonji napisano już szereg artykułów, chociaż otwarcie nastąpiło niedawno, dziewiętnastego maja. Niemcy odezwali się przychylnie. Wpływowa „Kölnische Zeitung“ zauważyła: „Polska jest jednym z państw, które trzymały się najściślej tematu i wystąpiły z prawdziwą wystawą prasową. Społeczność polska zapragnęła ujawnić, że jej dziennikarstwo nie wlece się w ogonie za prasą innych krajów, jako czynnik naukowy, kulturalny i społeczny, i cel swój osiągnęła całkowicie. Krążąc po owej Sonderausstellung, widzi się, jak niekorzystne warunki ostatniego stulecia oddziaływały ujemnie na rozwój gazet polskich i zmuszały je do szukania gościny na obcej ziemi“. Urzędowy organ wystawy „Der Westen“ (20 maj) mniema: „Oddział polski zawiera wiele interesujących szczegółów zarówno dla fachowca, jak dla dyletanta, i dostosowuje się godnie (würdig) do ram zbiorowych“.

W kraju ukazały się sprawozdania, posypane niekiedy lekkim puszkami pochwały, częściej szkolarską cenzurą, wreszcie nacechowane uszczypleniem, odsadzającym kierownictwo przedsięwzięcia od zawodowego uzdolnienia, picrunującym na zeszczenie godności polskiej... Zachodzi tu niewątpliwie przesada wybujałości, skłonnej wynosić pod niebo, lub wtrącać w otchłanie. Trzeba zatem szczerze powiedzieć, że obecność nasza w Kolonji, — biorąc na uwagę genezę zamierzenia, — jest jednym z przykładów niefrasobliwości i uczciwego „jakoś to będzie“.

Jeszcze w listopadzie 1927 r. otrzymał rząd zaproszenie, mimo to do drugiej połowy marca roku bieżącego nie wiadomo, czy Polska wystąpi na europejskim turnieju. Gdy niepewność przetrwała się, miał Komitet skrepowane ruchy skutkiem skurczenia przedstawionego budżetu z 300.000 zł. do 70.000 zł.! Zawiodła wiara w wydatną pomoc wystawców, którzy i tak ponieśli duże ofiary. Na podłożu posuchy pieniężnej, należało uniknąć wyglądu ubożego kuzyna przy bogatych wujach i stryjach, uruchomić w ciągu niespełna pięciu tygodni maszynę, ściągnąć pokazy, targować się,

lejących „Ruch“, p. Tadeusz Tchórzewski, zaofiarował bezinteresownie pomieszczenie na biuro, samochody, ludzi i własny czas. Praca wrzała zadziwiająco przygniatając ciężarem dwóch ludzi. Zapomoga wpływała ratami, — „wycykiwano“ ją, jakby wyrazić się gminnie. Mimo to zapał nie zastygł i poświęcenie wzrastało. Plon zgromadzonego uzewnętrzniał się bardzo dodatnio. Samych tablic z naklejonemi wycinkami na duże tektury i wykresów zapakowano zgorą 250! Zastępca Komisarza Rządu, p. Jarkowski, właściciel niezwykłego muzeum dziennikarskiego, obmyślił wszystko: nietylko chciał ubrać dzisiejszość w odświętną szatę, ale sięgnął w głębokie szczyty przeszłości, postarał się o zabytki począwszy od XVI stulecia, aby reprezentować najlepsze strony piśmiennictwa gazetowego.

Niewątpliwie, można było pędzić nad Ren na kształtniejszym jeszcze rumaku, ale i to, czego dokonano wśród nieośmielonych warunków, jest zgoła niepospolitością. Przecież godzi się raz oczy otworzyć na fakt, że propaganda, to nie wyłącznie artykuły zamówione, które często nużą i przypominają węża dusiciela, ale czyn, współzawodnictwo, biśnięcie szerokim gestem. Tam, gdzie winno się pokazać nasz ciężar gatunkowy, nasz warsztat twórczy, nie wolno sznurować kieszeni. Odbija się to na polityce i współżyciu kulturalnym z innymi narodami...

Prywatni ludzie ocalili nas i odgrodzili od kompromitacji. Oddział polski jest logicznie obmyślony, ześrodkowany, wierny przewodniemu założeniu, jak stwierdzili Niemcy. W tym tkwi bezsprzecznie zwycięstwo. Można wyobrazić sobie, jakby ułożył się bieg rzeczy, gdyby znalazły się odpowiednie pieniądze, gdyby rozstrzygnięcie zapadło wcześniej, i spełniło się tyle innych „gdyby“, które lepiej przemilczeć. Wszakże pokaz polski w Pradze, w 1924 r. urządzony przez tego samego człowieka, powitano z wszechstronnym zapalem i za wzór podawano. Ponieważ wystawa kolońska nie jest ostatnią prasową, należy w przyszłości uniknąć przekarykaturowanego festina lente, a przede wszystkim nalogów krzywdzącego przygwadźdzenia do pęgierza. I tym razem zawstydzili nas w ocenie obcy i to niezbyt życzliwi...

W. K.

Lot dookoła świata.

(AW) Poselstwo Stanów Zjednoczonych w Warszawie zwróciło się do władz polskich z prośbą o pozwolenie lotnikom amerykańskim

Towarzystwo z długimi palcami w sejmiku wrzesińskim.

„Orędownik Wrzesiński“ z dnia 31. 5. br. w artykule p. t. „Z podwórka czerwonych towarzyszy“ ostrzega sejmik wrzesiński przed 2 jego członkami, a mianowicie niejakiemi Kretkowskim i Kierschnowskim, wybranymi z listy P. P. S., którzy mają na sumieniu nieczyste sprawy na tle finansowym. Towarzysze ci bowiem, jako zaufani organizatorowie PPS. przywłaszczyli sobie pieniądze partyjne, co władze tego stronnictwa im udowodniły. My także zwracamy uwagę sejmikowi wrzesińskiemu na ten fakt i ostrzegamy go, żeby nie dopuszczał tych ludzi do sporów finansowych powiatu, bo jak kto bez skrupułu przywłaszczał sobie

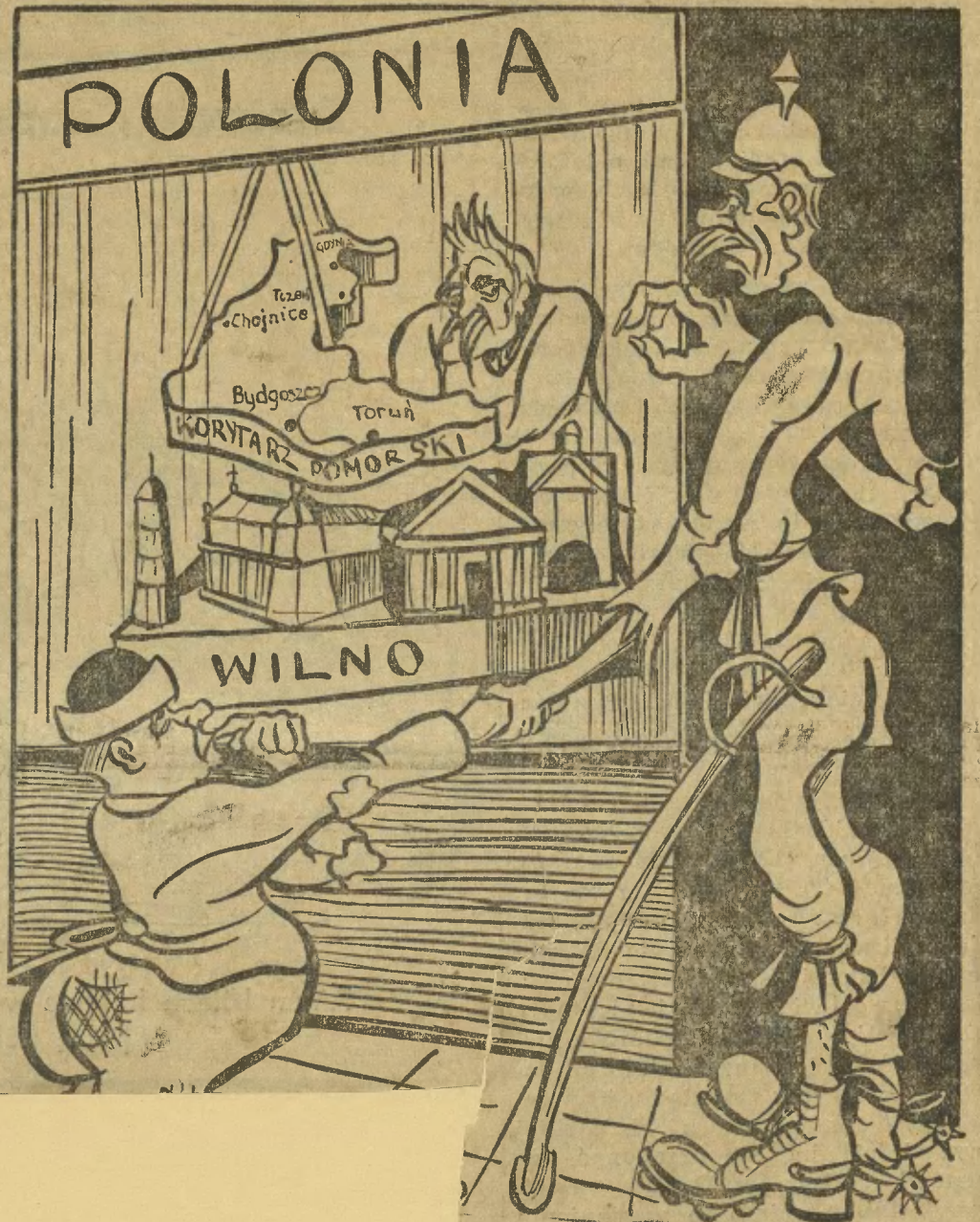
pieniądze własnej partii, to tembardziej nie wytrzyma w stosunku do pieniędzy powiatowych.

Oto jeszcze jeden fakt świadczy o tem, jak wygląda socjalistyczna opieka. Pieniądze, które robotnicy składają do kasy partyjnej, wpływają do kieszeni przywódców.

A gdy takich złodziejasków władze wyższe przyłapią, to skompromitowanego towarzysza wysyła się do innego powiatu, by tam był członkiem sejmiku.

Czy robotnicy się na tem nie poznają i nie przepędzą tych „opiekunów“ z długimi palcami?

Polityczni Pat i Patachon

ystawowem Polonji.

Tyle byłoby narazie o Starogardzie. Skończyłbym, gdyby nie jeden przelotnie spostrzeżony obrazek, który notuje moja wrażliwość. Nie to niema wspólnego ani z administracją, ani z polityką, ale ma wspólnego z ludzką niedolą i targa niewystygłym uczuciem ludzkim:

Do urzędu wchodzi kobiecina wiejska i pyta się złamanym od przeżyć wewnętrznych głosem:

— Czy był tu mój mąż?

— Tak, był po paszport do Brazylii — brzmi odpowiedź urzędnika.

— A czy dostał?

— Jakże nie miał dostać, gdy wszystkie formalności załatwił.

— Ja mu nie pozwalałam, ja się sprzeciwiam, on mnie porzuca w rok po ślubie, ucieka odemnie.

— Trudno, ale nic już na to nie poradzimy, trzeba było wcześniej zrobić sprzeciw. Można jeszcze napisać do konsulatu, aby mu wizy nie udzielono.

Urzędnik zrobił swoje, jest w porządku, ale kobiecina biedna nie umiejąca pisać, bezradna w swem osamotnieniu, pozostanie z raną w sercu, bez środków do życia, taka sama jednak, biedna i pełna bólu.

Jakież to życie jest nielitościwe i zwierzęco bezwzględne!

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

NAKŁO. Na grobowiec poległych w Nakle złożono w dalszym ciągu: Wydział Pow. Wyrzyk 500 zł. Tow. Restauratorów w Nakle 100 zł. Tow. Kat. Rob. Polskich w Nakle 50 zł. Koło iniejs. Zw. niższych prac. poczt. 20 zł. Dalsze składki przyjmuje ks. prob. Geppert.

TRZECIEWNICA. Tow. gimnast. „Sokół” urządza dnia 10 bm. wycieczkę do Kotliny Dębowej. Wymarsz z orkiestrą o godz. 2 po poł. Na miejscu własny bufet, strzelanie z wiatrówki, wędkowanie itp. Dochód przeznaczony na cele Towarzystwa.

RUNOWO KRAINSKIE. (Akcja oświatowa). I w naszej wiosce wre życie, a główna w tem zasługa ma ks. prob. Dr. Śmiśniewicz, który po ojcowsku zajął się swoją parafją. Trzymając się dewizy „Oświata Ludu dokona cudu”, poświęca nasz duszpasterz wiele czasu na wygłaszanie pouczających referatów. Bardzo budujące były 2 odczyty, wygł. przez prelegenta w ub. dniach na temat „Żydzi — handlarzami żywym towarem” oraz „Najazd żydowski na Polskę”. Wykłady te cieszą się popularnością.

— **Wyprowadził się.** Rodzina Bethmanna v. Hollwega, do niedawna wielkiego obszarnika w Polsce, wyjechała w ub. tyg. na stałe do Bad Hissigen w Niemczech. W pałacu znajduje pomieszczenie nowoutworzone „Nadleśnictwo Państwowe”.

KCYNIA. Nowy cmentarz, który jest bardzo oddalony od miasta, nie posiadał dotąd pompy, co utrudniało obywatelom pielęgnowanie grobów. Po piętnastu latach prezes Rady Prezesów p. Wryczy, naczelnik poczty i burmistrz Rybarczyk z szczytych składek i ofiar zakupili w czerwcu pompę, którą oddali dla publicznego użytku.

Panu Wryczy i p. burm. Rybarczykowi wyraża obywatelstwo wielkie uznanie.

(Wynik konkursu strzeleckiego). Godność króla kurkowego uzyskał kupiec p. Kozłowski; I rycerzem został p. Żołądkiiewicz, II rycerzem — p. Gdaniec.

JANÓWIEC. (Jarmark). Dnia 1 bm. odbędzie się w Janówcu jarmark i a było i konie na targowisku miejskim. Jarmark kramny na rynku się nie odbędzie.

JÓZEFOWO. (Nożownicy). W ub. niedzielę po zabawie w Potulicach, podczas powrotu do domu synowie gospodarzy K. Wojtecki i K. Gapiński z Józefowa pokaleczyli się dotkliwie. Przywołany dr. Kubiński stwierdził u jednego z nich 10 ran o pełnięciami nożem. Nożownicy pochodzą z Żelic.

MUROWANA GOŚLINA. (Z Bractwa Kurkowego). Tradycyjne strzelanie Bractwa Kurkowego dało w tym roku nadzwyczajne wyniki. Królem kurkowym został p. Pezdziński, I rycerzem p. Józef Jekielek, II rycerzem p. Piątek. Najwięcej pierścieni osiągnął p. M. Halamski.

Listy z Poznania.

Czeskie wizyty. — Stosunki polsko-czeskie. — Wzły kulturalne, a trudności gospodarcze, polityczne i narodowe. — Nowy wojewoda. — O zapewnienie się z nowymi warunkami.

Mieliśmy tu czeskie wizyty, dla publiczności tem sympatyczniejsze, że obie z czeskiego świata dziennikarskiego i literackiego: znany literat czeski i przyjaciel Polaków prof. Franciszek Vondraczek i red. Koznar.

Z tej okazji zebrano się też dość liczne grono — około 200 osób — na wieczorne, urządzone przez Towarzystwo polsko-czeskosłowackie. Pięknym był wieczór, a wiele trafnych uwag wypowiedział główny mówca wieczoru, prof. Vondraczek.

Nie ulega też żadnej wątpliwości, że zaciebianie kulturalne obu narodów i oddziaływanie wzajemne na siebie było i jest stale i głębokie. Dziś jednak na ustosunkowanie się wzajemne wpływają nie tylko kulturalne, ale w głównej mierze gospodarcze pierwiastki. A między Czechosłowacją a Polską wyglądają mniej różowo. Czesi mają w relacji Karwinę i polską ziemię cieszyńską.

tych gospodarczych stosunkach mało wspomniany p. prof. Vondraczek, wyrażając życzenie, by wygładziły się istniejące jeszcze rozbieżności. Do życzenia tego przychylić można się i z polskiej strony z tem jednym zastrzeżeniem, że życzenie to nie może uspieć wyraźnego postawienia kwestyj spornych, gospodarczych i polityczno-narodowych, już dlatego, że — jak mówi słusznie stare przysłowie — wyraźne i jasne, niedwuznaczne układy utrwalają prawdziwie szczerze przyjaźni.

Nowy wojewoda p. Dunin-Borkowski nie usiadł jeszcze dobrze na swym wojewódzkim fotelu. Za ledwie objął urządowanie, wyjechał na dni kilka do Lwowa. Obecnie wrócił we wtorek, by dziś wyjechać na narady wojewodów, które odbywać się będą w Warszawie pod przewodnictwem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Jak słycać, wojewoda odbył naradę z przedstawicielami zarządu okręgu poznańskiego kom. współpracy z rządem, na czele którego stoi poseł p. dr. Surzyński. Jest to już druga narada, bo — jak wiadomo — pierwsza odbyła się w Warszawie. Daleko od przypuszczeń by nowy wojewoda pragnął się tylko informować u jednego źródła, nie wątpliwej opinia, że wojewoda poprosi i inne ugrupowania, by zapoznał się z całością kształtem spraw i sentymentów wielkopolskich. Oczywiście, opinia nie wątpliwej, że nowy wojewoda prowadzić będzie nie tylko polityczne rozmowy, ale że zapozna się ze strukturą kulturalną i finansową, społeczną i gospodarczą naszej dzielnicy, drogą odpowiednich konferencji, rozmów itd.

Obserwer.

Mogilno.

Z życia Powstańców i Wojaków. Z inicjatywy Tow. Powst. i Woj. odbyło się w ub. niedzielę strzelanie o puchar wędrowny dla drużyn wojackich całego powiatu. Do konkursu o puchar wędrowny stanęły 3 drużyny: Koło Podof. Rez. z Mogilna, Tow. Powst. i Woj. z Gębic i Tow. Powst. i Woj. z Mogilna. Po wylosowaniu pierwszej stanęła drużyna Tow. Powst. i Woj. z Mogilna, zdobywając 17 pierścieni. Druga z rzędu stanęła drużyna Tow. Powst. i Woj. z Gębic, z której jedyny zawodnik p. Jankowski wyróżnił się, zdobywając dla swych barw 12 pierścieni, reszta nie zdobyła żadnych pkt. Jako ostatnia stanęła drużyna Koła Podof. Rez. która osiągnęła wymagany warunek, zdobywając 37 pierścieni. Premję otrzymali: 1 nagr. plut. p. Ogonek 29 pierścieni na 30 możliwych, 2 nagrodę p. Kubiak 27 pierścieni, 3 nagrodę p. Kraśny 24 pierśc., 4 nagr. p. Łaniecki 21 pierśc., 5 nagr. p. Ratajczak 20 pierśc., 6 nagr. p. Janus 19 pierśc. wszyscy członkowie Tow. Powst. i Woj. z Mogilna, 7 nagr. p. Rebelka 19 pierśc. i 8 nagr. p. Czerviński 19 pierścieni. Wieczorem odbyła się skromna zabawa taneczna w sali Domu Katolickiego.

Gniezno.

Pogrzeb ś. p. ks. kanonika Kopernika odbył się w ub. poniedziałek przed południem. O g. 10 rozpoczęło się nabożeństwo żałobne, które odprawił ks. biskup Laubitz. Po mszy św. wygłosił ks. prałat Krzeszkiewicz mowę pogrzebową. Około godziny 12 ruszył pochód przy bicie wszystkich dzwonów do kaplicy św. Walentego, gdzie spoczęły zwłoki; kondukt pogrzebowy prowadził w asyście licznych duchowieństwa ks. biskup Lisiecki z Katowic. W uroczystościach żałobnych brały udział tłumy wiernych.

Posiedzenie Rady Miejskiej odbyło się w ub. poniedziałek. Radny Szymański referował sprawę rozbudowy szkoły wydziałowej. Obecny lokal szkolny jest za ciasny i dla tego Magistrat proponuje nadbudowę drugiego piętra i postawienie obok nowego budynku dwupiętrowego. Kosztorys oblicza się na 345.760 zł. Wniosek Magistratu podwyższony oplatę za czyszczenie 1 m. z 15 na 32 gr. na rbk. Wniosek PPS-u o podwyższenie podatku od zbytku drewna, uchwalono natomiast o podwyższeniu podatku od zbytku węgla.

Zjazd Ochotniczych Straży Pożarnych w Nakle.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“)

W ub. niedzielę obchodziła Ochotn. Straż Poż. w Nakle wielką uroczystość poświęcenia noworobudowanej wspinalni, połączonej z zjazdem całego okręgu. W zjeździe wzięło udział 18 drużyn Straży Ochotn. z przeszło 270 członkami, przybyłych z Inowrocławia, Chełma Wąbrzeźna, Wyrzyska, Solca, Wapna, Łobżenicy, Miasteczka, Mroczy, Wiela, Drzewianowa, Osiek, Suchar, Paterka, Koronowa, Białosłwiwa, Białosłwiwie. Na zjazd przybyli również p. starosta Wuyek, p. insp. Busza z Poznania, naczk. okr. z Kościana p. Richter, kom. p. Milewski z Bydgoszczy, naczk. obw. z Koronowa p. Kaczorek i inni.

Uroczystość rozpoczęła się już w sobotę wiecz. capstrzykiem. Ulicami miasta przesunął się imponujący korowód sikawek i wozów rek wizytowych, na których jechali umundurowani strażacy z pochodniami. Tak wspaniałego pochodu miasto nasze dawno nie oglądało, to też towarzyszyły mu tłumy publiczności.

Nast. dnia wyruszyli druhowie nakielscy o godz. 7.30 na dworzec, celem przyjęcia i powitania gości przybyłych ze wszystkich stron Wielkopolski i Pomorza. Z dworca wyruszył pochód, w którym wzięła również udział Rada Miejska i członkowie Magistratu z p. burmistrzem Bobrowskim na czele, do kościoła parafialnego na mszę św., którą odprawił ks. prob. Geppert. W czasie mszy św. wykonał pienia kościelne bardzo udatnie chór im. św. Wawrzyńca, a orkiestra wojskowa odegrała kilka pieśni. Po ukończonej mszy św. wyruszył pochód do Strzelnicy, gdzie nastąpiło uroczyste otwarcie zjazdu przez p. burmistrza Bobrowskiego. Następnie przemawiali pp. Busza, Siemiński i inni. Po omówieniu spraw aktualnych zjazd zamknięto.

Po zebraniu podejmowała Straż nakielska przybyłych gości śniadaniem.

O godzinie 12 zebrały się wszystkie drużyny Straży Ochotn. oraz publiczność obok kilkupiętrowej wybudowanej przez miasto

kosztem 23.000 zł nowej wspinalni. Pierwszy przemówił p. burmistrz, oddając klucze naczk. Straży p. Siemińskiemu. Następnie udał się ks. prob. Geppert w towarzystwie zarządu na pierwsze piętro wspinalni celem jej poświęcenia. Ks. prob. przemówił również do zebranych w doniosłych słowach. Nie sposób powtarzać całego przemówienia, jednakowoż zaznaczyć wypada, że podniosła i rzewna była chwila, kiedy kapłan, błogosławiąc Krzyżem św., życzył Straży Ogniowej, pracującej w imię zasad Chrystusowych „Kochaj bliźniego jak siebie samego” dalszego pomyślnego rozwoju.

Po poświęceniu wspinalni rozpoczęły się ćwiczenia taktyczne i praktyczne drużyn miejskich i wiejskich, które wykazały wielką sprawność w każdym kierunku. Jura pod przewodnictwem p. starosty Wuyka przyznała nagrody: I-szej drużynie nakielskiej, II-giej drużynie z Wyrzyska. Z drużyn wiejskich uzyskały nagrody: I. Osiek, II. Wiela, III. Suchary, IV. Białosłwiwie. Po skończonych zawodach udały się wszystkie towarzystwa w pochodzie do Strzelnicy na wspólny obiad. W czasie uczyt wzniesiono kilka toastów i odczytano nadeszłe telegramy z życzeniami z Warszawy, Poznania itd.

W godzinach popołudniowych odbył się w ogrodzie koncert, połączony z zabawą i ćwiczeniami straży. Tak w całej uroczystości, jak i w zabawie, wzięła udział szeroka publiczność z Naklą i okolicy.

Wieczorem urządzono w sali Strzelnicy tańcówkę, którą przerwał o godzinie 12-tej sygnał alarmowy do pożaru na Bielawach (osobne sprawozdanie). Dzielni druhowie, pamiętając o swych obowiązkach wobec bliźnich, w jednej chwili wyruszyli na zew syreny na miejsce wypadku. O godzinie 2 w nocy po zlokalizowaniu pożaru, wrócono na salę i bawiono się obocho do rana.

W końcu należy wyrazić uznanie Komitetowi, który tak szczerze zajął się przygotowaniem uroczystości. Udało mu się to w zupełności.

Mistrzostwo szachowe w Gnieźnie. Klub Szachistów na rok 1928-29 zdobył p. Tadeusz Mallow, student U. P.

Jarmark na bydło i konie odbędzie się w Gnieźnie w środę, dnia 13 czerwca.

Szubina.

Z życia Sokola. Doroczny występ Sokola szubińskiego odbył się w ub. niedzielę w Strzelnicy. Mimo, iż pogoda pozostawiała wiele do życzenia, wybrała się jednak liczna publiczność, która bawiła się obocho strzelaniem, rzucaniem pierścieni i innymi rozrywkami, zaś z dała w odosobnieniu przypatrywali się popisom Sokolów wychowawcy Zakładu Wychowawczego pod opieką dozorczy. Do upiększenia dnia przyczyniło się bratnie gniazdo Sokola ze Żnina, biorąc czynny udział w ćwiczeniach. Zauważyliśmy wśród gości wiceprezesa okr. p. B. Zmudzińskiego i sekr. p. Wallo'a, ks. radcę Sołtyśńskiego i innych. Najlepszym zawodnikiem okazał się p. Pres z Szubina. Wieczorem o godzinie 8-ej wyruszył pochód na salę zabaw „Domu Polskiego”. Pochód zatrzymał się na rynku przed plebanją aby złożyć hołd swemu ulubionemu, czcigodnemu ks. radcy Sołtyśskiemu, który też w serdecznych słowach wyraził swe podziękowanie. Następnie bawiono się przy dobrej muzyce tanecznej.

Golańcz.

Echa ostatniej burzy W Panigródzu uderzył t. zw. żółty grom w starą szkołę, pokrytą słomą, gdzie w izbie szkolnej istnie harce wyprawił, nie wyrządzając na szczęście poważniejszych szkód. — W Łęgniszewie zdemolował w mieszkaniu nauczyciela p. Malickiego, aparat radiowy. — W Kopaszynie wniecił piorun w zagrodzie osadnika Ottona Kelma pożar, rażąc jedną krowę, którą dobić musiano. Pastwą płomieni stał się chlew, reszta budynków zdolano ocalić. — W Podstolicach spłonął z tej samej przyczyny dom mieszkalny rolnika Dymke'go, z którego udało się przez wybite szerokich otworów w ścianie wynieść większą część sprzętu domowych. Straty pokrywa częściowo ubezpieczenie.

Wypadek samochodowy. Pracującego na szosie Kcynia—Wągrowiec robotnika Stobera najechał w pobliżu Panigródza przejeżdżający samochód, który uderzył go tak silnie, iż rucił nim z jednej strony szosy na drugą. Bezprzy-

WITKOWO Pożar warsztatu stolarskiego. W ub. tygodniu wybuchł pożar w warsztacie stolarskim Wincentego Jaworskiego w Witkowie. Spaliły się narzędzia stolarskie i część mebli.

Z POMORZA.

ŁĄŻEK (pow. świecki). Tow. Powst. i Woj. w Łążku obchodzi w niedzielę, 24 bm. uroczystość poświęcenia sztandaru. Program bardzo urozmaicony. Do godz. 10 przed poł. przyjmowanie gości i delegatów, o godz. 10 zbiórka przed szkołą, raport i odmarsz na mszę polową. W czasie nabożeństwa poświęcenie sztandaru, potem przemówienia, życzenia i wbijanie gwoździ pamiątkowych. Po defiladzie wspólny obiad w sali p. J. Mielewskiego, poczem od godz. 15 koncert na placu koncertowym. Od godz. 20 zabawa w sali p. Mielewskiego.

LUBIEWO. Wielka radość i uciecha zapanowała w domach pp. Kuffów, Tomaszewskich i Stencłów - Ziółkowskich, albowiem w dniach 4 i 5 bm. zdali ich synowie egzamin dojrzałości w humanistycznym gimnazjum państwowym w Świeciu n. W. Nazwiska abiturjentów są: Oskar Józef Kufel, Alfons Tomaszewski i Edmund Ziółkowski.

BORZYSZKOWO. (Z życia Tow. Powst. i Woj.). Zawiazane niedawno Tow. Powst. i Woj. rozwija się bardzo pomyślnie; ilość zgłaszających się członków stale wzrasta. Towarzystwo to odbyło dnia 3 bm. swe drugie mies. zebranie, na którym uchwalono odbywać zebrania w przyszłości, ze względu na brak odpowiedniej sali, w lokalu p. Stasiaka w Runowie Kr. Następnie przyjęto uchwałę zakupna sztandaru. Aby zebrać fundusze na ten cel, postanowiono urządzić dn. 17 bm. zabawę w lasku nad jeziorem, obok dworca kolejowego. Pochód wyruszy o godz. 14 na miejsce rozrywek, a wieczorem nastąpi powrót do lokalu p. Stasiaka.

TOZEW. (Odczyt inż. Czesława Bieźanki). Na Zjeździe Drogerzystów w Tczewie w niedzielę dnia 10 bm. p. inż. Czesław Bieźanko wypowie odczyt z demonstracjami p. t. I. „O owadach pożytecznych i szkodliwych, które znać powinny drogerzyści”. „O tepleniu szkoleń po wyjazdach molo-

Tuchola.

Przed złotem sokolim. W dniach 16 i 17 bm. odbędzie się w Tucholi zlot Sokolów okr. II. Dzielnicy Pomorskiej. Program zlotu jest obszerny. Równocześnie odbędzie się poświęcenie nowowyprowadzonego boiska miejsc. Sokoła. W dniu tym polowe nabożeństwo odprawi kapłan Sokoła Dzielnicy Pomorskiej ks. Turzyński z Gdyni. Zapowiedziane są ćwiczenia popisowe wszystkich gniazd.

Przeгляд bydła i trzody chlewnej z premjowaniem. Pomorska Izba Rolnicza urządza przeгляд planowe i propagandowe bydła i trzody chlewnej, połączone z premjowaniem. W Tucholi odbędzie się taki przeгляд we wtorek dnia 12. bm. o godzinie 10; było wystawiać mogą tylko członkowie Kółek Hodowl. W środę 13. bm. o godzinie 10 odbędzie się w Jeleńcu przeгляд propagandowy; wystawiać może każdy posiadacz. Trzodę chlewną wystawiać mogą wszyscy. Zalecamy rolnikom aby we wystawach wzięli liczny udział, gdyż za dobre okazy wydanych zostanie szereg nagród.

Walne zgromadzenie tuł. spółdzielni Banku Ludowego odbędzie się w środę, dnia 13. bm. o godzinie 2 po południu w salce Banku Ludowego.

Walka z dzikami. Jak już niejednokrotnie wzmiankowaliśmy, utrzymują się w naszych borach całe stada dzików, które są plagą dla rolników. Onegądj urządzono na nie w państw. nadleśnictwie Zomrzemca wielkie polowanie. Zdolano ubić tylko 5 sztuk.

Grom uderzył. Podczas ostatniej burzy uderzył grom w dom mieszkalny włościanina w Plazowie pod Tucholą.

Poswięcenie dzwonów w Pruszczu. Parafia prusiecka w powiecie tucholskim, zakupiła do swej świątyni nowe dzwony kościelne; uroczyste ich poświęcenie odbyło się ub. niedzieli. W związku z tem Pruszcz Tucholski obchodził też w niedzielę wspaniałą uroczystość parafjalną.

Nasi leśnicy urządzili onegdaj w Woziwodzie piękną zabawę.

Chojnice.

Osobiste. Dr. Zelanowicz, aplikant sądowy zdał egzamin sędziowski przed komisją egzaminacyjną przy Sądzie Apelacyjnym w Toruniu.

Pożegnanie p. prokuratora Żelaznego. Prokurator Żelazny, który przy tuł. Prokuraturze pełnił swe obowiązki od szeregu lat, opuścił zajmowane stanowisko, przechodząc na praktykę adwokacką do Więcborka. Z tej okazji współkoleży prok. Żelaznego urządzili pożegnalny wieczorek.

Z obchodu święta Bożego Ciała. W święto Bożego Ciała, opatrność obdarzyła nas piękną pogodą, przyczyniając się wielce do świetności obchodu Bożego Ciała. Po odprawieniu nabożeństwa przez ks. prob. Makowskiego wyruszyła procesja ulicami: Gimnazjalna, Młyńska, placem Jagiellońskim i Głuchowska poprzedzona licznymi towarzystwami i korporacjami. Przed baldachimem szła „Lutnia“ i orkiestra Zakładu Poprawczego. Przy każdym ołtarzu, podczas podniesienia, kompanja honorowa L. Baonu oddawała przysięgę. Miasto przybrane było bogato w zieleń i chorągwie o barwach narodowych. Z czterech ustawionych ołtarzy wyróżnić należy ołtarz przy szkole powszechnej, który wykonany był wprost artystycznie. Procesja skończyła się około godz. 14-tej.

Sypniewo, pow. sepoleński.

Tutejsza wielka wieś, położona w pobliżu granicy niemieckiej, była w niedzielę, 3. bm. świadkiem pięknej uroczystości. Tutejsza placówka Powstańców i Wojaków święciła swój nowy sztandar, a na to święto stawiły się liczne bratnie i pokrewne towarzystwa miejscowe i okoliczne. Na zbiorce stawiła się pokaźna liczba uczestników z 15 sztandarami. Właśnie licznie stawiły się towarzystwa z Więcborka, przybyła nawet delegacja Sokoła z Runowa Kraińskiego ze sztandarem. Kiedy już uformował się pochód, nadjechał niespodzianie p. wojewoda Młodzianowski. U bramy starego drewnianego, choć dość okazałego kościoła powitał go sędziwy ks. delegat Schultz w asyście ks. wik. Czaplńskiego, poczem p. wojewoda zajął miejsce w pobliżu ołtarza. Następnie ks. delegat dokonał poświęcenia sztandaru, a ks. wik. Czaplński wygłosił podniosłe kazanie, w którym znaczenie sztandaru i przywiązanie doń silnie podkreślił i barwnie przedstawił istotę samej uroczystości.

Po Mszy św. pochód przy dźwiękach doskonałej orkiestry Powstańców i Wojaków z Kocborowa udał się na dziedziniec wójtostwa. Tamże, o czym już „Dzien. Bydg.“ donosił, p. Prądzyński ze Skarpy oznajmił p. wojewodzie, że związek Towarzystw P. i W. na terenie D. O. K. VIII. mianował go członkiem honorowym, za który to zaszczyt p. wojewoda serdecznie podziękował, a zgromadzeni wnieśli okrzyk na cześć jego, zaś p. wojewoda wniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej. Po ceremonii wręczenia sztandaru w ręce prezesa miejscowej placówki p. ... nastąpiło wbijanie gwoździ pami...

Najazd „wybranego ludu“. Mimo kilkakrotnego niepowodzenia w naszym mieście żydów, ataki ich ze wschodu Rzpłteli nie ustają. Od szeregu dni wafesają się znów po naszym mieście i okolicy różni handlarze, wieszają za gezeftami. Ostrzegamy łatwowiernych „szabesgojów“, by nie kupowali tandety żydowskiej.

Pożar. We wtorek, dnia 5. bm. o godz. 8 rano wybuchł z niewyjaśnionych doład przyczyn pożar przy ulicy Prochowej, w domu urzędnika kolejowego p. Lepalka. Pożar podsycony silną wichurą, ogarnął całą posesję. Ofiarą rozszalałego żywiołu padł cały dobytek właściciela domu wraz z żywym inwentarzem. Nieruchomość, jak się dowiadujemy, zabezpieczoną była na 20.000 zł.

W teatrze ludowym wre praca. W najbliższym czasie wystawi teatr ludowy wspaniałą sztukę 2 akt. pod tyt. „Swaty“ z cenioną artystką p. Tarkowską w gł. roli. Próby tej sztuki postępują w całej pełni. Sztuka otrzymała piękną dekorację i nowe stylowe kostjomy.

Z Klubu wędkarskiego. Zwolane swego czasu przez p. Knebe zebranie organizacyjne Klubu wędkarskiego, nie dało pozytywnych wyników.

Ruch wycieczkowy.

Z Cherzykowa. Piękna pogoda, jaką mieliśmy w dzień Bożego Ciała, przyczyniła się znacznie do zwiększenia ruchu wycieczkowego do zakątka cherzykowskiego. Szeregi aut i powózki zapełniły gościniec p. Gierszewskiego. Na pięknym jeziorze uwijało się kilkanaście łodzi; wiozących członków klubu i przybyłych gości.

Tczew.

Do odebrania. Znalezione w ogrodzie Hali Miejskiej czapkę dziecięcą, odebrać można za udowodnieniem w urzędzie policyjnym, pokój 9 w magistracie.

Wizytacja kościoła ewangelickiego w Tczewie. W ub. wtorek dnia 5 bm. przybył przed południem jeneralny superintendent dr. Blau z Poznania na wizytację protestanckiego kościoła w Tczewie. O godz. 10 rano odbyło się nabożeństwo w kościele ewangelickim, o godz. 12.45 w południe obiad w Hali Miejskiej, w którym uczestniczyło około 100 osób. O godz. 8 wiecz. odbyło się w kościele wielkie oratorium muzyczne.

Mecz piłki nożnej między „Olympją“ I a klubem niemieckim Sportverein „1862“. W niedzielę, dnia 3 bm. odbyła się walka w piłkę nożną na boisku przed szkołą morską, między K. S. „Olympja“ I a niemieckim klubem „Sportverein 1862“. Pomimo szalonych zabiegów ze strony Niemców zwyciężyła „Olympja“ w stosunku 5:0.

Radzyn.

Lustracja nowozałożonego gniazda. W ub. środę przybyli do Radzyna z przewodnictwem Dzielnicy pp. prezes Wł. Samoliński, podnaczelnik Dostatni i sekretarz St. Kunz, celem dokonania lustracji gniazda. Przed zebraniem odbyła się lekcja ćwiczeń w ogrodzie Strzelnicy pod kierownictwem p. Dostatniego. Po lekcji odbyło się w hotelu pod Orłem zebranie, które zajął prezes Dolny. Prezes Dzielnicy p. Wł. Samoliński, w dłuższym referacie omówił potrzeby pielęgnowania idei Sokolnej. Uchwalono że wszyscy sokoli i sokolice będą czynni przy kweście publicznej „Dnia Sokoła“. W niedzielę 17. bm. bierze gniazdo gremjalnie udział w wycieczce okręgu III. do Okenina.

też inne jak inwalidzi, kolejarze Z. Z. P., niżej pocztowcy z Więcborka, Młodzież Katolicka i inne. Przemawiali tu między innymi pp. wojewoda Młodzianowski, senator Kulerski i liczny szereg przedstawicieli rozmaitych towarzystw. W imieniu „Dziennika Bydgoskiego“ gwoździ pamiątkowy wręczył p. redaktor Teska. Do uświetnienia tych chwil podniosłych przyczynili się chóry: miejscowy i z Więcborka bardzo stosownie dobranymi i dobrze wćwiczonymi pieśniami. Po uroczystym zaprzysiężeniu miejscowej placówki na nowy sztandar pochód udał się do restauracji, gdzie odbył się wspólny obiad.

Podnieść należy doskonałą postawę i zapał wszystkich organizacji przysposobienia wojskowego. Podpadał również postawą wojskową i sprawnością świetnie zgrany i wyekwipowany oddział naszej dzielnej straży granicznej.

Wyrażamy nadzieję, że placówka sypniewska wysunięta ku samej granicy, i nadal rozwijać się będzie pod swym dzielnym zarządem ku chwale iżytkowi Ojczyzny. Osobno należy się uznanie dzielnej naszej policji, która podczas całej uroczystości wzorowo utrzymała porządek.

(Sypniewo jako obszar dworski, bardzo znaczny, należy do p. v. Wilkensa. Lud dominialny prawie wyłącznie polski, jak dawniej, na swego pracodawcę nie narzeka. Poza tem są liczni gospodarze polscy tak w miejscu jak w okolicy. W Sypniewie samem jest okazały zbór ewangelicki w stylu — pruskim. Odbija mocno od niego uboga szata zbudowana przez katolicki, drewniany i żebem tryzon...

Grudziądz.

Z teatru.

Dziś, w sobotę wiecz. „Powódź“. Ceny niż. od 50 gr. do 1 zł.

Jutro, w niedzielę po poł. „Powódź“. Wieczorem „Głośna sprawa“. Ceny zwykłe, od 80 gr. do 3 zł.

W poniedziałek gościnny występ artystów pozna. w rewji „Siadaj pan“.

Chochlik drukarski spiął nam figla, wskutek którego spaczony został sens naszej notatki o zmianie właściciela kina „Orzeł“. Otóż kino to nabył p. Gorczyca, który przeprowadził remonty, poczem kierownictwo odda w ręce p. Czesława Radzyńskiego.

Czy to propaganda dla t. zw. Kościoła Narodowego? W ub. wtorek odbył się w hotelu pod Złotym Lwem wykład literata p. Tadeusza Wieniawy-Długoszewskiego z Warszawy, który mówił na temat twórczości poetyckiej Wyspiańskiego. Referent mówił tendencyjnie, w duchu antyreligijnym, przedewszystkiem zioniał nienawiścią do duchowieństwa katolickiego. Wykład ten zainscenizował „proboszcz“ hajduk. Śmiemy wątpić, czy ta miła „tródką“ wykład ten zrozumiała, chyba napaści skierowane przeciw duchowieństwu katolickiemu pozostały im w pamięci.

Wyniki jubileuszowego strzelania Bractw Strzeleckich. Nagrody w wielkiej mierze pozostały w Grudziądzu. Z ogólnego strzelania jubileuszowego najlepszym strzelcem obwołano p. Frydrychowskiego z Grudziądza.

Z kin.

„Apollo“ wyświetla „Pociąg widmo“.

„Orzeł“: „Spelunka w Rio“ i „Meksykanka“.

Oszczędzajcie!

Oszczędność i praca narody wzbogaca!

W byłej dzielnicy pruskiej mamy 250.000 drobnych rolników i około 50.000 robotników rolnych czyli razem około 300.000 tysięcy rodzin.

Gdyby każdy drobny rolnik i robotnik rolny składał do Kasy Spółdzielczej Parcelacyjno-Osadniczej w Grudziądzu po dziesięć złotych miesięcznie to z tego uzbierałoby się trzydzieści sześć milionów złotych na rok.

Mając taką sumę pieniędzy można by było rozparcelować co najmniej trzysta majątków i utworzyć 15.000 do 30.000 nowych gospodarstw.

Rolnicy i Robotnicy Rolni oszczędzajcie!

W jedności naszej — leży nasza wielka siła. Nie zrażajcie się tem, że parcelacja rządowa idzie powoli, jeśli zbierzemy poważne sumy gotówki, to sami będziemy mogli parcelację przyspieszyć. Tylko oszczędzajcie!

ZARZĄD KASY SPÓDZIELCZEJ PARCELACYJNO - OSADNICZEJ w GRUDZIĄDZU.

Plac 23-go Stycznia nr. 21.

Telefon nr. 390. Konto P. K. O. 205.780

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 15. bm. włącznie apteka pod „Lwem“ Rynek Nowomiejski.

Z Teatru Pomorskiego. Dziś, w sobotę, o godzinie 8,15 wiecz. i w niedzielę, dnia 10. bm. o godz. 8,15 wiecz. po cenach zniżonych (od 30 gr. do 3,50 zł.) przemija opera komiczna w 3-ach aktach J. M. Kamińskiego pt. „Krakowiacy i Górale“ czyli „Smocza Jama“.

W niedzielę o godzinie 4 po południu wznowiona zostanie rekordowa komedia w 3-ach akt. Zygmunta Kaweckiego pt. „Fura słomy“

W poniedziałek, dnia 11. bm. — teatr nieczynny.

Pan wojewoda pomorski na urlopie. Z dn. 10 bm. p. wojewoda pomorski Młodzianowski rozpoczął urlop wycieczkowy. Wojewode zastępować będzie p. wicewojewoda dr. Seidlic.

Wyjazd p. wojewody na jazd wojewodów. Dnia 7 bm. p. wojewoda pomorski wyjechał do Warszawy na jazd wojewodów, który się odbędzie dnia 10 bm. Dnia następnego wojewoda bawić będzie w ministerstwie przemysłu i handlu, gdzie odbędzie konferencję w sprawie rozbudowy Gdyni.

Mianowania. Naczelnikiem wydziału rolnictwa w pomorskim urzędzie wojewódzkim na miejsce Pawlicy Karola, który przeniesiony został w stan spoczynku, mianowany został p. radca Ceceniowski Konstanty.

Wystawa elektryczna w Toruniu. Otwarta w dniu 2 bm. w Toruniu w salach Dworu Artusa Wystawa Elektryczna cieszy się dużą frekwencją. Codziennie przybywają na wystawę wycieczki miejscowe, szczególnie młodzież szkolna, z wielkiem zainteresowaniem oglądając aparaty elektryczne i demonstracje wykonywane przez...

Dalsza rozbudowa „Pepege“. Jak się dowiadujemy, w tych dniach doszła do skutku umowa między dyrekcją fabryki „Pepege“ w Grudziądzu a towarzystwem angielsko-polskim „Wlodgum“ (przemysł gumowy) w Warszawie, co do sprzedaży zabudowań tego konsorcjum. W ten sposób centrala „Pepege“ w Grudziądzu będzie posiadała swój oddział w Warszawie i przystąpi w krótkim czasie nie tylko do wyrobów kaloszy, lecz także do fabrykacji na dużą skalę opon samochodowych i motocyklowych.

Katastrofa autobusowa w Brodnicy.

W ub. sobotę przed południem wydarzyła się na szosie w pobliżu dworca katastrofa autobusowa, która mogła mieć fatalne następstwa. Powóz dzierżawcy domeny p. Filipińskiego, Zamek-Brodnicy, odwozący gości godów weselnych z kościoła do mieszkania tuż przy mieście wpadł na autobus p. Nussbauma z Rypina. Jeden z cennych, rasowych ogierów został najechany i upadł na bruk, doznając okaleczeń. Winę katastrofy ponosi podobno sofer autobusu, który nie dał sygnału ostrzegawczego — myśląc, że powóz udaje się na dworzec i zdola go wyminąć.

Puck.

Osobiste. Kierownik tuł. odcinka drogowego Puck-Hel, p. Władysław Okoński przeniesiony został na własne życzenie do Laskowic.

Przyjazd oficerskiej szkoły kawalerji z Grudziądza. W dniu 5 bm. zakwaterowało się w mieście naszym 8 oficerów sztabowych kawalerji, 56 oficerów młodszych kawalerji i 105 ułanów ze stanu oficerskiej szkoły kawalerji Grudziądza. Oddział ten, po przenocowaniu tu udał się konno następnego dnia w dalszą podróż.

Zatwierdzenie członków magistratu. Wybrani ostatnio przez Radę miejską na członków magistratu pp. Edmund Mazurkiewicz i Bazyli Adolph, zostali zatwierdzeni przez p. wojewodę pomorskiego.

Samobójstwo. W Werblini, powiat morski, popełnił samobójstwo przez utopienie się w studni niej. Franciszek Koss, z zawodu rolnik, który od roku 1923 cierpiął na chorobę umysłową. W dniu 4 bm. o godz. 1 w nocy wstał Koss z łóżka, wyszedł z mieszkania i już więcej nie wrócił. Znalaziono w studni już martwe zwłoki.

— W sprawie dla maturzystów! Komunikat. Biuro Inżynierii przy Związku Kół Matematycznych i Fizycznych i Astronomicznych Polskiej młodzieży Akademickiej (Kraków, ul. Gołębia 20) podaje do wiadomości osób zainteresowanych, w szczególności tegorocznych maturzystów i maturzystek, iż udziela wszelkich informacji, dotyczących studiów matematyczno-fizycznych (porządki studiów, wykłady, egzamina itp.) na uniwersytetach polskich. Zapytania należy kierować pod powyższym adresem, załączając znaczek na bilet pocztowy.

wieczorem zamyka się wystawę, zwraca się uwagę, że wystawa jest codziennie otwarta od 10—21-ej za wstępem 1 zł. (dla młodzieży 50 gr.); wycieczki szkolne placą 30 gr. od osoby. Zamiejscowi korzystają w drodze powrotnej z ulgi kolejowej 66 proc.; oddosne zaświadczenia wydaje kasa wystawowa.

Strzelanie o godność króla kurkowego. Dn. 10 bm. Bractwo Strzeleckie w Toruniu obchodzić będzie uroczystość strzelania królewskiego, połączone z wielkim strzelaniem o cenne nagrody i ordery. Strzelanie trwać będzie od 10 do 12 bm.

Kradzieże zgłosili dnia 6 bm.: Krüger Gustaw, zam. na cmentarzu żydowskim przy ul. Puławskiego zgłosił włamanie się nieznanymi sprawców do kostnicy tegoż cmentarza, w której rozbił znajdującą się skarbonkę i skradł pieniądze. Gardzielewska Anna, zam. przy ul. Wysokiej 12, zgłosiła kradzież ubrania i piaseczka za wart. 100 zł. Birboncz Józef, zam. przy ul. Szczytnej 14, zgłosił kradzież z włamaniem bielizny wart. 100 zł. W powyższych wypadkach dochodzenia w toku.

Wykrycie kradzieży. Dnia 6 bm. wykryła policja kradzież garderoby i gotówki wart. 350 zł. na szkodę Marji Dębowskiej z Torunia. Sprawcą jest W. M., obecnie znajdujący się w więzieniu śledczym.

Co grają w kinach?

„Corso“ wyświetla sensacyjny dramat p. t. „Fałszywy śmiereci“, czyli skrwawiona arena. W roli głównej Renee Adoree. Do tego 2-aktowa komedia.

„Pan“ daje piękny obraz w 9 aktach p. t. „Ar grzechu“ czyli tragedja w Alpach. W roli głównej Wł. Gajdarow. Ponadto komedia „Ofiara przemysłowców“.

„Światowid“ demonstruje pierwszorzędny p. t. „Dla jednej kobiety“. W roli głównej M. Meniu. Ponadto 2-aktowa komedia.

MarysienkaPocz. w sobotę o godz. 6,45 i 9,00.
Pocz. w niedzielę o godz. 3,30.W niedzielę
premiera
dramatu pt.**W kuszącym ogniu brylantów**W sobotę poraz ostatni wspaniały dramat p. t.
„CAR i POETA”**Kino
Corso**Dziś! Dwie godziny śmiechu.
SYD CHAPLIN
(Strzał wśród Dżungli)**KRONIKA**

Bydgoszcz, dnia 9 czerwca 1928 roku.

KALENDARZYK.Dziś: Pryma i Felicjana mm.
Jutro: Małgorzata król.
Wschód słońca: godz. 3,38.
Zachód słońca: godz. 20,21.**DYŻUR NOCNY W APTEKACH.**Od piątku 8 hm. do poniedziałku 11 hm.
dyżurują:

- 1) Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
- 2) Apteka pod Złotym Oriem, Stary Rynek.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica
Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny
8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.**TEATR MIEJSKI.**

Dwa ostatnie występy Stefana Jaracza.

Wielki artysta Stefan Jaracz ukaże się naszej publiczności tylko dwa razy. Dzisiaj na afiszu przemiała lekka komedia Cailavetta i Fleura „Romans pana kasjera” w genialnej kreacji znakomitego gościa w roli tytułowej; w niedzielę zaś na ostatni występ wybrał znakomity artysta postać literata-poety Krumbecka w fragmencie Swena Lange „Samson i Dalila”, roztaczając przed widzami całą głębię swego niepospolitego talentu, mieniącego się w rozległej skali od groteski do tragizmu. Po tryumfach artystycznych w Bydgoszczy udaje się do Lwowa. W poniedziałek wznowienie 3-akt. komedji W. Lakatos'a p. t. „Mężczyzna i kobieta”.

Dzieją się u nas historie i rzeczy nie do uwierzenia — i jeśli to ma być ta błogosławiona sanacja, to pan Grabski, Witos, Kucharski i jak się tam jeszcze nazywali owi nieszczęśnicy, mogą się śmiać serdecznie, bo za ich rządów coś podobnego byłoby niemożliwe.

We lwowskiej „Gazecie Porannej” nr. 8521 z dnia 6. czerwca znajdujemy ogłoszenie, że zbiórka uliczna na rzecz emerytów, wdów i sierot po nich przyniosła 663 zł. 05 gr., którą to kwotę wręczono Polskiemu Towarzystwu emerytów przy ul. Piłsudskiego 11.

Człowiek czyta to i za głowę się łapie, gdzie my właściwie żyjemy. Przecież zezwolenia na tę zbiórkę musiały udzielić policja, a więc władza rządowa. Udzielając go, przyznaje tem samem, że emeryci, wdowy po nich i sieroty, są żebrykami, którzy rękę po jałmużnę na ulicy wyciągają, choć jest obowiązkiem rządu o tych nędzarzach pamiętać, bo rząd polski po państwach zaborczych przejął olbrzymie fundusze emerytalne, złożone przez tych właśnie biedaków, ale fundusze te, jak tyle innych, roztrwonili, a tych, czyją one były własnością, na żebry uliczne skazał.

Ale nie na tem koniec. Zebranie tę związek emerytów urządził w samo stulecie Ossolineum, a więc w dniu, kiedy Lwów był zalany gośćmi z całej Europy. Oni to złożyli się na te 663 zł., bo rdzenny lwowianin do którego emeryci bardzo często wyciągają na ulicy proszącą rękę, zwykł dawać stereotypową odpowiedź: zwróćcie się już raz z waszą krzywdą do Ligi Narodów!

Naturalnie, grunt do tej skargi jest bajecznie przygotowany. Ci goście jubileuszowi rozniosą jak świat długi i szeroki ten cudowny obrazek, jak to w Polsce emeryci z puszkami zbierają pieniądze po ulicach, bo rząd ogołocił ich z kapitałów, i nie tylko na nędzę skazał, ale poprostu do miłosierdzia publicznego ich odsyła.

Cóż za wspaniała propaganda celem podniesienia prestiżu państwa polskiego, czem się rząd sanacyjny na każdym kroku tak przechawia! Inicjatywę potera że lada państwo na F

trudności wielomilionowe pożyczki od Ameryki, a „mocarstwo polskie” napróżno o ten kredyt się dobija, albo dostaje go na lichwiarskie procenta tylko!

Wiadomości kościelne.

Porządek nabożeństw w kościele św. Trójcy w niedzielę podczas oktawy Bożego Ciała jest następujący:

Msze św. odprawia się o godz. 7, 8, 9 (nabożeństwo szkolne), o 10 (suma) i ostatnia msza św. po procesji o godz. 12,30. Procesja publiczna wyruszy z kościoła o 10,45. Nieszpory odprawia się o godz. 3,30. Po nieszporach wyruszą wszystkie bractwa i towarzystwa z chorągwiami i sztandarami na procesję publiczną do kościoła Serca Jez.

Nieszpory z procesją we wtorek nie odbędą się w kościele św. Trójcy, lecz wszystkie bractwa i towarzystwa wezmą udział w procesji publicznej na Czyżkówku, która się odbędzie o godz. 6 wiecz. O godz. 5 ustawią się zbiórka bractwa i towarzystwa z sztandarami i chorągwiami przed kościołem i wyruszą wspólnie na Czyżkówko.

W czwartek ostatnie nieszpory z procesją i święceniem wianków o godz. 7,45 wieczorem. W czwartek słuchają księży spowiedzi św. od godz. 4—5,30 po poł.

W piątek uroczystość N. Serca Pana Jez. O godz. 8,30 msza św. z wystawieniem N. Sakramentu i z kazaniem.

W niedzielę po południu wyruszy procesja z kościoła Serca Pana Jezusa o godz. 5-tej.

We wtorek o godz. 6-iej po południu procesja na Czyżkówku.

W czwartek, w oktawę Bożego Ciała procesja na Szwederowie o godz. 6. popołudniu.

— Tegoroczna wojskowa procesja Bożego Ciała odbędzie się w środę, dnia 13. bm. o godz. 17 i przejdzie ulicami: Bernardyńska, Jagiellońska, Placem Teatralnym, Mostową, Starym Rynkiem, Batorego, Długą, Szpitalną, i Zbożowym Rynkiem.

Spieszmy jutro do Resursy na**wentę**

połączoną z zabawą dla dzieci

— Nieposzanowanie święta Bożego Ciała przez profesorów „katolików”. W Liceum Handlowym przy ulicy Królowej Jadwigi naznaczony został na czwartek 7 czerwca (Boże Ciało) egzamin uczniów i uczennic. Kiedy uczniowie zaprotestowali przeciwko takiej profanacji święta i uniemożliwieniu im brania udziału w procesji — zagrożono im następstwami. Istotnie egzamin odbył się, trwał od godziny 9-iej do 12-iej w południe. Z oburzeniem dochodzając nam o tem rodzice uczniów, uczęszczających do Liceum Handlowego, zapytując, czy zwyczaj wschodnie już się zakorzeniły wśród profesorów tej uczelni? Innowiercy uszanowali największe święto katolickie, tylko pewni rzekomo kulturalni wychowawcy nie uważali za stosowne egzaminu odłożyć na dzień powszedni. Opinia domaga się od p. dyrektora Skalskiego, aby winnych pogwałcenia święta Bożego Ciała pociągnął do odpowiedzialności.

— Ostre strzelanie. 61 pp. Wlkp. przeprowadza w dniach 11 i 13 bm. ostre strzelanie bojowe na placu ćwiczeń Jachcice. Drogi w tym kierunku będą strzeżone przez posterunki wojskowe.

— Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce: Na zachodzie, w środku i na południu kraju chmurno, poczem miejscami polepszenie się stanu pogody. Nad morzem, w Wielkim i na zachodzie Polski przeważnie pochmurno, z opadami. Umiarkowane ciepło. Wiatry zachodnie, o szybszości 6 mtr. na sekundę.

— Wyróżnienie polskiego profesora. Konserwatorium miejskie w Nowym Jorku w Ameryce ofiarowało kierownictwo klasy śpiewu solowego prof. Juljuszu Marsco. Gdyby pertraktacje doszły do skutku Warszawa a z nią i Bydgoszcz (prof. Marso polową tygodnia spędza w Bydgoszczy), straciłoby w nim jednego z bardzo nielicznych,

— Loterja i zabawa Czerwonego Krzyża u Patzera. W niedzielę dn. 10 bm. odbędzie się po południu staraniem Koła Pań przy Polskim Czerwonym Krzyżu wielka loterja fantowa w ogrodzie i salach Patzera. Wygrywa co czwarty los. Panty dzięki ofiarności kupiectwa są piękne i wartościowe. Równocześnie odbędzie się zabawa dla dzieci pełna niespodzianek i nagród dla najszybszych biegaczy. Główną atrakcją będzie występ najmniejszych artystów (4 do 5 lat), którzy wystąpią z bardzo ciekawym programem. Przygrywać będzie pełna orkiestra 16 p. ulanów. W razie niepogody cała zabawa przeniesie się z ogrodu do sal Patzera.

— Wielka Rewja Poznańska. Dziś i w niedzielę 10 bm. wystąpi gościnnie w sali b. Teatru Popularnego (ogród Patzera) zespół Rewji Poznańskiej. Zostanie odegrana rewja p. t. „Siadaj pan!...”, grana z niebywałym powodzeniem w Warszawie. Miłą niespodzianką dla naszego miasta będzie gościnnie występ primabaleriny wiedeńskiej opery Liljany Flor, występ Janiny Wasowicz-Kuczwowskiej, znanej i lubianej wśród publiczności bydgoskiej, oraz Antos Kaczorowski, niezrównany wykonawca wesołych piosenek i monologów, który m. in. odśpiewa: „Mary Lou”, ostatni szlagier teatrów rewjowych Paryża i Warszawy. Poza wymienionymi biorą udział w rewji: Helena Rinasówna, bezkonkurencyjna wykonawczyni wesołych piosenek ludowych i bostonów; Marta Rella, pełna temperamentu w swym black-bottonie oraz Woj. Rolicz, dowcipny monologista i humorysta w swym najlej zym repertuarze. Godnem zaznaczenia jest, iż akompanjować będzie orkiestra jaz-bandowa.

— Pierwszy popis publiczny uczniów Miejskiego Konserwatorium Muzycznego, klas skrzypiec, fortepianu i śpiewu odbędzie się dziś w sobotę 9 bm. o godz. 7 wiecz. w auli gimnazjum im. M. Kopernika. Czysty dochód na stypendia dla niezamożnych uczniów. Sprzedaż biletów w cenie 1—2 zł w księgarni Idzikowskiego. Bilety ulgowe dla młodzieży szkolnej w cenie 50 gr wydaje sekretariat Konserwatorium, ul. Piótra Skargi 7 (10—1 i 3—6).

— Dyrekcja Prywat. Gimnazjum Żeńskiego w Bydgoszczy przy ul. Paderewskiego 19 zawiadamia, że na skutek rozporządzenia Kuratorium egzaminy wstępne do klasy I gimnazjalnej odbędą się w dniach 18, 19, i 20 czerwca, a do klasy II—VII włącznie w dniach 22 i 23 czerwca. Do klas przygotowawczych II i III w tym samym terminie co do klasy I gimnazjalnej, to znaczy 18, 19 i 20 czerwca. Zapisy przyjmuje kancelarja do dn. 15 bm. włącznie. Szczegółowych informacji udziela kancelarja szkoły.

— Dyrekcja Pedagogjum Wielkopolskiego, Zduny 7 podaje do wiadomości, że wpisy na rok szkolny 1928/29 do klas wstępnych od 1—4 włącznie i klas gimnazjalnych kodyfikacyjnych przyjmuje sekretariat codziennie od 8—12. Egzaminy wstępne do klas przygotowawczych odbędą się 22 i 23 czerwca od godz. 8—12, do klas gimnazjalnych zaś 27, 28 i 29 czerwca od godz. 8—1. Czesne w klasach 1—2 przygotowawczej wynosi 20 zł, w klasie 3 i 4 25 zł miesięcznie. Szkoła uwzględni ulgi dla niezamożnych.

— Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apoplektycznych, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” zapewnia łagodne wypróżnienie bez nadwyrężania się. Naukowe spostrzeżenia kliniczne przy chorobach naczyń krwionośnych dowiodły, że osobom w starszym wieku woda gorzka „Franciszka-Józefa” oddaje nieocenione usługi. — Zadać w aptekach i drogerjach.

Codziennie
WIELKI KONCERT SYMFONICZNY
orkiestry 62 p. p.
w ogrodzie „Resursy Kupieckiej”
15474 ul. Jagiellońska nr. 25.
Bufo i kuchnia okażą swą renomę.
Pocz. o g. 6 wiecz. Wstęp wolny.

Dla dorosłych i dzieci

odbędzie się na zakończenie „Tygodnia Czerwonego Krzyża” w niedzielę, 10 bm. o godz. 4 popoł. niezwykła zabawa w ogrodzie Patzera z niebywałymi dotąd atrakcjami m. i. loterja fantowa, do wylosowania kilkaset pięknych i bogatych fantów (co czwarty los wygrywa). Główna wygrana żywy osiołek z uprzężą i wózekiem. Wyciągi dziecięce o nagrody z przestrzeganiem przepisów prawdziwych sportowców. Przedstawienie, deklamacje, żywy obraz, w którym szkółka freblowska p. Boruniowej ul. Jagiellońska z zespołem dzieci udział bierze. Koncertować będzie orkiestra 16 pułku.

Z DNIA.

Wycieczka.

Raz w życiu radość chciał sprawić rodzinie,
Więc zabrał wszystkich autem na wycieczkę,
Któż o rozrzutność rozpocząłby sprzeczkę?
Przecież tak szaro życie wszystkich płynie.

Siedli do wozu, ubrani świątecznie:
Mąż, żona, ciocia w nowinkach bucikach
I troje dzieci w tanich perkalikach,
Ufryzowanych i umytych grzecznie.

Pędzą za miasto i nagle na skrócie
Auto zahacza o pień wierzby starej —
W prochu ulicznym skrwawiona ofiary —
Już po radości i po wielkiem święcie.

Śmierci okrutna! gryzę w złości pięście —
Tylu bogaczy dziś przez miasto pędzi,
A tyś usiadła na wozu krawędzi,
Gdzie lichy biedak wioził swe całe szczęście!

Henryk Zbierzchowski.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL. Dziś i jutro „Książę Seliman”, dramat osnuty na tle powieści słynnego pisarza Maurycego Dekobry. Świetna gra, wspaniała wystawa, balet, życie nababów amerykańskich — ośniewa. Nadprogram.

NOWOŚCI. Dziś nieodwołalnie poraz ostatni ukaże się na ekranie potężne arcydzieło filmowe „Walka namiętności”. W niedzielę premjera najwspanialszego dramatu „Nieludzki okup” (Rodzina bez moralności), epopea wielkiej miłości i poświęcenia, z udziałem głośnych artystów filmowych: Charmana Castellieri, Colette Brettl i Pawła Hartmana. Bardzo wesoła komedia jako nadprogram.

MARYSIENKA w niedzielę daje premjerę dramatu efektownego p. t. „W kuszącym ogniu brylantów”. Dziś (sobota) po raz ostatni wyświetlany będzie „Car i poeta”.

CORSO. Dziś premjera najrozkoszniejszego filmu p. t. „Strzał wśród dżungli”. 12 aktów buraganowego śmiechu. W roli głównej najpopularniejszy komik wszechświatowej sławy Syd Chaplin.

Nową powieść

znanego i cenionego powieściopisarza D-ra ANTONIEGO MARCZYŃSKIEGO, autora wielu sensacyjnych powieści, z których niektóre znajdują się niebawem na ekranie, pod tytułem:

Niewolnice z Long Island

rozpoczniemy drukować w następnym numerze „Dziennika Bydgoskiego”.

Nowa powieść obfituje w szereg bardzo interesujących, sensacyjnych wydarzeń tak, że Szan. Czytelnicy i Szan. Czytelniczki śledzić ją będą z niebywałym zaciekawieniem.

— **Związek Obrony Kresów Zachodnich.** Dnia 11 bm. o godz. 20-tej w sali Domu Katolickiego przy Farze walne zebranie reorganizacyjne. Goście i sympatycy mile widziani.

— **Na kościół w Szwederowie** złożył p. Wojciech Włodarczyk w redakcji „Dziennika“ 50 zł.

— **Inspekcja Dróg Wodnych** podaje do wiadomości interesowanym, iż z powodu mających się odbyć w niedzielę dnia 17 bm. regat niemieckiego Związku Wioślarskiego Poznań-Pomorze w porcie wewnętrznym w Brdyjściu wstrzymuje się ze względu na bezpieczeństwo publiczne ruch statków i tratw na tej przestrzeni przez cały dzień. Ruch statków pasażerskich będzie się odbywał pod kontrolą Inspekcji Dróg Wodnych na ostatnim torze. Wszelkie przekroczenia będą karane według przepisów rzeczno-policyjnych.

— **W restauracji „Zagłoba“** głośno jest teraz i wesoło dzięki muzyczno-śpiewaczej trupie słowiańskiej złożonej z 20 osób. Wszyscy oni występują w barwnych kostiumach narodowych. Bufet na wzór Hawelki w Krakowie, doskonała kuchnia i piwo okocimskie lokali, że Zagłoba stał się ulubionym lokalem zbornym bydgoskiego towarzystwa.

— **W sprawie wycieczki urzędniczej do Chełmna.** Stow. Urzędników Państwowych Samorządowych i Komunalnych przypomina wycieczkowiczom, że zapowiedziana wycieczka do Chełmna przełożona na niedzielę 10-go bm. odbędzie się bez względu na temperaturę. W razie deszczu wycieczka się nie odbędzie i zostaje przełożona do nast. niedzieli. Wyjazd nastąpi punktualnie o godz. 6 rano z przystani przy ul. Hermana Frankiego.

— **Tow. Powstańców i Wojaków — Jachcico** urządza w niedzielę 10 bm. zabawę leśną. Początek o godz. 3 po poł. Wieczorem zabawa w restauracji Pod Lasem. Zaprasza się wszystkich obywateli miasta i okolicy. W razie niepogody odbędzie się cała impreza w niedzielę następną t. j. dnia 17 bm.

— **Tegoroczni absolwenci Liceum Handlowego** zapraszają wszystkich dotychczasowych absolwentów tut. Liceum Handlowego (dwuletniego) na zebranie konstytucyjne Tow. Absolwentów Liceum Handlowego w Bydgoszczy na dzień 9 bm. o godz. 7 wieczorem w lokalu Liceum Handlowego, ul. Król. Jadwigi 17.

— **Zmiana właściciela.** Handel żelaza, narzędzi rzemieślniczych, porcelany, fajansu i naczyń kuchennych **B. Stobieckiego** przy ul. Długiej 22, najstarszy polski interes tego rodzaju w Bydgoszczy, przeszedł drogą kupna na własność p. B. Mikołajczaka, poznańczyka, fachowca w tej branży. — Nowemu właścicielowi Szczęść Boże!

— **Zjazd XXI Okręgu Wlkp. Związku Kół Śpiewaczych.** Dnia 24 bm. urządza Okręg XXI Wlkp. Związku Kół Śpiewaczych w Bydgoszczy zjazd połączony ze Świętem Pieśni Polskiej. Zarząd Okręgu zaprasza do współudziału w tej uroczystości wszystkie towarzystwa śpiewacze tak zrzeszone w tu-tejszym Okręgu, jak i poza Okręgiem będące. Prace przygotowawcze są w pełnym toku, a nawet bilety w cenie od 30 gr do 1,50 zł do Teatru Miejskiego (popisy pieśni konkursowych) już są w poszczególnych kołach bydgoskich do nabycia. Pieśniarze! Pokażmy się w Bydgoszczy, w dniu 24 bm., że jesteśmy mieszkańcami polskiej Bydgoszczy!

ZE SPORTU.

Zawody o mistrzostwo Pom. Z. O. P. N.
W niedzielę dnia 10 bm. odbędą się o godzinie 17 na boisku Stadionu Miejskiego zawody w piłkę nożną o mistrzostwo Pomorza pomiędzy **T. K. S. rez. a miejscową Polonią.** W zawodach o mistrzostwo Pomorza uzyskała Polonia dotychczas następujące wyniki: z Olimpią — Grudziądz 7:1 i 3:2, Gryf — Toruń 1:1, Zuch — Toruń 4:2 i 2:1, T. K. S. rez. 3:3, z czego wynika, że Polonia w tych rozgrywkach nie poniosła żadnej porażki. Pierwsze spotkanie Polonii z T. K. S. w Toruniu dało wynik niesprawiedliwy dla Polonii. Niedzielne zawody decydują o zdobyciu mistrzostwa Pomorza przez T. K. S. wzgl. Polonię, gdyż kluby te mają równą ilość punktów. Drużyna Polonii jest obecnie w dość dobrej formie i życzyć jej należy w przyszłą niedzielę zwycięstwa. Zatem zawody niedzielne będą dla sportowej Bydgoszczy sensacją nielada. Próż tego odbędzie się dwa ciekawe przedmeczki i to o godz. 15 **Szk. Pilotów i II Polonia** a o godz. 13,30 **I. O. P. N. Naprzód i I jun. Polonii.**

Święto W. F. i P. W. młodzieży szkolnej.

Zgodnie z rozporządzeniem Kuratorjum Poznańskiego, w dniu dzisiejszym młodzież bydgoskich szkół średnich ma dzisiaj swój dzień wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

O godz. 8-mej rano młodzież wszystkich szkół, wraz z gronem nauczycielskim uda się na boisko Szkoły Oficerskiej, aby być świadkiem szlachetnej walki najlepiej fizycznie wyrobionych uczniów.

Po południu, na boisku gimn. im. Kopernika (przy Placu Kochanowskiego), odbędzie się będą półfinałowe gry w palanta, w piłkę latającą, w piłkę koszykową, do których stają: **Palant:** Gimn. Humanistyczne — Seminarjum (Kecynia); Seminarjum (Bydgoszcz) — Gimn. im. Kopernika. **Piłka siatkowa:** Seminarjum (Kecynia) — Gimn. im. Kopernika; Gimn. Klasyczne — Gimn. Humanistyczne. **Piłki koszykowa:** Semina-

rjum (Kecynia) — Seminarjum (Bydgoszcz); Gimn. im. Kopernika — Gimn. Humanistyczne.

Jutro (niedziela 10 bm.) o godz. 16-tej, na boisku Szkoły Oficerskiej, odbędą się bardzo ciekawe zawody finałowe w grach ruchowych, lekkiej atletyce i zawodach z zakresu przysposobienia wojskowego. Dzięki systematycznej i celowej pracy kierownik ćwiczeń przysposobienia wojskowego p. por. Okupskiego, młodzież szkół średnich w tym roku otrzymała szerokie wiadomości z zakresu niezbędnej wiedzy wojskowej.

Należy się spodziewać, że w dniu jutrzejszym boisko Szkoły Oficerskiej zapełni się publicznością jak jeszcze nigdy dotychczas. Program zawodów jest bardzo interesujący. Kierownictwo zawodów spoczywa w rękach p. prof. Wojciechowskiego.

Wycieczka szkoły oficerskiej do Chełmna.

Tow. Przyjaciół Szkoły Oficerskiej w Bydgoszczy urządza w niedzielę 17 bm. wielką wycieczkę do Chełmna dla wychowanków szkoły. Celem wycieczki jest m. in. zbliżenie ludności cywilnej miasta do wychowanków Szkoły Oficerskiej.

Z powodu ogromnej ilości zgłoszeń wyjazd z Bydgoszczy nastąpi dwoma statkami. Dwie muzyki wojskowe będą przygrywały w czasie jazdy. Na pokładzie statków tańce. Po przyjeździe na miejsce odczyt o Chełmie, poczem zwiedzenie starych zabytków miasta. Chcąc umożliwić chętnym wzięcie udziału w wycieczce, komitet ustanowił cenę za jazdę tam i z powrotem łącznie z drukiem śniadaniem i podwieczorkiem na statkach od osób dorosłych po 5 zł, od dzieci do lat 14 — 3 zł. Bufety obficie zaopatrzone bezpłatnie. Obiad w cenie do 1 zł 50 gr od osoby będzie można dostać w Chełmie w restauracji „Dwór Chełmiński“.

Wyjazd statków z pod budynku poczty w Bydgoszczy punktualnie o godz. 7 rano. Przyjazd do Chełmna o godz. 11.

Karty jazdy nabyć można w księgarni p. Idzikowskiego do 13 bm. W razie niepogody wycieczka odbędzie się w następną niedzielę dnia 24 bm. Gdyby i ten termin nas zawiódł z powodu niepogody lub zimna — wycieczkę odłoży Komitet do pomyślniejszych czasów i zwróci pieniądze.

Zarząd Towarzystwa uprasza te P. T. osoby z komitetu, które wzięły bilety do przedsprzedaży, aby zechciały łaskawie ob rachunek zrobić w księgarni p. Idzikowskiego, do dnia 13 czerwca br. włącznie.

San

Jacek Furdyga donosi:

Szanowna Redakcjo! Najpierw proszę o sprostowanie, jakoby Dziadek był obłożnie chory. Bo obłożnie chory to ja rozumiem tak, że nie może ruchać ręką ani językiem. Tymczasem Dziadek folguje sobie jednym i drugim. Tylko na Sejm już go cholera minęła. Że to ja jestem jego referentem prasowym i wybieram mu artykuły, jakie ma sobie przeczytać, więc powiada do mnie:

— Jacusiu, już mi też nie dawaj sprawozdań sejmowych, bo szkoda mi na to czasu i oczu. Przecież we fundamentalnych sprawach tego tylko trzymać się będziemy, co się na posiedzeniu belwiderskim uradzi. Więcej ja polegam na moim Bartlu, na Wieniawie, a także na twojej głowie, niż na tych poselskich rozumach politycznych. Opozycję robią, jedni do Sasa, drudzy do lasa byle tylko pokazać, że umieją rządowi okoniem stanąć. Bodaj ich kule były! Niech oni swoje gadają, a my będziemy swoje robić.

— Cieszy mnie, Dziadziu — mówię ja na to — że więcej masz zaufania do swoich domowych konsyljarzów niż do

tych sejmowych owczarzy. Są w Sejmie i nasi ludzie, niby ci jedynkarze, ale ich za mało. Czwartkowy dobry gębosz, także i Slawek niezły zagonnik, gdy jednak trzeba otworzyć zaporowy ogień, tedy ich nie starczy. Nie wiem jak tam dzisiaj jest w Sejmie, bo mówią, że hiszpanka morduje posłów, aż podobno sala jest pusta jakby się w niej szkuta z fosgenem rozbiła. Wiesz co, Dziadziu? Możeby tak postarał się o spis tych chorujących posłów, a potem puścimy bombę do gazet, że grypa jako kara Boża spadła na opozycję tylko, a jedynkarzy oszczędziła, niby dla tego, że wiara w Ciebie stała się dla nich tą ochronną szczepionką...

— Hultaj jesteś, Jacku, i na zgoła bezbożne koncepta wpadasz. Nie szkodzi jednak, że do naszego arsenału politycznego przyjmujemy jeszcze hiszpankę. Ostatecznie każda choroba jest dopuszczeniem Bożem. Niechże naród widzi, że Pan Bóg jest ze mną a przeciwko moim nieprzyjaciółom.

254.

O! Niezbyt to łatwa zagadka: Nasampród czasownik weź mały! Gdy owoc na drzewie dojrzały, A chłopcu przytrafi się gratka, To co? — To właśnie zagadka. Chcesz całość? Wnet znajdziesz ją [w roku]; Z jednego, z drugiego też boku Ta sama potrzebna ci latka.

255.

Bilety wizytowe.

Znaleść zawód tych osób.

1	2
Celina Uzycka.	Stefa Kleinot
3	4
F. K. Rajska	Ksenia Pstytot

Rozwiązanie szarad. Nr. 252: kord, lord, ford, mord.

l	a	z	u	r
a		a		ę
z	a	m	e	k
u		e		a
r	ę	k	a	w

Za trafne rozwiązanie szarad otrzymali nagrodę. Miejscowe: H. Zimny, K. Rygiel, W. Godlewski. Z prowincji: L. Iglińska Inowrocław.

Starajcie się zachować Wasze zęby!

Wiele osób niszczy zęby powoli lecz systematycznie, używając past nie nadających się absolutnie do pielęgnowania zębów. Czy znacie nową pastę do zębów Odol? Kto raz ją spróbował, nie chce używać żadnych innych środków, gdyż pasta do zębów Odol chroni zęby, posiada działanie antyseptyczne oraz przyjemny, odświeżający smak. Osądźcie sami!

(15762)

Powstańcy i Wojacy Obwodu Bydgoszcz!

Związek Towarzystw Powstańców i Wojaków — Obwód Bydgoszcz urządza pierwszą wiosenną wycieczkę do Ostromecka w dniu 17 bm. dla swoich członków włącznie rodzin, oraz gości.

Po uciążliwej i żmudnej pracy w warsztatach, przedsiębiorstwach i całodziennym przemęczeniu, winniśmy wywędrować na łono przelicznej naszej natury, aby chociaż na kilka chwil zapomnieć o troskach i zażyć świeżego powietrza.

W razie niepogody wycieczka ta odbędzie się w następną niedzielę.

Z zebrania „Sokoła“ na Bielawkach.

W ub. wtorek odbyło się miesięczne zebranie „Sokoła“ na Bielawkach w sali Instytutu Rolniczego przy bardzo licznych udziałach członków. Zebraniu przewodniczył prezes p. Kamiński. Dr. Pankowa wygłosiła wykład p. t. „Czem był Sokół dawniej, jakimi krokami szedł i którymi iść musi“. Naczelnik p. Fr. Młyński zakomunikował, że na zawodach o mistrzostwo Pomorza w Grudziądzu, gniazdo zdobyło ogółem 5 nagród.

Z życia Młodych Polek.

W poniedziałek dn. 4 bm. urządza Stow. Młod. Polek „Iskierki“ przy Miejskiej Szkole Handlowej przedstawienie sceniczne w Teatrze Popularnym. Publiczność dopisała. Koło sceniczne „Iskierki“ wystawiło śliczną, malowniczą baśń ludową w 7 aktach p. t. „Dobra Córka“ (ks. P. Wieczorka). Rzecz ta udała się nadzwyczajnie dzięki reżyserji p. prof. Ossowskiej, patronki Stow. „Iskierki“. Z amatek na szczególną uwagę zasługują p. Szambelanówna oraz Reichówna. Bardzo efektowny był „taniec motylów“ (Łoczkowska).

Należy się spodziewać, że p. prof. Ossowska z swemi „Iskierkami“ rzecz tę, która kosztowała tak ogromnego nakładu zwłaszcza w tych rozmaitych, własnoręcznych kostiumach, powtórzy jeszcze raz dla szerszych warstw.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Konf. zarz. filji i męów zaufania Ch. Z. Z. w Bydgoszczy w sobotę o 6,30 w Ognisku.

Zebranie Związku właścicieli auto-dorożek w sobotę 9 bm. o 8-cj w „Harmonii“, ul. Marcinkowskiego.

Zebranie Ch. Z. Z. filji cegielnianej (ogólne) w sobotę, 9 bm. o 5,30 w „Ognisku“, ul. Jagiel.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu wydziałowego w niedzielę, 10 bm. o 12,30, w lokalu p. Włópszali w Łobzenicy.

Zebranie Ch. Z. Z. filji Inspekcji Dróg Wodnych w Toruniu, w niedzielę 10 bm. o 12-cj.

Zebranie filji Rzemieślników Rolnych Ch. Z. Z. na pow. Inowrocław, w niedzielę 10 bm. o 10-cj przed poł. w lokalu p. Kłosowskiego, ul. Synag. ogi 2. Ważne sprawy. Udział wszystkich konieczny.

Zebranie Polsk. Str. Ch. Dem. koło Sierńceckie odbędzie się w sobotę dnia 9 bm. o godz. 7,30 w lokalu p. Ślagowskiego ul. Fordońska, obok dworca Kapuścińskiego koło małe. Z referatem przybędzie mowa z Bydgoszczy. Uprasza się także członków, jak i sympatyków o łaskawe przybycie. Panie bardzo mile widziane. Zarząd

**KAPIEL
BALSAMICZNO-SOSNOWA
„PINOL“**

R. BARCIKOWSKI-S.A. POZNAŃ

— Żądać wszędzie —

Powiesić niżej!

Fryderyk II, król pruski, słusznie u nas najgorszą się cieszący opinia, miał często oryginalne pomysły i zdobywał się na dowcipy, którymi tepił ostrze krytyki swych przeciwników. Gdy raz na ulicach Berlina zobaczył gawiedź, wspinającą się na palcach, aby przyczepić paszkwil przeciw niemu wywieszony, odezwał się: powiesić niżej! (aby łatwiej było czytać).

Tak samo „niżej powiesić“ chcieliśmy uwagi, którymi artykuł nasz „Żli doradcy“ zaopatrzyło endeckie „Słowo Pomorskie“. Piszono:

„dokoła rządu powstał ścisk i tłok różnych doradców, którzy swojami zbawieniami radami chcą mu przyjść z pomocą i wyprowadzić go na jasną, pomyslną drogę szczęścia? Cóż dziwnego, że ci doradcy kłócą się między sobą, ponieważ każdy zachwala tylko swoje rady, a potępia i ośmiesza współzawodników?

W takich warunkach jest oczywiście „złych“ doradców najwięcej. „Dobry“ jest bowiem zawsze tylko jeden, a mianowicie ten, który mówi, a reszta zalicza się do „złych“.

Spór o godność „doradców“ przeniósł się też na ziemię zachodnie, i przybrał tu postać osobliwą. Przy tej sposobności wychodzą na jaw dążności konkurencyjne.

Z zaciekawieniem przeczytaliśmy też wywody „Dziennika Bydgoskiego“ (nr. 129 z dn. 6. bm.) o doradcach rządu, osiadłych w naszej dzielnicy. „Dziennik Bydgoski“ pisze:

Tu „Słowo Pomorskie“ przytacza nasze końcowe uwagi wymienionego artykułu i dodaje:

„Nie będziemy się wdawali w rozbiór i ocenę tych twierdzeń — zwłaszcza z politycznego stanowiska. Każdego jednak musi uderzyć sposób tej „ideowej“ dyskusji pomiędzy starymi doradcami, a nowymi ich kandydatami.

Te docinki o „złotej różdżce“, o „forsie“, o „pieniądżach“ i t. d. — są tak znamienne, że nie potrzebują żadnych wyjaśnień. Są one jaskrawym dowodem tego, że „programy pewnych odłamów politycznych (i dzienników), najchętniej i najserdeczniej obracają się około „pieniądza“, który stał się dla niektórych „mężów stanu“, najwyższą i najświętszą „ideą“...

Ta „programowa“, a zarazem „ideowa“ dyskusja między zwolennikami rządu („Dziennik Bydg.“ jest również jego zwolennikiem) rzuca pouczające światło na niski poziom naszego życia politycznego. Okazuje się bowiem, że pod obłokami pięknych frazesów, kryje się czasem „łapa, spragniona złotego dżdżu“...

Jaki jest cel tych wynętrzeń? Oto ni mniej ni więcej, jak wywołanie wrażenia, że my także należymy do tych, którzyby chętnie zbliżyli się do korytka rządowego. Sąd o takiej etyce dziennikarskiej „mędrców ze wschodu“ pozostawiamy naszym Czytelnikom.

Dodamy jeszcze tylko krótkie objaśnienie. Oto naczelny redaktor „Słowa Pomorskiego“ p. Sacha starał się w ubiegłym roku wywołać wrażenie, żeśmy otrzymali od p. ministra łapówkę, i wciąż pisał o „cennych“ informacjach, które istotnie dla nas były cenne, bo dotyczyły stanu rokowań o pożyczkę amerykańską. P. Sacha starał się wmówić w swoich czytelników, że chodziło o co innego. Zaskarżony, nie stanął do rycerskiej rozprawy i obrony swych twierdzeń, ale zastąpił się przedawnieniem i potem chepcił się, że proces wygrał. Przedawnienie nastąpiło wskutek tego, że poprzednio jako poseł był — nietykalny.

Ładny rycerz i obrońca etyki dziennikarskiej!

Niemcy dążą do sojuszu z Francją.

Sojusz ma mieć charakter gospodarczy i wojskowy. — Celem jest powiększenie siły zbrojnej Niemiec. — Pomysły p. Rechberga.

Znany przemysłowiec niemiecki Arnold Rechberg, którego pomysłał już nieraz się zajmowaliśmy, wystąpił z nowym arcyciekawym projektem. W artykule, zamieszczonym w „Voss. Ztg.“, stwierdza on, że ciężki przemysł Francji i Niemiec doszedł w najważniejszych sprawach do porozumienia. Jeden i drugi ma w swej ojczyźnie decydujący wpływ na partje prawicowe. Przy ich więc pomocy możnaby na obu stronach rządu oddziaływać w kierunku zawarcia przymierza, któreby było tak potężne, że nikt w Europie nie mógłby go zażęcić. Francja w sojuszu z Niemcami byłaby bezpieczna przed — faszystowskimi Włochami. Nadto naokoło tego przymierza mogłyby się skupić inne państwa.

A warunki sojuszu? Bardzo skromne. Obie armje znajdowałyby się do siebie w stosunku 5 do 3. Znaczy to, że **armja niemiecka liczyłaby 300 tys. chłopca**, gdyby siły francuskie wynosiły 500 tysięcy. Komenda główna znajdowałaby się w ręku wspólnego sztabu generalnego. Armja belgijska miałaby się przyłączyć. Ciężki przemysł francuski (wojenny) dostarczał

by armji niemieckiej materiału w jednej czwartej lub nawet trzeciej części.

Oba państwa zagwarantowałyby sobie obecne granice (czy tylko obecne?).

Ciekawy ten projekt zamierza przede wszystkim **do obalenia Traktatu Wersalskiego**. Obiecuje Francji korzyści, aby poszła na lep obiecanek i nie widziała ukrwtego w zanadru sztyletu. Jak wadomo, Traktat Wersalski ogranicza niemiecką siłę zbrojną do 100 tys. żołnierza (przepis ten istnieje tylko na papierze, bo Niemcy umieją go obejść). Sojusz z Francją powiększający liczebność armji, byłby więc skruszeniem najsilniejszego ogniwa kajdan. A coby za tem poszło, nie trudno sobie wyobrazić. **Ogromne zapasy gazów trujących, ukryte w Niemczech** na przypadek wojny, są wymowną przestrogą przed uleganiem namowom niemieckim. Śmieszne jest tłumaczenie, że to są pozostałości z wojny, które przecież według traktatu należało zniszczyć. Niestety sprzymierzeni nie przeprowadzili dość ścisłej kontroli (inwestygacji) i możemy być na niejedną

jeszcze niespodziankę ze strony Niemiec przygotowani

Możemy atoli być pewni, że rząd francuski nie pójdzie za syreniami głosami Rechbergów i nawet porośłych w pierze socjalistów niemieckich, którzy udają pacyfistów (zwolenników pokoju), aby pozbyć się okupacji. Cokolwiek Niemcy robią, grożą, proszą czy przekonują, należy zawsze mieć na uwadze, że ostatecznym celem jest **wykręcenie się od zobowiązań wynikających z traktatu pokojowego**.

Nadto zważyć musi Francja i wszyscy jej sojusznicy, że **Niemcy nie dotrzymują najuroczystszych przyrzeczeń**. Dowodem najazd na Belgię, której neutralność pogwałcili wbrew zobowiązaniom międzynarodowym, nazwanym przez nich świstkiem papieru. Francja ma dość gorzkich doświadczeń, aby dała posłuch syrenim głosom Rechberga, który ją straszy Włochami. Specjalny jego pech chciał, że w tym właśnie momencie Mussolini wypowiedział mowę pokojową bardzo przychylnie we Francji przyjętą.

Na dalekim wschodzie.

Chiny: Niema to, jak mieć wielu przyjaciół!

Dwa rodzaje gościnności: polska i pruska.

W wigilję uroczystości Wniebowstąpienia Pańskiego przybyła do Bydgoszczy wycieczka (pierwsza tego rodzaju) automobilklubu z Pily (Sschneidemuehl). Władze polskie okazały jej wzorową pod każdym względem uprzejmość, jaka zresztą obowiązuje w stosunkach międzynarodowych. Na komorze granicznej w Jeziorkach urzędnicy polscy zachowali się wobec gości nadzwyczaj uprzejmie, załatwiając sprawnie i bez ceregieli wszelkie formalności. O rewizji bagażu nie było mowy. Na szosach drogomistrze, w myśl rozporządzenia władzy, czuwali nad porządkiem i pilnowali, aby zbyt liczne furmanki nie przeszkadzały korowodowi samochodów (40).

Tak było w Polsce, a jak się władze pruskie odwdzięczyły automobilklubowi bydgoskiemu, który w sobotę 2 czerwca wybrał się do Pily z rewizytą? Znowu urzędnicy Polscy załatwili szybko i sprawnie

wszelkie formalności, ale rozczarowanie nastąpiło po stronie pruskiej. Najprzód zadziwił nieco oddział policji konnej Schupo, który już od godziny 11 czekał na granicy (przyjazd miał nastąpić i nastąpił o 4 po poł.). Nie wiadomo, czy miał robić honory polskim gościom, czy też odeprzeć ewentualny najazd polski. Następnie celnicy (nie faryzeusze!) przeprowadzili szczegółową rewizję bagażu, potem każdy „gość“ musiał zapłacić 5 marek (11 złotych) drogowego i 50 marek kaucji za auto i wreszcie każdy samochód musiał przyjąć osobną tablicę z numerem niemieckim, ponieważ główny zarząd automobilklubu polskiego zapomniał dopełnić pewnej formalności.

Na tak „gościnne“ przyjęcie jeden samochód z dwoma uczestnikami zawrócił na miejscu i wrócił na polską ziemię.

Wszelkie uwagi zbyteczne.

Sen kobiecy wywołał wyżkę egzotycznych akcji.

Projekt wybudowania tunelu łączącego brzeg angielski z brzegiem francuskim powstał lat temu już kilkadziesiąt. Była chwila, że urzeczywistnienie tego planu zdawało się bliskie, bo nawet powstały po tej i tamtej stronie kanału dwa towarzystwa akcyjne mające na celu bliższe opracowanie planów i sfinansowanie całego tego przedsięwzięcia. Urzeczywistnieniu projektu stało jednak na poprzek angielskie

ministerstwo wojny, które o podziemnym połączeniu brzegów Anglii z kontynentem europejskim nie chciało słyszeć i tysiące czyniło obiekcyj, by do tego nie dopuścić. Towarzystwo angielskie istnieje do dziś dnia i odbywa nawet swoje doroczne walne zgromadzenia, na których nie obraduje się wprawdzie nad działalnością i „obrotami“ roku minionego, wiele natomiast poświęca się przemówieniom i energii narzeka-

niom na niewygodę morskich podróży oraz krytyce stanowiska, jakie wciąż jeszcze zajmuje w tej sprawie Committee of Imperial Defence. Akcje towarzystwa angielskiego nie są na giełdzie londyńskiej bardzo poszukiwane, zdarzają się jednak wypadki, że ni stąd ni zowąd idą w górę. Niedawno np. podskoczyły raptownie z 6 pensów do 1 szylinga i 3 pensów, czyli z 1 złotego i 10 groszy do 2 zł. 70 gr. Znalazł się mianowicie zupełnie niespodziewanie nabywca, a raczej nabywczyni większego pakietu tych akcji i znaczną sumę pieniędzy rzuciła na ich skup na giełdzie. Nabywczynią, na której rachunek jeden z bankierów skupował te akcje, okazała się pewna dama, której się przyśniło, że projekt wybudowania kanału został zatwierdzony i bliskie rozpoczęcie robót jest faktem zdecydowanym. Powód haussy był w każdym razie bardzo oryginalny, ale czy taka przygodna wyżka kursu przyczyni się do posunięcia sprawy naprzód i ożywienia działalności całego towarzystwa — jest mocno wątpliwe. Projekt wybudowania tunelu między Anglią i Francją stracił dziś, wobec komunikacji powietrznej, zupełnie swoje znaczenie i nie zaprzata więcej umysłów, jak zaprzatał ongiś.

Wygórowane ceny bierze Monopol Tytoniowy.

W Turcji kosztuje 20 sztuk papierosów od 0,14 do 1,80 zł; a najlepszy tytoń 65 gr. za 25 gramów. Coprawda, Turcja jest krajem tytoniu, lecz i tam panuje monopol tytoniowy, i tam szaleje drożyzna. W Polsce jednak nawet po odliczeniu maksymalnych cen włoskiego surowca tytoniowego, tak podłego gatunku **ceny Monopolu Tytoniowego są wygórowane**.

Sprowadzanie tytoniu z Turcji, głównych ośrodk. Erzerum, Samsun, Adranopol, Smirna i Trebizonda, prócz zniżki wygórowanych cen mogłoby jeszcze bardziej wpłynąć na przystępność cen wyrobów tytoniowych i mniejsze zatrudnienie lepszym o wiele tytoniem tureckim, słynnym na cały świat.

Hurtownicy zagraniczni sprzedają tytoń turecki lub pod nazwą tureckiego dra za niego wysokie ceny, a przecież cena w Turcji jest za pół darmo, a transport morski o kilka razy tańszy od kolejowego.

Oto jak przedstawia się kwestja tytoniowa po nieszczęsnej pożyczce włoskiej. Rada i sposób na to jest i przy chęciach a domaganii się ogółu może być pomyslnie rozwiązana

Wywiad z J. E. ks. Biskupem Dr. Okoniewskim.

Stolica Biskupia nie będzie przeniesiona do Torunia. Budowa kościoła na Helu, w Gdyni, na Jastrzębiej Górze. J. E. ks. Biskup wyraża się pochlebnie o społecznej ofiarności i o poziomie religijnym Diecezji.

(Od specjalnego wysłannika „Dziennika Bydgoskiego“)

Pelplin, w czerwcu.

W rozległym parku Pelplińskim, przeciętym rzeką Wieżyca, wznosi się biały pałac biskupi, otoczony starymi lipami, z których niejedna liczy po pięć co najmniej stuleci.

Pelplin — Mały Rzym — mówią na Pomorzu, jakże tedy nie zwiedzić olbrzymiej katedry, pamiętającej wiek XIV-ty, czyż można oprzeć się urokowi świątyni Pańskiej, którą zbudowała światobliwa pokora Cystersów ku chwale Bożej.

Zwiedzam stary park rezydencji biskupów chełmińskich. Mało mu równych malowniczo położonych nie tylko na Pomorzu a bodaj czy nie w całej Polsce.

Potężne lipy — wiekiem: pół tysiąca lat określone — strzelają ku niebu rozłożystymi konarami, z których każdy stanowiłby drzewo ogromnych rozmiarów. W niejedną lipę walił piorun dziejów i niejedna burza przeszła ponad wyniosłym wierzchołkiem drzewa, wyszczerbionego zębem czasu, pochylonego zgrzybiałością wieków; niejedna gałąź odpadła od pnia macierzystego, ale trzon pozostał i chowa cudownie zaklętą, niewydartą przez nikogo tym niemym świadkom i niezapisaną tajemnicę historii, walki o polskość tej ziemi.

Tajemnica ta, to będzie zapewne nie-
spożyta siła duszy polskiej, wierze świętej na zawsze oddanej.

Na stolicy biskupiej diecezji chełmińskiej zasiadł jako pierwszy biskup polski w Polsce Odrodzonej J. E. ks. biskup Stanisław III Wojciech Dr. Okoniewski. Kierując się w stronę pałacu, by oddać hołd powinnym Pasterzowi Diecezji. Właśnie przed dwoma dniami J. E. ks. biskup powrócił z Rzymu od Ojca św., dokąd był pojechał w sprawach swej diecezji.

Godz. 4 po poł. Ks. Biskup schodzi na dół do swego gabinetu. Na srebrnej tacy lokaj zanosi mój bilet wizytowy. Chwilka oczekiwania. Ks. Biskup Okoniewski jest niesłychanie ujmujący. Kto raz tylko miał możność z Nim rozmawiać, ten na zawsze zachowa w pamięci czarujący jego uśmiech, tem więcej zniewalający, bo łączący hetmańską wprost dostojność rysu oblicza ze szczerą dobrocią. Nie w tej hetmańskiej postaci nie masz wzniosłości, odpychającej dumy, szorstkości gestu, a jest tyle kochanej swoistości serca, która pociąga ku sobie tysiącem podświadomych nici sympatii. Dobrotliwość wyrazu nie zabija wszakże niezłomnej energii, pewności postanowienia. Gdyby nie szybki, sprężysty, zdecydowany ruch postaci Dostojnego Gospodarza, nikby w tych dobrocią syconych oczach nie dopatrzył się tej energii żywotnej i woli rozkazujującej, niezbędnej do kierowania, tak nader trudnym i odpowiedzialnym przed historią posterunkiem, jak Diecezja Chełmińska.

— Wasza Ekscelencja wybaczy, że trudem swoim przybyciem — zaczynam witać Dostojnego Gospodarza — ale nie mogłem będąc w Pelplinie oprzeć się spełnieniu miłej powinności złożenia Waszej Ekscelencji należnej czci i jednocześnie zasięgnięcia informacji, dotyczących potrzeb diecezji i zamiarów na przyszłość.

Uprzejmem skinieniem ręki J. E. ks. biskup wskazuje mi fotel. Siadam i godzinę odbywam rozmowę.

Na wstępne moje pytania J. E. ks. biskup odpowiada równym, miarowym głosem, nabrał przedziwną serdecznością. Dowiedziałem się więc, że na Helu ma stanąć kościół. Diecezja na ten cel dała już 80.000 zł. Potrzeba nieskończenie więcej. Miljon złotych niewiedomo czy wystarczy. Na to odpowiedzialne stanowisko J. E. ks. biskup posłał ks. kuratora Felchnera. Wstępne prace już są w przygotowaniu. Radca Cybichowski z Poznania wykonał rysunki przyszłego kościoła.

— Słyszałem, Wasza Ekscelencjo — wtrącam — że Ekscelencja podarowała mającemu się budować kościołowi na Helu monstrancję i ornat, przywiezione z Rzymu?

J. E. ks. Biskup dobroćliwie się uśmiechnął pytając:

— Skąd pan wie o tem?

— Wasza Ekscelencjo — rzekłem — nie byłbym dziennikarzem, gdybym nie wetknął nosa wszędzie, nawet tam, gdzie nie potrzeba.

Z dalszej rozmowy z moim łaskawym rozmówcą dowiedziałem się o gigantycznych zamiarach budowy drugiego kościoła w Gdyni oraz potężnej Bazyliki morskiej na Kamiennej Górze, skądby daleko na morzu była drogowskazem dla zbliżających się okrętów i tkwiła na świadectwo, że Polska jest krajem naszej świętej wiary.

Trzecią placówką Kościoła nad morzem jest Orłowo, gdzie osobno od roku zeszłego sprawuje czynności ksiądz, odpowiadając w starej kaplicy nabożeństwa.

Czwartą placówką według zamiarów Przewielebnego Pasterza ma być Jastrzębia Góra, dokąd w roku przyszłym będzie wydelegowany specjalny duszpasterz.

Jastrzębia Góra jak i całe wybrzeże, przedewszystkiem Gdynia — mówi Dostojny mój rozmówca — mają wszelkie warunki rozwoju i to dzięki poparciu p. wojewody Młodzianowskiego, który okazuje specjalną troskliwość o wybrzeże jak np. połączenie Pucka doskonałą szosą z Jastrzębią Górką.

Również w Helowie będzie sprawował czynności duszpasterskie osobny ksiądz. Z dalszej cennej rozmowy dowiedziałem się, że nie mniejszą troską są otaczane miejscowości, leżące nad granicą niemiecką jak: Brzeźno, Konarzyny, Bożyszkowo, gdzie powstają stacje sanitarne pod kierownictwem sióstr i t. d.

— Przepraszam, Wasza Ekscelencjo — ile jest prawdy w szerzonej pogłosce, jakoby Wasza Ekscelencja nosił się z zamia-

rem przeniesienia stolicy biskupiej do Torunia?

— Pragnąłem uzyskać w Toruniu dawny pałac biskupów chełmińskich, gdzie miałbym siedzibę niestałą, nosząc się z zamiarem urządzenia tam muzeum diecezjalnego, sekretariatów towarzystw, jak Tow. Młodzieży, tamby odbywały się zebrania księży i t. p. O przeniesieniu stolicy biskupiej, konsystorza, seminarjum niema mowy, pociągnęłoby to za sobą ogromne koszty.

— Jak dalece projekt Waszej Ekscelencji co do urządzenia muzeum w Toruniu i stworzenia tam ośrodka pracy kulturalno-wychowawczej ma szanse realizacji?

— Pertraktacje pod tym względem z miastem Toruniem aczkolwiek nie doprowadziły jeszcze do rezultatu, to jednak rozmowy na ten temat nie są zerwane.

W końcu J. E. ks. Biskup o poziomie religijnym diecezji i o społecznej ofiarności wyraził się nader pochlebnie.

Na wyrażone przezemnie pragnienie zwiedzenia pałacu, Dostojny Gospodarz uprzejmie pokazał swój gabinet, w którym pracuje. Stos papierów i książek porożkądanych na biurku świadczyły o intensywnie odbywającej się tu pracy administracyjnej, a trzeba wiedzieć, że J. E. ks. Biskup mimo nawalu tych codziennych zajęć dużo jeszcze pracuje naukowo. Zwiedzam następnie w towarzystwie Dostojnego Gospodarza salę recepcyjną, jadalnię, bibliotekę, posiadającą kilka tysięcy tomów, którą doprowadza się do należącego stanu.

Po szczegółowym obejrzeniu cennych obrazów, sztychów, portretów dotychczasowych biskupów, wspaniałej kaplicy, Dostojny Gospodarz zaprasza ze staropolską gościnnością na podwieczorek.

Opuszczam rezydencję Książąt Kościoła, na której w czas niewoli naszej zasiadali Hohenzollernowie a dziś cudownym wyrokiem sprawiedliwej Opatrzności — podtrzymując nieprzedawnione nasze prawa do dusz i serc mieszkańców pomorskiej ziemi — zasiadł pierwszy polski biskup — Polski Odrodzonej J. E. ks. Biskup Stanisław III Wojciech Dr. Okoniewski.

L. Sobociński.

Tydzień manifestacji religijnych w Zbąszyniu.

Przyjazd Najprzew. ks. biskupa sufragana K. Radońskiego. Przyjazd Prymasa Polski J. E. Kardynała A. Hłonda.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“).

Nie zawsze Zbąszyn przeżywał tak podniosłe chwile, jak w ub. tygodniu. Tydzień ten odbył się pod znakiem manifestacji religijnych, na które składały się: misja św., przyjazd ks. biskupa i iście królewski przyjazd Prymasa Polski. Dążność wszystkich parafian skupiła się w tym kierunku, by uroczystości te uczynić jaknajwspanialszymi, co też w całej pełni się udało. Już w dzień przyjazdu ks. Misjonarzy kościół był wspaniale udekorowany girlandami i zieleńmi, a trudno opisać wystawność i przepych w dniu triumfalnego wjazdu Prymasa Polski. Miało to wszystko świadczyć o gorącości serc i szczerem życzeniu, aby istotnie błogosławione było przyście Tych, którzy przyszli w Imię Pańskie.

Misja św., którą kierowali Ojcowie Redemptoryści z Kościana, rozpoczęła się w ub. sobotę wieczorem uroczystym wprowadzeniem ks. Misjonarzy do kościoła. W ciągu całego tygodnia odbywały się 3-4 nauki dziennie. Naukom w skupieniu przysłuchiwali się wierni. Niekiedy wzrastał tłum wiernych do 5 tysięcy słuchaczy. Ponieważ obszerne kościoły wszystkich parafii nie mogły, wygłaszane były nauki na cmentarzu kościelnym. W czasie misji św. 15 tysięcy przystąpiło do Stolu Pańskiego. Zakończenie misji św. nastąpiło w niedzielę. Po uroczystej mszy św. na balkonie kościoła, celebrowanej przez dziekana zbąszynskiego ks. Zakrzewskiego w asyście dwóch księży, której z tronu asystował J. E. ks. kardynał Hłonda, niezliczone tłumy wiernych zaległy Rynek, gdzie był złożony krzyż misyjny (dar p. Czajkowskiej). Złotoustny mówca ks. Przeor O. O. Misjonarzy wygłosił rzewne kazanie. Następnie 30 młodzieńców wzięło krzyż misyjny i w uroczystej procesji poniosło na cmentarz, gdzie go ustawiono. Tu przemówił J. E. ks. kard. Hłonda: „Chcę, abyście zasady, zaszczerplone wam przez ks. Misjonarzy na tej misji św., wszędzie umieli w czyn wprowadzać; i w warsztatach i w biurach i w szkole i w urzędach, gdzie tylko przebywać będziecie. Pod tym znakiem Naród Polski i Polska będzie silna”, następnie udzielił błogosławieństwa Ojca św. Na tem zakończono podniosły akt religijny i misję św.

W ub. środę nastąpił przyjazd Najprzewiel. ks. biskupa sufragana Radońskiego w towarzystwie kapelana ks. W. Stanisławskiego. Wśród

wiozący Dostojnego Gościa. Wsiadającego z wagonu ks. biskupa powitał ks. dziekan Zakrzewski. Następnie wspaniałe powóz, zaprzeczony w 4 slične siwki (p. Schopkowej z Łomnicy), otoczony honorową eskortą plutonu strzelców konnych i banderji konnej, powiózł Dostojnika wśród szpaleru dziatwy szkolnej przez ul. Marszałkowską na plac Wolności. Tu oczekiwało przybycia ks. biskupa liczne duchowieństwo z ks. prob. Płotką, korporacje miejskie z p. burmistrzem Szostakiem, komendant garnizonu p. rotmistrz Grodzicki, przedstawiciele władz i naczelnicy urzędów, organizacje kościelne i społeczne ze sztandarami, oraz niezliczone tłumy. Gromkiem „Niech żyje” powitano wysiadającego Dostojnika. Dziewczynka wygłosiła wiersz powitalny, wręczając ks. biskupowi bukiet kwiatów. Następnie burmistrz miasta p. Szostak w krótkich słowach powitał J. Ekscel. w imieniu miasta. Nastąpiło procesjonalne wprowadzenie ks. biskupa wśród szpaleru różnych towarzystw do kościoła, gdzie po krótkich modłach u stóp ołtarza książę kościoła zajął miejsce na tronie. W rzewnych słowach witał J. Biskupia Mość proboszcz parafji ks. Płotka, wyrażając radość, którą parafianie odczuwają z powodu przyjazdu Ojca diecezji. W pięknych słowach odpowiedział ks. biskup, udzielając swego błogosław. pasterskiego. Po procesji za dusze zmarłych parafjan odprowadzono dostojnika wśród radosnych okrzyków na probostwo.

W następnych dniach ks. biskup udzielił 3825 wiernym Sakramentu Bierzmowania i dokonał wizytacji kościołów filijnych w Łomnicy i Zakrzewie, a ponadto wizytował wszystkie szkoły oraz zwiedził ochronkę i szpital miejski. Gdziekolwiek Dostojnik się zjawił, doznawał nieopisanie radosnych przyjęć. W piątek wieczorem tysięczny tłum manifestował przed plebanją na cześć Dostojnika.

Przyjazd Prymasa Polski odbył się z niezwykłą wystawnością i było iście królewskie, a owacje rozentuzjzmowanego ludu nie znały granic. Wjazd Prymasa Polski J. E. ks. kardynała Hłonda do Zbąszynia nastąpił w sobotę, dnia 2. bm. o godz. 3 po południu. Już kilka godzin przed przyjazdem tysięczne tłumy zaległy ulice, które miał przejeżdżać najwyższy w Polsce zwierzchnik kościoła. Na granicy powiatu oczekiwali ks. Prymasa przedstawiciele

Przyjeżdżający w samochodzie ks. Prymas, któremu towarzyszył kapelan ks. Mędlewski, na granicy powiatu przesiadł do powozu, zaprzeczonego w czwórkę okazałych siwków (p. Wierchowickiego z Zakrzewa).

Powóz otoczył szwadron honorowy 7 pułku strzelców konnych i banderja konna w malowniczych strojach ludowych. Tak posuwał się orszak prymasowski przez w zieleń tonącą Przyprostynię ku Zbąszynowi. Bicie dzwonów kościelnych, salwy honorowe, fanfary i okrzyki rozentuzjzmowanego ludu oznajmiły przybycie Prymasa Polski. Przy zbiegu ulicy Senatorskiej i Strzeleckiej oczekiwało ks. Prymasa liczne duchowieństwo, przedstawiciele miasta, naczelnicy urzędów, straż pograniczna, Bractwa kościelne i towarzystwa ze sztandarami. Orkiestra odegrała hymn narodowy, a jedna z uczennic gimn. wygłosiła wiersz powitalny, wręczając ks. Prymasowi bukiet kwiatów. W imieniu miasta powitał J. E. burmistrz Szostak. Stąd posuwał się pochód triumfalny wśród szpaleru młodzieży szkolnej, rzucającej Najwyższemu Dostojnikowi kwiaty, pod nogi. U bram kościelnych witali ks. Prymasa Najprzew. ks. biskup Radoński, ks. Misjonarze i Dóźor Kościelny. Gdy ks. Prymas wszedł w mury świątyni, zabrzmiał podniosły głos organów: „Ecce sacerdos magnus”.

Ks. Prymas ukląkł w progu kościelnym; potem przed wielkim ołtarzem zasiadł na tronie w otoczeniu licznych duchowieństwa. Od stóp ołtarza witał ks. proboszcz Płotka śliczną mową Najwyższego Dostojnika. „Witaj nam Wodzu duchowny — Prymasie Polski” wołał ks. proboszcz. Mówca skreśliwszy historię kościoła parafjalnego i podkreślając nie tylko religijne, ale i narodowe znaczenie przyjazdu Prymasa Polski, kończył swą mowę: „Błogosławiony niechaj będzie Twój pobyt. Przyjm serdeczne podziękowanie za Twoje przybycie, Eminencjo, w najodleglejszym zakątku naszej Ojczyzny. Błogosławiony, który idzie w Imię Pańskie”. Na przemówienie ks. proboszcza odpowiedział ks. Prymas w krótkich, ale niezmiernie serdecznych słowach. Oto co mówił: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus! Moi Kochani! Głęboko odczuwam uczucia, których doznaję od chwili przekroczenia granicy parafji. Przybywam do Was, nad granicę, gdzie macie czuwać nad czystością ideałów nie tylko narodowych, ale przedewszystkiem religijnych. Przybyłem, aby przyczynić się do utrwalenia Wiary, Tej Wiary, która jest decydującym czynnikiem siły i potęgi narodu i Państwa Polskiego. Budujmy naszą Ojczyznę, którą budować mamy, czynnikami Wiary! Przed przyszłym pokoleniem za to odpowiadać będziemy. Dlatego mamy obowiązek przejąć się Wiarą. Katolickie cnoty i życie w Państwo Polskie wnoszą musimy, jako czynnik religijny. Sam Ojciec św., nim wstąpił na tron, przybywając do Polski, jako Nuncjusz Apostolski, najlepiej umiał docenić znaczenie religii dla Polski i powiedział: „Polska — albo katolicka, albo nie ma Polskiej!” Moi Kochani! przybyłem do Was w czasie, kiedy odbywają się misje św. Głębokie wrażenie misyjne i nauki ks. Misjonarzy niechaj wryją się w serca wasze, a mój przyjazd oby był potwierdzeniem tego, co postanowiliście na tej misji św. Błogosławie Wam z całego serca”. Po udzieleniu błogosławieństwa, odprowadzono ks. Prymasa na plebanję. Po krótkim odpoczynku wyjechał ks. Prymas do Zakrzewa, gdzie, po zwiedzeniu kościoła, był gościem patrona kościoła parafjalnego p. Wierchowickiego. Tymczasem cały Zbąszyn, przygotował się do oddania hołdu Wielkiemu Księciu Kościoła. Różnych manifestacji świadkiem już był Zbąszyn, lecz rozmiary i niezwykła wystawność manifestacji ku czci Prymasa Polski była tem, czego Zbąszyn dotychczas nie widział. Jaka bogata i przepyszna iluminacja całego miasta! Daremnie silić się na opis tego wszystkiego! O godz. 10 wiecz. wrócił ks. Prymas z Zakrzewa przy honorowej eskorcie banderji konnej i po przybyciu na Rynek zajął miejsce na podwyższeniu. Rozpoczęła się defilada. Długie szeregi wojska, straży granicznej, organizacji wojskowej, towarzystw bractw kościelnych przesuwali się jakby armja zwycięska przed obliczem Prymasa Polski. W niedzielę po południu opuścił Najdostojniejszy Gość mury Zbąszynskie, zatrzymawszy się na krótki pobyt w Łomnicy, wrócił do Poznania, żegnany przez wiernych, z tem przekonaniem, że istotnie Jego pobyt był błogosławiony.

Powodzenie pożyczki górnośląskiej w Nowym Jorku.

Dnia 5 bm. została ogłoszona w Nowym Jorku subskrypcja na pożyczkę śląską w sumie 11.200.000 dol. Pomimo b. trudnych warunków na rynku emisyjnym spowodowanych droższą pieniądza i spadkiem większości obligacji zagranicznych subskrypcja cieszyła się całkowicie powodzeniem, co o pinja bankierów przypisuje zaufaniu, jakim cieszy się kredyt polski wogóle, a Górny Śląsk w szczególności. Część pożyczki została umieszczona w Szwecji, Holandji, Francji, Anglii i w Polsce. Z inicjatyw Banków Polskich w poniedziałek, 11 czerwca rb. będzie ogłoszona subskrypcja polskiej transzy tej

Ujęcie herszta szajki włamywaczy.

(Ukrywał skradzione rzeczy w grobach.)

Bydgoszcz, 9 czerwca.

Policji śledczej udało się ująć herszta szajki, która dokonała włamań do składów Dorożyńskiego i Kosmowskiej. Jest nim znany już sądowi i policji kryminalista, wypuszczony przed niedawnym czasem z więzienia, po odsiedzeniu 10-letniej kary, 29-letni Herman Schmidt. On to układał plany kradzieży i dyrygował, pozostającymi pod jego rozkazami Tymą i Elikowskim.

Dochodzenia policji śledczej wykazują, że trójka ta dokonała więcej, niż przypuszczano włamań i kradzieży. Oni to bowiem są sprawcami włamania do składu Bukowskiej przy ul. Błonia 22, — do kiosku Marji Głowackiej przy Placu Poznańskim — oraz ciężkiego włamania do składu obuwia Jana Pleczewskiego przy ul. Podwale 1. Dalsze jednak dochodzenia ujawniają zapewne niejedną jeszcze sprawkę tych trzech opryszków.

Czwarty, wzięty przez policję, Cieślak, został wyeliminowany z tej sprawy, jako nie mający z nią nic wspólnego.

Jak trudne zadanie ma policja w wyszukiwaniu towarów, skradzionych przez opryszków, którzy nie chcą się do niczego przyznać, niech posłuży fakt, że mieli oni ukryte towary nawet w grobach na starym cmentarzu katolickim przy ul. Św. Trójcy, a skradzione w składzie p. Pleczewskiego obuwie, paserzy wywieźli aż pod Wawelno w pow. wyrzyskim i tam je zakopali. Sprawa ta przyniesie nam jeszcze wiele szczegółów.

Pożar lasu pod Koronowem.

Dnia 7 bm., około godziny 14-tej wybuchł pożar lasu w nadleśnictwie Różanna w oddziałach 163, 164 i 165 leśnictwa Kadzjonka. Pastwą płomieni padło 100 morgów lasu 150-letniego, 100 morgów 18-letniego i 100 morgów 15-letniego. Razem spaliło się 300 morgów lasu. Przyczyna pożaru narazie niewiadoma.

Olbrzymi pożar w Łakocinie pow. inowrocławski.

Dnia 7 bm. około godziny 2 po poł. wybuchł w majątności Łakocin, pow. inowrocławski, własność p. Heleny Znanieckiej, bawiącej obecnie na kuracji zagranicą, olbrzymi pożar, który zniszczył doszczętnie oborę, śpichlerz oraz jeden dom mieszkalny dla deputatników. Pastwą płomieni padło 6 sztuk jądówek wysokocielnych, przeszło 900 ctr. złoza, 350 ctr. grochu, 200 ctr. ospy, 35 ctr. sztucznej paszy (makuchów) oraz inne zapasy, stóg słomy itp. Reszta bydła pasło się na łące.

Straty obliczono dotychczas na około 400.000 zł., które przeważnie pokrywa ubezpieczenie ogniowe.

Straże pożarne zaalarmowano ze wszystkich stron. W Inowrocławiu alarmowano o pożarze syrenami tut. elektrowni miejskiej. Dopisała również okolica, jak np. Mątwy (cukrownia

i sodownia), Radojewice itp. Ogółem przybyło 9 sikawek, które w trzech godzinach zdołały pożar zlokalizować. Jedynie porze dnia zawdzięczać należy, że pożar nie objął dalszych budynków gospodarczych i mieszkalnych.

Przyczyny pożaru dotychczas stwierdzić nie można, jednakowoż są poszlaki, że dokonano tu zbrodniczego podpalenia z zemsty. Policja przeprowadza energiczne dochodzenia i prawdopodobnie uda się jej wysledzić zbrodniarza. Na miejsce pożaru wyjechał natychmiast starosta Dietl z funkcjonariuszami policji państwowej, który osobiście kierował akcją pożarniczą.

Dopiero przed kilkoma dniami wymłócono kilkaset centnarów zboża i grochu, które miały być rozdzielone jako kwartalny deputat dla kilkudziesięciu rodzin dominjalnych.

Nieszczęśliwy wypadek na Wiśle.

Z Torunia donoszą nam:

Dnia 7 bm. około godz. 8 wieczorem wyjechali ludzie na przechadzkę po Wiśle adwokat Matuszewski w towarzystwie p. Stąpowej. W drodze powrotnej łódź zaczepiona o drut, do którego przytworzone były tratwy, wyrzuciła się i zarywający przejeżdżki wpadli do wody. Adwokat Matuszewski zdołał sam dopłynąć do brzegu, zaś p. Stąpową — nieprzytomną wydobyli z wody żołnierze. Nieszczęśliwą przewieziono do szpitala, gdzie przy zastosowaniu sztucznego oddychania istnieje nadzieja utrzymania ją przy życiu.

Bal Kresowy. Przypominamy, że dziś w hotelu pod Orłem odbędzie się bal na rzecz Internatu Kresowego w Bydgoszczy. Cel tak piękny, tak wzruszający, że pomyśleć się nie da, aby ten bal zawiódł i nie dał pożądanego wyniku. Chodzi przecież o egzystencję setek młodzieży, które zawierucha bolszewicka wyrzuciła z ich gniazd ojczyźnych i skazała na tułaczkę w innej połaci kraju. Ratować te młode dusze jest naszym świętym obowiązkiem.

Wenta Tow. św. Wincentego a Paulo parafji farnej odbędzie się jutro, w niedzielę 10 bm., w Resursie Kupieckiej. Po południu zabawa dla dzieci, wieczorem dancing. Impreza godna poparcia.

PROGRAMY RADJOFONICZNE. NIEDZIELA, DNIA 10 CZERWCA.

Warszawa. (1111). Godz.: 10,15—11,45: Transmisja nabożeństwa z Katedry Katowickiej. 12,00: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotn.-meteor., oraz nadprog. 15,00: Komunikat meteor., nadprogram. 15,10—16,00: Przerwa, 16,00—17,00: Odczyty („Dział Rolnictwo”). 17,00—18,30: Koncert popularny. 18,30—18,55: Rozmaitości. 19,19—19,35: Odczyt pt. „Nad Adrjatykiem” — prof. Al. Janowski. 19,35—20,00: Odczyt. 20,15: Muzyka lekka. 22,00—22,05: Sygnał czasu i komunikat lotn.-meteorol. 22,05—22,20: Komunikat PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowy, oraz nadprogram. 22,30—23,30: Transmisja muzyki tanecznej z dancingu „Oaza”. Orkiestra pod dyr. Władysława Paszkowskiego i Ignacego Kar-

— Pan redaktor wi, że ja likwiduje mojego interesu? Ja teraz przeskakuję do polityczny kariery. W Warszawie będą niedługo otworzyć komisariat dla mniejszości narodowe i ja mam zostać w nim Wysokiego Komisarzu. Pitał mi sze niedawno pan poseł Grünbaum czy jestem gotów przyjąć. Czemu nie? było moi decyzji. Reszta teraz zależy od pana marszałek. Jeżeli jemu moja osoba bedzi sze spodobać, to ja moi torby z goleniowemi rekwizytami zamienię do mieszczą na ministerjalny teki.

Jak pan mówi — niman kwalifikacji? Pan sze mili, panie redaktorze. Ja mam na to stanowisko moi domowy kwalifikacji. Ja mam nawet mojego programu, jak usunąć ty krzywdy, jaki sze żydkiem w Polsce dzieje.

Przedewszystkiem w konstytucji polski nina przewidziane, że żydki są uprzywilejowane obywatele, że im sze należy wyjątkowy pozycji. Nie wolno ich traktować jak wszyscy inny, wie ein gemeines Volk.

Ja postanawiam takiego paragrafu: jest obowiązkiem od rządu i od każdorazowego gabinetu obywatelom wyznania mojzeszowego ułatwić egzystencji i dobrobytu. W tym celu poleca sze panu minister od monopolu aby hurtownie spirytusowe i tytoniowe i koncesje detaliczne rozdawał tylko między żydki według propozycji zrobione od rabina.

Co bedzi z inwalidzy? Ja już o nich pomislał. Im sze tyż należy ochrona. I ja daje drugiego paragrafu: obywatele żydowskiego wyznania nie wolno zaciągać do służby wojskowy ani kazać chodzić na wojny, nie wolno im szczelać z ziemi do góry ani z góry do ziemi, który to fatygi i zarobku ma być wyłączny przywilej dla katolicki ludności państwa. W miszl tego postanowienia korpus inwalidzki ma zostać po wieczny czasy instytucji ekskluzywny, czysto katolicki, wolny i zabezpieczony na zawsze od żydowski konkurencji.

Ja tego projektu do konstytucji przedłożył już w Ligi Narodów, ale ja nie oczymał jeszcze od nich odpowiedzi. Ja sze boje, czy mojego projektu nie jest za skromny, za mało demokratyczny, mianowicie w zakresie obrony ojczyzny. I ja dlatego zglosze dodatku: aby na wypadku wojny dać żydkiem możność do brania w ni udziału, poleca sze ministerstwu spraw wojskowych, aby wszystkie dostawy broni, amunicji i furazy oddawała wyłącznie w patrioty-

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Kurkowe Bractwo Strzeleckie, Bydgoszcz. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 11 bm. po strzelaniu, celem omówienia odbytych uroczystości świątecznych. Po zebraniu o godz. 9 wieczorem w kółku rodzinnym.

Wykład wygłosi p. prof. Hanusiak na zebraniu Koła Absolwentów Szkół Handlowych, które się odbędzie w dniu 12 bm. w sali Strzelnicy przy ul. Toruńskiej 175. Sympatycy mile widz.

„HALKA”. Dziś, w sobotę o godzinie 8 wieczorem w lokalu p. Jarnatha — lekcja śpiewu. Wobec zbliżającego się dnia zjazdu uprasza się wszystkich czynnych członków o regularne przybywanie na każdą lekcję. Zwykle lekcje odbywają się w poniedziałki i czwartki.

Bydgoski Klub Pływacki. Treningi odbywają się we wtorki i soboty od godziny 3—7 w kąpielni wojskowej.

Sokół VIII Zbiórka we wtorek, o godz. 7 wieczorem w Strzelnicy.

Polskie Zjednoczenie drobnych kupców. Zebranie miesięczne w sobotę, 9. bm. o godzinie 7 wieczorem w lokalu Mellera, plac Piastowski.

Sokół III. Wycieczka do Smukały w niedzielę. Zbiórka o godzinie 8 rano przy szkole oficerskiej. Wszyscy członkowie biorą udział najpierw w nabożeństwie o godzinie 7 w kościele Serca Jezusa.

Tow. Ośw.-Relig. pod opieką św. Ignacego. Zebranie w niedzielę, 10. bm. o godz. 2 po poł. w sali Kleinerta (4 słuza).

K. S. Brda. Dziś w sobotę zebranie miesięczne w lokalu „Złoty Róg”. Z powodu ważnych spraw i wyjazdu do Żnina komplet I. i II. drużyny pożądany.

K. S. „Tęcza”. Dziś, w sobotę, o godz. 5 po południu trening na placu ulańskim.

Tow. Terminatorów zwiędza w niedzielę, o godzinie 4 zakłady wodociągów przy ulicy Gdańskiej. Zbiórka przy szkole oficerskiej.

Tow. gimn. Sokół VII konny. Zebranie dziś w sobotę o 7-jej wiecz. w ogrodzie Patzera. Jutro w niedzielę bierze gniazdo nasze udział w uroczystej procesji św. Trójcy. Zbiórka o g. 9 rano w ogrodzie Patzera.

Podlicerowie Rezerwy. W niedzielę, 10 bm. o godz. 14-jej wolne strzelanie na strzelnicy w Jachcicach. Zbiórka o godz. 13-jej na dziedzińcu koszarowym 62 p. p.

Oddział kolarzy Sokół V. W niedzielę dnia 10 bm. zbiórka o godz. 7,30 rano (Stara Bydg.) i wyjazd do Inowrocławia celem wzięcia udziału w wyścigach.

Zebranie Tow. Obywateli Rupiency i przedmieścia Kujawskiego w sobotę, 9 bm. o 7-jej, w lokalu p. Węglarskiego przy ul. Kujawskiej **Sokół V Okole-Wilczak.** Tow. bierze udział w procesji Bożego Ciała. Zbiórka wszystkich członków dziś o godz. 7,30 wieczorem w szkole na Wilczaku.

O. P. N. Gwiazda. Zbiórka informacyjna dziś o godz. 8 wiecz. w sali parafjalnej. W poniedziałek 11 bm. zebranie zarządu.

K. S. „Hellas”. W sobotę o 8-jej wiecz. schadzka informacyjna w sprawie zawodów niedzielnych u p. Bielawskiego przy ul. Szczecińskiej. Komplet I i II druż. konieczny.

Związek Pracowników Kupieckich. W niedzielę 10 bm. urządzamy wspólną wycieczkę z Oddziałem toruńskim do Ciechocinka. Wyjazd o godz. 6,20 rano. Zbiórka o 6-jej przed głównym dworcem. Uprasza się o liczny udział.

Klub mandolinistów „Lutnia”. Jutro (w niedzielę) wycieczka do Ostromecka. Zbiórka przy głównym dworcu o 8-jej rano.

Cech obuwiczny. W poniedziałek, dnia 11. bm. o godz. 8 w sali p. Mellera zebranie z powodu odbyć się mającego od 25—28 bm. kursu fachowego klejonego obuwia t. zw. „Ago” oraz kursu oświatowego. Zgłoszenie do kursu u cechmistrza, Pomorska 11.

Baczność, Okręg XXI Wlkp. Zw. Kół śpiewaczych. Lekcje wspólne chórów biorących udział w zjeździe 24 czerwca, który się odbędzie w sali Strzelnicy przy ulicy Toruńskiej 175 punktualnie o godzinie 8 wieczorem dnia 13. bm. Chóry męskie, dnia 15. bm. chóry mieszane

Konferencja zarządów filijnych. I mężów zaufania Ch. Z. Z.

odbędzie się dziś o godz. 6,30 wieczorem w „Ognisku” przy ul. Jagiellońskiej. Na porządku obrad m. in.:

- 1) Sprawozdanie zarządu okręgowego.
- 2) Nowy statut.

Udział wszystkich konieczny. Zabrać książeczki członkowskie.

Zarząd Konferencji.

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 8 czerwca 1928 roku.

8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	96,50—97,00 (za 1 dolar.)
5% Pożyczka konwersyjna	66,25
4 proc. listy zastaw. konwert. Pozn. Ziemstwa Kredytowego	00,00—54,50—00, proc.
5proc. Pożyczka premj. serja II	76,50—85,
6 proc. listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt.	32,00
Bank Przemysłowców I—II em	—0,80
Bank Kwilecki Potocki i Ska I—VIII em	92
Browar Krotoszyński	81
Cegielski H. I. em.	47,00—48,00
Herzfeld — Viktorius I em.	52,00—51,
Unja (daw. Ventzki) I—III em.	00,027,—,

Giełda warszawska

z dnia 8 czerwca

Akcje: w złotych:

Bank Handlowy	000,00—117,00
Bank Polski	181,00—191,25
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00—85,00
Bank Dyskontowy	000,00—134,00
Spieß	—162,50
Elektrownia w Dąbr.	98,00—100,00
Częstocice	—63,00
W. T. F. Cukru	00,00—76,00
Firley	70,00—77,00
W. T. Węgla	95,00—99,00
Nobel	37,75—37,05
Cegielski	00,00—47,75
Lilpop	43,25—42,00
Modrzejów	48,75—49,70
Parowozy	48,00—52,50
Pocisk	12,50—12,00
Starochowice	—64,00—64,75
Rudzki	58,00—55,00

Bank Polski płać w dniu 9 czerwca za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funtów szterlingów	43,34
franki szwajcarskie	171,12
franki francuskie	34,93
marki niemieckie	212,14
guldeny gdańskie	173,22
szylingi austriackie	124,90
liry włoskie	46,75
korony czeskie	26,31

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 8. 6. 1928 roku.

placono za 100 kg. w zł.

Zyto	50,00—51,00
Pszenica	51,00—53,00
Jęczmień zwykły	48,00—47,50
Owies	44,00—46,50
Mąka żytnia 65 proc.	00,00—73,50
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—71,50
Mąka pszenna 65 proc.	71,00—75,00
Otręby żytnie	34,50—35,00
Otręby pszenne	31,00—32,00
Lubin	22,00—23,00
Lubin żółty	23,00—24,00
Seradela	30,00—10,00

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 8. 6. 1928 roku.

Świnie:

b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	222—226
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi	216—214
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	208—210
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	200—190
f) maciory i późne kastraty	180—210

CENY TARGOWE.

Bydgoszcz, dnia 9 czerwca.

Mięso: wołowina	1,20—1,50, wieprzowina 1,30—1,60, słonina 1,50—1,60, baranina 1,20, cielęcina 1,00—1,40.
Nabiał: jaja	2,40—2,50, masło 2,40—2,50, śmietana 2,40—2,50, ser 40—50.
Jarzynny: marchew	40—50, pecepek, buraki 35—40, pecepek, rabarbar 20—35, cebula 50, szpinak 30—50, sałata 15—25, szparagi 1,50—2,00, kalafior 80—2,50.
Owoce: jabłka	50—150, sliwki 90—1,30, czereśnie 2,50.
Drób: kurczęta (para)	4,00—5,00, kury 4,00—6,00, gęsi 8—10 zł., kaczki 4,50—6,00, indyki 7—10 zł., gołąbki 90—1,00 sztuka.

Stan wody w Wiśle w dniu 9 czerwca rano: Zawichost 1,62, Warszawa 1,90, Pioczek 1,68, Toruń 2,22, Fordon 2,26, Chełmno 2,28, Grudziądz 2,58, Korzeniewo 2,93, Piekło 2,37, Tczew 2,41.

KAZDY DOBRY KUPIEC

dbający o swą klientkę, poleca jej tylko
najlepszy i najtańszy proszek mydlany

Kosznika 33% „GRYF” BEZ TLENU
BEZ CHLORKU

CENA
50 groszy

Bydgoska Elektrownia podwyższyła płace robotnicze.

W połowie kwietnia złożył oddział bydgoski Zw. Pracowników Instytucji Użyteczności Publicznej, znany z tego, że podczas ostatniego strajku w elektrowni i na tramwajach wodził członków swoich w sprawie zasiłków strajkowych za nos, w tajemnicy przed inn. związkami wniosek o podwyżkę płac. Wobec braku porozumienia postanowiło Chrz. Zjednoczenie Zawodowe odczekać rezultatu akcji, wszczętej na własną rękę przez czerwoną organizację. Kiedy jednak przez 14 dni sprawa podwyżki płac mimo wniosku czerwonego związku nie ruszyła z miejsca, złożył Chrz. Z. Z. w zrozumieniu ciężkiej sytuacji robotników pod datą 28. 4. br. wniosek tej mniej więcej treści:

Do
Dyrekcji Elektrowni i Tramwajów
w miejscu.

Z powodu coraz więcej wzrastającej drożyzny (przedewszystkiem w ostatnim czasie)

na artykuły pierwszej potrzeby, pozwala sobie niżej podpisana organizacja wstawić wniosek o podwyżkę zarobków.

Spodziewamy się, że wniosku osobno motywować nie potrzeba, bo za nim przemawia samo życie. W nadziei, że Szan. Dyrekcja zechce zwołać w jaknajkrótszym czasie posiedzenie celem omówienia sprawy podwyższenia zarobków kreśliśmy itd.

W odpowiedzi na ten wniosek zwołał p. inżynier Radwański jako przedstawiciel dyrekcji Elektrowni i Tramwajów w dniu 2. 5. br. konferencję zarobkową, która na pierwszym posiedzeniu doprowadziła do podwyższenia płac o 5% a obecnie o dalsze 10%, tak że w Elektrowni i Tramwajach obowiązuje obecnie z datą od 3 maja br. następująca taryfa płac godzinowych:

Dla rzemieślników do 3 lat po wyucz.	1,08 zł.
Dla rzemieślników od 3—6 l. po wyucz.	1,18 zł.
Dla rzemieślników pon. 6 l. po wyucz.	1,41 zł.
Dla robotników przyuczonych	1,08 zł.
Dla palaczy, maszynistów i dozorców przy tablicy rozdzielczej	1,15 zł.
Dla robotników od 18 do 21 lat	0,72 zł.

Dla robotników ponad 21 lat	1,02 zł.
Dla robotnic	0,65 zł.
Dla motorowych	1,12 zł.
Dla konduktorów	1,08 zł.

Motorowi i konduktorzy otrzymują jak dotychczas specjalne wynagrodzenie (miesięczne dodatki płacy 8 godzinowej) za czynność związane z rozpoczęciem i zakończeniem służby.

naprawdę po europejsku wyposażonej placówki. Dlatego wysiłki dyrekcji browaru, zmierzające do produkowania jak najlepszego piwa, winny znaleźć poparcie miejscowego obywatelstwa.

Panu dyrektorowi Kirschnerowi za gościnne przyjęcie, oraz p. kierownikowi Bogulińskiemu za fachowe objaśnienia, grono drukarzy składa niniejszem serdeczne podziękowanie.

Wycieczka drukarzy w Browarze Bydgoskim.

Dzięki uprzejmości dyrektora browaru, p. Kirschnera, dnia 4 bm. grono drukarzy bydgoskich, miało możność zwiedzić i zapoznać się z wyrobem doskonałego napoju, jakim jest bezsprzecznie piwo Browaru Bydgoskiego. Przy zwiedzaniu kompleksu budynków browaru, pod kierownictwem p. Bogulińskiego, zauważono wszędzie wzorową czystość w każdym poszczególnym oddziale. Urządzenia wewnętrzne są pierwszorzędne, tak, że Bydgoszcz może być dumna z posiadania, tak pod każdym względem

KRONIKA POLICYJNA.

— **Kradzież z włamaniem.** W nocy z 7 na 8 bm. nieznanymi sprawcami włamali się oknem do Poznańskiej Wytwórni Lodów przy ul. Garbary 10, gdzie skradli 23 zł. gotówki, około 3 kilo lodów, kilka kilo cukru i kilkanaście jajek, poczem tą samą drogą ułotnili się.

— **Kradzież portfela.** Lebenthalowi Józefowi, zamiesz. przy ul. Łokietka 18 skradziono z niezamkniętego mieszkania portfel z gotówką 185 zł.

— **Ujęto 1 oszusta, 1 poszukiwanego przez sąd, 1 pijaka i 2 kobiety za przekroczenie przepisów policji obyczajowej.**

Sprzedaż drewna.

Państwowe Nadleśnictwo Bydgoszcz pow. Bydgoszcz sprzedaje w dniu 12 czerwca 1928 r. przedpołudniem o godzinie 9,30 w sali p. Węglarskiego, przy ul. Kujawskiej 27, w Bydgoszczy przez licytację

około 100 szt. żerdzi II/III kl.
300 mp. szczep sosn.
1.000 mp. trzebieńki grubo sosn.
2.000 mp. chręstu cienkiego sosn.

z leśnictw: Stryśnek, Bielice, Trzcinię, Przyjerzozrze, Łochowo i Kamość.

Warunki sprzedaży drewna ogłosi się przed licytacją. Płacić należy natychmiast rachmistrzowy obecnemu przy sprzedaży.

Nadleśniczy Państwowy.

Hotel

„Modry Fartuch“

znany w Toruniu od 400 lat, słynie z rzetelnej obsługi i dobrej kuchni.

Toruń, Rynek Nowowiejski nr. 8

Nauki

księgowości, stenografii korespondencji udziela G. Vorreau (8253) rewizor ksiąg Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 14.

Twaróg stołowy

z słodkiego mleka codziennie świeży hurtownie i detalicznie. Wysyłka dla zamiejscowych w skrzyniach Dwór Szwajcarski spółdz. z o. o. Bydgoszcz, Jackowskiego 25-27. 15272 Tel. 254.

Samochód ciężarowy

1½ ton. „Chevrolet“ w dobrym stanie, gotów do jazdy, korzystnie na sprzedaż. Wiad. w Dz. Bydg. 15817

Profos samochod 4 osobowy

w najlepszym stanie, z powodu nabycia samochodu ciężarowego „Chevrolet“, nadzwyczaj korzystnie do oddania. (15859) „Złoty“, Wytwor. Chemiczna, Bydgoszcz, Nowy Rynek 10.

Kamienica

naróżnik w centrum Bydgoszczy, 3 składy, cena 130 tys., wpłaty połowa — Majętność prywatna, bez długu na Pomorzu, 225 móg z kompletnym żywym i martwym inwentarzem, zabudowania maszynowe, 120 tys. zł, wpłaty 80 tys. sprzedaje Wielewiczki, Gdańska 103 (8262)

SPRZEDAŻE

Gospodarstwa

150 móg dobrej ziemi, cena 70.000 zł., wpłaty 50.000 zł. Oberża 20 móg, cena 30.000 zł., wpłaty 15.000 zł. Młyn wodny 50 móg ziemi buraczanej, cena 60.000 zł. 55 móg dobrej ziemi, cena 30.000 zł. Folwark do wydzierżawienia. Oprócz tego wiele innych obiektów. Wiad. udziela Władysław Lewandowski, Toruń, Szosa Chełmińska 46. 15906

Lokal wycieczkowy

pod bardzo korzystnymi warunkami, natychmiast na sprzedaż. Potrzebny około 15 tys. zł. Informacja M. Piechowiak, Magazyn Mepli, Długa 8, Tel. 165. 15873

Majątki

150 móg pszennej ziemi, w mieście, budynki maszynowe, żywy i martwy inwentarz kompletny — 70.000, wpłaty 50.000. 56 móg pszennej ziemi, w mieście, dom 16 ubikacji, budynki maszynowe, żywy, martwy inwentarz, 32.000, wpłaty 16.000. — 80 móg 13.000, wpłaty 8000, 50 móg 13.000, wpłaty 8000. Wielki wybór majątków dużych małych młynów, domów, korzystnie do kupna poleca Sokołowski Merkur, Dworcowa nr. 53. (15930)

Tartak

w pełnym biegu okazyjnie sprzedaje. Młyn turbinowy okazyjnie na sprzedaż. Gospodarstwo 150 móg cena 32.000 zł. 100 móg cena 27.000 zł. Sprzedaż, Dom Komisowy, Śniadeckich 11 Znaczek na odpowiedź. 8293

Skład

sprzętów kuchennych, szkła, porcelany, istniejący 25 lat, w ruchliwym małym mieście. do tego 2 pokoje z kuchnią i obszerną składnicą, wszystko świeżo remontowane za 1.500 zł z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Komorne roczne 500 zł. Pewna egzystencja. Zgłoś. Kuligowski, Bydgoszcz, Gamma 2, tel. 2040. (15924)

Niezbędnym doradca każdego przedsiębiorcy

jest codzienna i dokładna informacja handlowa. Dobry kupiec, przemysłowiec, dyrektor ruchliwej firmy musi znać ceny i koniunktury rynkowe wszelkich artykułów i dlatego abonuje jedyne w Polsce codzienne wydawnictwa

„Codzienne Wiadomości Ekonomiczne“

„GAZETA HANDLOWA“

Żądajcie nadesłania okazowych egzemplarzy.
AJENCJA WSCHODNIA
Oddział: Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 13-14
Telefon 7-85 i 12-82. (15864)

STOCZNIA GDAŃSKA - GDAŃSK

dostarcza wobec dużego zbytu po cenach najniższych, udzielając najwyższego rabatu

Silniki elektryczne

prądu stałego i trójfazowego

Prądnicie prądu stałego

Transformatory

Informacji udzielają:
składy nasze: „Bemi“, Bydgoszcz, Św. Trójcy 10, W. Schultze, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 12, A. Kunisch, Grudziądz, ul. Toruńska 4, Fabryka Maszyn E. Gohritz, Wąbrzeźno (Pomorze), Elektrownia Obwodowa Pomorze, Pelplin, „Elektra“, Toruń, Chełmińska 4 lub bezpośrednio Stocznia Gdańska, Gdańsk. (15922)

BANK LUDOWY

Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością
w Bydgoszczy, Stary Rynek 11
telefon 927, 938 założ. w r. 1895

załatwia wszelkie interesy bankowe:

dyskontuje weksle, otwiera rachunki bieżące i czekowe, załatwia inkasa bankowe oraz przekazy krajowe i zagraniczne, pośredniczy w sprawach długoterminowych pożyczek Państwowego Banku Rolnego
przyjmuje wkłady oszczędnościowe za korzystnym oprocentowaniem także w walutach zagran.
wypożycza bezpłatnie skarbo nki dla drobnych oszczędności. 15902

Restauracja

dobre prosperująca zaraz na sprzedaż. Wiad. filiji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (8267)

Okazja

28 móg z inwentarzem, prywatne, cena 11.500 zł sprzedaje Sokołowski, Plac Woleńców 2. 8276

Dom

piętrowy z ogrodem, cena 10.000 zł. i więcej wybór domów, wилów, fabryk, majątków ziemskich i młynów poleca „Stella“.

Dnia 8 czerwca o godzinie 7 rano zasnął w Bogu po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, dziadek, wujek i teść, śp.
Piotr Szrajda
przeżywszy lat 69. (8249)
W głębokim smutku pozostała
Żona z dziećmi.
Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 11 czerwca br. o godzinie 10 przed połudn. w kościele w Wierzchucinie Król.

Kupno nagrobka jest rzeczą zaufania. Polecam takowe w różnych stylach i gatunkach, po cenach najniższych, oraz na dogodnych warunkach spłaty pod długoletnią gwarancją.
Pierwsza Polska Fabryka Pomników i Nagrobków Teofil Strehlau, Bydgoszcz, Błonia 17
Założona 1905 roku (10892) Założona 1905 roku

Przetarg przymusowy.

W poniedziałek, dnia 11 czerwca br. o godzinie 12 w południe, sprzedam w firmie Hartwig, ul. Dworcowa 72

3 nowe rozciągane stoły (dąb) i około 100 m² forniry

najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą. 15920) Kucharz, kom. sądowy w Bydgoszczy.

Dobrowolna licytacja

różnych przedmiotów należących do masy spadkowej, po ś. p. Dr. Aleksandrze Skowrońskim, odbędzie się **we wtorek, 12 czerwca br.** o godz. 12 w poł. w mieszkaniu spadkodawcy w **Janowcu Wsi.**

Sprzedane będą mianowicie: 1 garnitur wycielany, fotele pojedyncze, łóżka bez pościeli, biurko, krzesła, meble ogrodowe, lustro z konzola, stół rozciągany, gramofon, lampy elektryczne, obrazy i różne inne przedmioty.

Przedmioty obejrzeć można 15 minut przed rozpoczęciem licytacji.

Kurator spadku śp. Dr. Skowrońskiego
15932 **Wiktor Łuczak.**

Miejsce wycieczkowe
Dębowa Górka Myślicinek
Autobusy kursują od kościoła Klarysek w każdą niedzielę i święta (15889)
Odzjazd z Bydgoszczy: 2, 3, 4, 5, 6, 7-ej
Odzjazd z Dębowej Górki: 2½, 3½, 4½, 5½, 6½ i 8-ej

Dworcowa 7a **Telefon 340**
Hotel Boston
Restauracja i Winarnia
Dancing
Kuchnia wyśmienita
Najlepsze napoje 15928
Obiady od 12—4-ej

„VESTA“

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu.

Największe w Polsce Towarzystwo Ubezpieczeń Gradowych. Zbiór premii za rok 1927 zł 3 980 000,—
Wyplacono odszkodowań za lata 1924-1927 około 10 milionów.

Ubezpiecza ziemiopłody od gradobicia w/g różnych do wyboru korzystnych i praktycznych systemów: systemem repartycyjnym (z dopłatą) oraz systemami bez dopłaty.

Przyjmują wnioski i wystawiają polisy Oddziały:

w Bydgoszczy, ulica Dworcowa 78, Grudziądzu, Plac 23 Stycznia 10, Katowicach, ulica 3 Maja 36, Krakowie, ulica Straszewskiego 28, Lublinie, Krakowskie Przedmieście 39, Łowicze, ulica Długosza 1, Poznaniu, ulica Ratajczaka 36, Warszawie, ulica Mazowiecka 13.

10958

Pomiary

katastralne, gospodarcze, parcelacyjne i melioracyjne - wykonuje
Kohlhoff, mierniczy przysięgły
Grudziądz, Strzelecka nr. 9. Telefon nr. 145.

Przetarg przymusowy.

W poniedziałek, dnia 11 czerwca 1928 r. przed poł. o godzinie 11 będzie sprzedawał w Ignalinie najwięcej dającym za gotówkę

dwie krowy

15815) Kubiak, komorn. sądowy, w Trzemesznie.

Wydzierżawienie trawy

Trawy z łąk Cukrowni Nakło w Rudkach wydzierżawione będą przez licytację w piątek, dnia 15 czerwca rb. o godzinie 10 przed południem.
Zbiórka 3/10 przed kantorem Cukrowni. (15528)

Cukrownia Nakło T. A.

Wydzierżawienie traw z łąk Strzelewa

odbędzie się w środę, dnia 13 czerwca br. o godz. 11 1/2 w Strzelewie.
15663 Zarząd Dóbr.

Licytacja trawy

na łąkach Potulickich odbędzie się w poniedziałek, 18-go czerwca rb. (łąki Olesińskie od nr. 1 do 206) i we wtorek, 19-go czerwca rb. (reszta łąk Olesińskich i część łąk Nadnoteckich) za gotówkę najwięcej dającemu
Początek licytacji o godzinie 9-tej w Potulicach.

Administracja Majętności Potulice
poczta Nakło (Notec). (15734)

Wydzierżawienie trawy.

Trawy tegoroczne z łąk nadnoteckich, majątności Samostrzelskiej i Dąbeckiej wydzierżawione będą przez licytację za gotówkę zawsze o godzinie 9 rano począwszy, w hotelu przy dworcu Samostrzel

- 1) w poniedziałek, dnia 11 czerwca b. r.
- 2) we wtorek, dnia 12 czerwca b. r.
- 3) w środę, dnia 13 czerwca b. r.
- 4) w czwartek, dnia 14 czerwca b. r.

15682 Zarząd łąk.

Aleje czereśniowe

w Lubostroniu wydzierżawione będą drogą licytacji za gotówkę w piątek, dnia 15-go czerwca rb. o godz. 10-tej przed południem w biurze Głównej Administracji w Łabiszynie. (15834)

Główna Administracja Majętności Łabiszyńskiej.

Zakład Karny w Koronowie

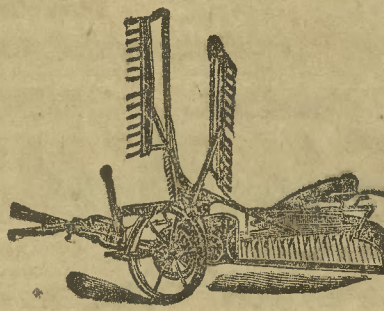
wykonuje wszelkiego rodzaju
meble stolarskie
od najskromniejszych do najwykwintniejszych. Również wykonuje się różne (20570)

wyroby koszykarskie
i przyjmuje się pierze do darcia.

Po korzystnych cenach i na dogodnych warunkach do natychmiastowej dostawy

Zniwiarki

oryg. Deering
„ Cormick
„ Eyth

Kamienie do toczenia - Wózki przednie
Grabie konne - Przetrasacze siana
Wielki skład części zapasowych

Bracia Ramme

Bydgoszcz, Sw. Trójcy 14 b. Telefon 79.
11027

Bezpłatnie Pewna egzystencja!

otrzyma każdy miłośnik książki
piękny ilustrowany katalog
Adres dokładny przesłać:

Towarzystwo Wydawnicze
Warszawa, Mazowiecka 12h (15763)

Przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe (fabrykacja, hurt) branży blawatnej, dobrze zaprowadzone z powodu zmiany stosunków korzystnie na sprzedaż. Znajomość branży nie potrzebna, gdyż personel pracujący na miejscu. Do przejęcia potrzeba 15-20 000 złotych. Zgłośz. do Dzien. Bydg. pod „15835“. (15835)

Radjo na raty i części składowe

poleca
inż. M. Brukarzewicz
Toruńska 181 telefon 1450
Wykonuje także instalacje elektryczne siły i światła, telefonów i t. p. 11721

POSADY WOLNE

Konkurs.

Potrzebna jest natychmiast dla tutejszej ochronki (przytuliska) do dzieci, które jeszcze nie uczęszczają do szkoły — wykwalfikowana i rutynowana
freblanka
Zgłoszenia z odpisami świadectw, których się nie zwraca oraz podaniem wysokości pensji uprasza się skierować do tutejszego Magistratu do 20-go bm. (15814)
Rychtal (pow. Kępno), dnia 6 czerwca 1928.
Magistrat.

Hurtownia szkła taflowego poszukuje zaraz magazyniera i ekspedjenta, fakturzysty wzgl. fakturzystki, kantorzystki i stenotypistki.

Tylko piśmienne zgłoszenia dzielnych sił, mających zamiłowanie do pracy, władających językiem polskim i niemieckim, w słowie i piśmie, będą uwzględnione. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „E. K. B.“ (14058)

Dzielnego fachowca z branży szklanej

który obeznany jest z założeniem szklarni i wyrabianiem butelek do własnej potrzeby, **poszukuje** poważnie przedsiębiorstwo (wytwórnia soków) na Pomorzu. Zgłoszenia skierować do administracji Dziennika Bydgoskiego pod „Nr. 905“. (15789)

25% taniej

niż wszędzie przekonają się bo z własnej pracowni
Plaszcze, kostjmy, suknie i kapelusze dams kie
Ubrania i czapki męskie.
Bielizna męska i damska
oraz wszelk. tow. krótkie

Leon Dorożyński

ul. Długa nr. 49
róg Jezuickiej.
Urzędnikom i kolejarzom udzielam kredytu.

Niniejszem zawiadamiam Szanowną Publiczność miasta i okolicy, iż osiedliłem się (15725)
w Trzemesznie przy ul. Kościuski 38 I-sze piętro

i zakupuję skóry surowe wszelkiego rodzaju włośna, welny, oraz wymieniam wełnę. Placę najwyższe ceny dziennie.

Z poważaniem
Jan Graczyk.

Pierze i Puch

w wielkim wyborze
Pierze darte
za 1/2 kg. 2,80, 4,50, 5,25, 6,75, 8,50, 9,25, 10,50, 12,75 zł.
Puch podług jakości, gotowe pierzyny, wyspy nieprzepuszczalne, własna parowa czyszczalnia pierza z zapędem elektr. uskutecznia czyszczenie pierza co wtorek i czwartek. (8291)
Karol Kuriz nast. Bydgoszcz
Poznańska 52, tel. 1210.

Chodnikowe płyty cementowe

bardzo korzystnie i na długoterminowe spłaty do oddania. (19050)
Bracia Schlieper
fabryka papy dachowej
Gdańska 99.

MEBLE

w najlepszym wykonaniu za gotówkę i na raty.
Ceny najniższe.
M. Stanikowski - Poznań
ul. Woźna 12. Butelska.

Majątki

98 móg blisko miasta z pełnym inwentarzem, korzystne kupno, cena 55 tys., wpłaty podług umowy. 70 móg z pełnym inwentarzem, cena 38 tys., wpłaty podług umowy. 15778
J. Płoszyński, Mogilno,
Plac Wolności 6.

Skład

z dwoma przyległymi pokojami i kuchnią, nadający się dla każdej branży, w powiatowym miasteczku w Poznańskim zaraz do wydzierżawienia. — Zgłoszenia proszę skierować do Dziennika Bydgoskiego pod „Skład nr 555“.

Aleje czereśniowa i jabłeczna

wydzierżawie. (15786)
Majątność Rządowo
p. Kaczyński.

Zrób też radość twojej pani
Maril! dobry i bardzo tani
„MARIL“
to dobra pasta na obuwie
Do nabycia w (15765)
Bydgoszcz
A. B. Lewandowski,
drogerja, ul. Długa 41.

Obuwie ARMO

Goodyear-Welt
do nabycia tylko w magazynie (15864)
W. Koczowski,
ul. Gdańska 5.

Tanie i dobre śledzie

sprzedaje (15747)
Zamorowski
w dniach targowych na Placu Piastowskim i Bybim Rynku.

Rakiety

i wszelkie przybory do tenisu, reperacje rakiety poleca po cenach przystępnych. Zamówienia poczta w 1 dniu. P. Riemer,
Bydgoszcz,
Gdańska nr. 6.

Robótki ręczne, skarpetki, Trykotaże
Towary krótkie
Pończochy, bielizna

Wełnę do robót ręcznych i więzienia poleca po cenach bezkonkurencyjnych (28538)
Korset-Imperial
Gdańska 162.

Piegi

plamy wyrzu **Benegnina** ty usuwa krem **Benegnina** znany i wypróbowany środek do odświeżania i wydelikacenia cery.
Benegnina mydło przeznaczone, jako konieczny dodatek do kremu tejże nazwy usuwa piegi i plamy na twarzy na ciele. Cena kremu 2. zł, mydło 1,50 zł (10885)
Mag. Jan Stenzel, aptek
Główny skład i wytwórnia
Apteka pod Łabędziem
Grudziądz, Rynek 20.

Baczność! Baczność!
Większa ilość
drotu kolczastego
tanie na sprzedaż. (8087)
Kłowski, ul. Strzemska 54

Po korzystnych cenach i na dogodnych warunkach do natychmiastowej dostawy z naszych składów w Bydgoszczy:

MŁOCARNIE
parowe i motorowe
fabrykat Lanza i Jähne

Traktory ropowe
„Grossbuldog“

Przyrządy przyczepne
fabrykat „Eberhardt“

Motory naftowe i benzynowe
lżejszej konstrukcji, o różnej sile

Bracia Ramme - Bydgoszcz

Św. Trójcy 14b
13832

Telefon 79.

ST. KNYCIŃSKI

Stary Rynek 21 (15105)

zegarki, zegary,
budziki, biżuterja

Specjalność:
OBRĄCZKI ŚLUBNE

Bezinteresownie!

Jeżeli Ci brak energii, równowagi, jeżeli ciernie moralnie i nie znasz wyjścia, napisz do psychologa-redaktora Szyllera Szkolnika, autora prac naukowych. Nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby (los Twój należy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z którymi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zła, wad, zdolności, przeznaczenie. Odpowiedź na szereg zadanych pytań, jak również horoskop słynnego medjum Mille Evigny. Wszystkim czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego“ bezinteresownie. Lecz na pokrycie kosztów ogłoszeń, wydruków pocztowych i kancelaryjnych załączyć 2 zł (można w znaczkach pocztowych). Osobliście przyjmuje w godz. 12-7. Protokół, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób sławy. Warszawa Psycho-Grafolog Szyller Szkolnik. Redakcja „Świt“, Nowowiejska 82 m. 6.
- Ogłoszenie wyciąć i załączyć do listu. (12972)

Cierpisz na: **REUMATYZM, ŁAMANIE i t. p.**
używaj tylko (12104)

„SAPOMENTHOL MATULI“

Ugólnie znany i przez licznych lekarzy polecany! — Prawdziwy tylko z marką ochronną „PALMA“

Wytwórca: **EUGENIUSZ MATULA**
Fabryka Środków Lecznictwzych w Krakowie.

Wapno w kawałkach
Cement portlandzki
Smole
Papę dachową

i wszelkie inne

materiały budowlane
dostarczają po korzystn. cenach i na dogodnych warunkach
BRACIA SCHLIEPER

fabryka papy dachowej

Telefon 306 Gdańska 99 Telefon 361

13051

ELEKTROTECHNIKA
15251 właśc. Karol Wrycz-Rekowski

poleca
jako specjalność

3 i 4 lampkowe
Radioaparaty

na dogodnych
warunkach spłaty.

Stacja ładowania i wypożyczalnia akumulatorów
Bydgoszcz, ul. a Kościelna 2.

Samochód ciężarowy

szybkobieżny

ze specjalną karoserją dla transportu mięsa i bydła, wybita blachą cynkową, siły 9,39 KM. w beznagannym stanie korzystnie na sprzedaż. (15649)

F. Stacie - Automobile

Bydgoszcz, ulica Gdańska nr. 160, Tel. 1602.

PIANINA

przez artystów uznane, premjowane
złotym medalem

kupuje się najkorzystniej
i na dogodnych warunkach spłaty

w **CENTRALI PIANIN**

Bydgoszcz, (25372)

ul. Pomorska 10. Tel. 17-38

Zastępstwo: **Łódź i Lwów.**

BLASKOLIN

MYDŁO BENZOŁOWE
PIERZE i CZYŚCI WSZYSTKO

Wielkop. Wytwórnia Chemiczna „BLASK“ Sp. A. Poznań
Patent i wyrób polski. 12330

CEGLĘ KLINKERY
(tonówkę) I klasy i

sprzedaje loko berlinka na Wiśle, loko wagon i przy większych dostawach loko plac budowlany

CEGIELNIA PAROWA Przyłubie Polskie
Stacja kolejowa i poczta Solec Kujawski.
Telefon nr. 19. (8046)

Ceglarza młodsze

jako palacza do pieca Hoffmańskiego
poszukuje się zaraz. (15627)

KANTAK i Ska - Koronowo.

NAJKORZYSTNIEJ NAJTANIEJ NAJSTARANNIEJ

uskuteczniła się

PRZEROBKI I REPERACJE FUTER w miesiącach wiosennych i letnich.

SKŁAD FUTER

Jaworski & Nitecki

Bydgoszcz, Dworcowa 19 - tel. 1341

daje pełną gwarancję na staranne i fachowe wykonanie wszelkiego rodzaju prac kuśnierskich. — Bez zadatkowania, zapłata przy odbiorze w Jesieni. 13684)

NAJLEPSZEGO GATUNKU

PIANINO

kilkakrotnie odznaczone **złotymi medalami**, kupicie tylko w największej i najsprawniejszej

fabryce pianin **B. Sommerfeld**

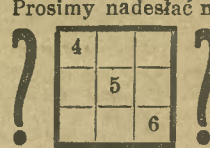
założ. 1905.

Centrala: Bydgoszcz, Śniadeckich 56

Filje: **Grudziądz** **Gdańsk** **Lwów**
Groblowa 4 Hundegasse 112 Piłsudskiego 17

29129

Tak drogie i pożądane w dzisiejszym czasie materiały na ubrania i kostjmy damskie, bieliznę damską i pościelową, gotowe ubrania i płaszcze męskie i damskie, kołdry watawe, płótna na bieliznę i inne wartościowe przedmioty, których cena rzeczywista wynosi **40 złotych** — możecie u nas otrzymać **zupełnie bezpłatnie**. — Niema żadnego ryzyka. — Niepowodzenie wykluczone. Prosimy nadesłać nam prawidłowe rozwiązanie obok umieszczonego zadania.

Należy ułożyć w kwadracie 9-cio kratkowym cyfry od 1-9 w ten sposób, aby suma dodana po liniach prostych dała liczbę 15. Liczba ta musi się powtórzyć możliwie dużo razy.

Wraz z zadaniem prosimy w liście podać dokładny adres oraz załączyć znaczek pocztowy, na co otrzyma W. P. szczegółowy prospekt i niespodziankę. — Posiadamy dużo listów dziękczynnych.

Dom Wysyłkowy „MERCURY“, Łódź Z. 3, skrzynka pocztowa 487.
15764

Wyjątkowa okazja!

Dobrze zaprowadzona

fabryka wyrobów papierowych

i opakowań, w pełnym ruchu, 3 sale, ca. 600 m² jest korzystnie na sprzedaż lub do wydzierżawienia.

Zgłoszen. uprasz. się do **Reklamy Polskiej, Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 6 pod „2923“.** (1558)

Bydgoska Gazownia Miejska

sprzedaje po cenach obniżonych

koks pogazowy do centralnego ogrzewania
benzol motorowy, smolę,
siarczan amonowy do celów rolniczych

Zgłoszenia przyjmuje: **Bydgoska Gazownia Miejska**
ul. Jagiellońska 38, telefon 630 i 631. (15124)

Główne zastępstwo przyborów pszczelarskich

Ule - kószki

Drzewo na ramki — sztuczną węzę oraz wszelkie narzędzia bartnicze

poleca (15176)

Fa. JULI. MUSOLFF

Tow. z ogr. poręką

ul. Gdańska 6 **BYDGOSZCZ** Tel. 26 i 1650

„PETOW“ Polskie Towarzystwo Węglowe z o. p.
Bydgoszcz, Gdańska 25, tel. 321

dostarcza **Węgiel i Koks** górnośląski I-ej jakości wagonowo

dla przemysłu, rolnictwa i opalu domowego z reprezentowanych Polskich Kopalń Skarbowych
Król, Bielszowice i Knurów

Dostarczamy detalicznie: węgiel, koks i drzewo w każdej ilości z dostawą w dom (8552)
ze składnicy: **Raławicka 14, tel. 378**

„Impregnacja“

oferuje ze swego nowego powiększonego składu po **najtańszej cenie** dzienniej:

papa dachowa smola

lepnik
karbolineum
gudron
asfalt

smoła drzewna
smoła żywiczna
papa izolac.
wapno
cement
gips
kreta

plyty gipsowe
trzcina sufit.
trzciniaki
gwoździe pap.
gwoździe budowl.
kafle
cegła szamotowa
zaprawa szamotowa

rury betonowe
rury kanalizacyjne (g lazurowane)
plyty chodnikowe
koryta gliniane
dachówki
szplisy
ruberoid
tupek

„Impregnacja“

Bydgoszcz

Składnica:
ul. Chodkiewicza
(Cegielnia).
Telefon 1300.

Korzystna okazja!

Sprzedam z powodu za-
potrzebowania gotówki

samochód

Fiat 503

prawie nowy, wykonanie
luksusowe za 10500 złot.
Of. do Dz. Bydg. pod
„S. 503“. 15777

POLECENIA

Pierze
darte mieszane funt zł 2.70, 3.50, darte gese 5.80, 6.50, półpuch 8.50, 10.50, 11.50. Inlety i koldry wstawiane po cenach najtańszych Hieronim Maikowski, Wełniany Rynek 14. 15885

Najtańiej
zakupisz wszelkie artykuły sportowe, wózki dziecięce, rowery damskie i męskie na raty i za gotówkę. Długa 50, tel. 948. 15850

Tani Bazar.
Stary Rynek 14 obok apteki poleca duży wybór książek do nabożeństwa, także i w niemieckim języku, różańce, medaliki, krzyże, lichtarze, obrazki i t. p. (15834)

Karbowanie plisowanie i dekafizowanie

wykonuje w jednym dniu po cenach najniższych, Plisownia sukien damsk. Zakowicz, Bydgoszcz, ul. Gdańska 114, Garbary 13, F-a Wakarecy, ul. Dworcowa nr. 95a, Jagiellońska nr. 4, skład kapełusz, ul. Gdańska 58, i Plac Koscielnicki nr. 2, Nakło, ul. Ks. Skargi 391. Materiał może być poczta przesłany. 15888

Fotografja
legitymacyjna 1 zł poleca „Wiol”, Sienkiewicza 44. 8272

6 fotografji
pocztówkowych ładnych 3 zł poleca „Wiol”, Sienkiewicza 44. 8271

Nowości
Lusterko z fotografją 3 zł inne przedmioty pamiątkowe z fotografją od 5 zł poleca wytwórnia „Wiol”, Sienkiewicza 44. 8259

Robótki
ręczne i przybory do haftowania; koronki hafty i pończochy polecam najtańiej, oraz przyjmuje robótki do rysowania i haftowania. H Maikowski, Wełn. Rynek 14. (15887)

Plisowanie
karbowanie wykonane w jednym dniu również wyrabiam formy na zamówienie i wyuczam plisowanie. Kempczyńska, Jeznicka 4. (15912)

Przybory
do fotografji dla amatorów i zawodowych fotografów wykonuje Wiol, Bydgoszcz, Sienkiewicza nr. 44. (8297)

Nowość
Łóżko składane w formie eleganckiej szafeczki z podwójnymi materacami 150 zł poleca wytwórnia „Wiol”, Sienkiewicza 44. (8258)

Kanapy
leżanki, materace, powinny być dobre, trwałe, tanie, także poleca nawet na raty Tapicernia, Jagiellońska 4, drugie podwórze. (15895)

Sensacja reklamowa!
Kupcie! Przed Twoim interesem stanie cała publiczność. Egzotywny, elegancki przedmiot reklamowy, ruchomy wiecznik bez motoru, tylko 10 zł poleca Wytwórnia „Wiol”, Bydgoszcz, Sienkiewicza 44. 8268

Hieronim Maikowski
Bydgoszcz, Wełn. Rynek 14 poleca po cenach niskich białe damską sukienkę dla dzieci ubranka sukienki, fartuchy własnej fabrykacji. 15886

Majątku
w krótkim czasie się dorobisz kupując u nas aparat dla pospiesznej fotografji. Wytwórnia „Wiol”, Sienkiewicza 44. 8296

Atrakcyjna nowość!
Dom mieszkalny przenośny tylko 1000 zł poleca Wytwórnia „Wiol”, Sien-

Krawcowa
szyje elegancko suknie od 6 zł. Gdańska 147, I ptr. 8270

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
70 mórg ziemi pszennej i żytniej z dobr. zabudowaniami, inwentarz: 14 sztuk bydła, 12 owiec, martwy kompl. zaraz na sprzedaż. Zgłosz. Stasiek Debionek, stacja Witosław pow. Wyrzysk. (8275)

Olbryzi
wybór majątków ziemskich od 400—5000 mórg, gospodarstwa od 10—400 mórg, młyn wodny i parowe, cegielnie, tartaki oraz fabryki, Domy dobrze się rentujące, wile, interesy handlowe i przemysłowe poleca najpoważniejsza Ag. Dóbr „Polonia” Bydgoszcz, Dworcowa nr. 17, tel. 698 (7140)

Kamienica
2-piętrowa, centrum, 9700 roczny dochód, 5 pokoi wolne, 85.000 — 2 piętrowa kamienica, 2 morgi ogrodu, 5000 roczny dochód, 36.000, wpłaty 25 000 — 2-piętrowa dochód kamienica 28.000, kamienica piętrowa, sklep rzeźnicki, mieszkanie wolne, 19.000 — dom z ogrodem 6.000 — wila z ogrodem 7.000 — sklep kolonialny z towarami 7.000 — mieszkanie, ubikacje warsztatowe wolne, 60 miesięcznie, gospodarstwo 100 morg., żytnia ziemia, 30.000, wpłaty 20.000, wiele innych poleca biuro: Sochacki, Batorego 5 15862

Większy
dom z sklepem kolonialnym na sprzedaż. Gdzie wskaże Dzien. Bydg. (15820)

2 domy
2 morgi obsadzonego ogrodu, 3 i 2 pokojowe mieszkania, pięknie położone, naprzeciw koszar ulanów (Szubińska) sprzedam okazjynie tanio. Hipoteki czyste. Zgł. do Dz. Bydg. pod „19 000”. (15879)

Dom
na sprzedaż. 51 ubikacji, sklep; 10 ubikacji wolne. Ogrodowa 2. 15856

Okazja.
II piętr. dom z wolnym 5 pokoj. mieszkaniem i ogrodem sprzedam za 25000 zł. Sokołowski, Plac Wolności 2. 8267

Okazja.
II piętr. dom z interesem w centrum, dochód 7000 zł rocznie, sprzedam za 50 tysięcy zł i kilka innych Sokołowski, Pl. Wolności nr. 3. 8577

Dom
2 piętr. z fabryka, w tem 2 składy, bochód 1.600 zł miesięcznie. Cena 120.000 zł. wpł. 70.000 zł. poleca „Stella” Dworcowa 64. 8294

Sprzedam
zaraz kamienicę II-piętr. oficyny, gaz, elektr., 3 składy, ogród owocowy, w centrum, wprost lub za pośrednictwem, cena 65 tys. dochód 650. Zgł. Kanałowa nr. 2, parter prawo. (8234)

Dom
II-piętrowy w Toruniu na Bydgoskiem sprzedam za 18.000 zł. (wpłaty 16654), dwa mieszkania dwupokojowe wolne. Wiad. w Dz. Bydg. i w filji Dz. Bydg. Toruń. (15907)

Plac
rogowy w Gdyni w dobrym punkcie u p. Szeiby na sprzedaż. Wiad. Café Central, Dworcowa 53. (15882)

Kamienio — drukarnia
mała kompl. tanio na sprzedaż. A. Franke, Toruń, Wielkie Garbary 18, ptr. lewo. (15908)

Powóki
wszelkiego rodzaju tanio na sprzedaż — Zapytania Hetmańska 35. (7858)

Wózek
dziecięcy sprzedam. Sien-

Najlepsza okazja
dogodnego zakupu używanych lecz dobrze utrzymanych mebli na spłaty i zamianę — wielki wybór: sypialka dęb. 775, pokój męski 725, jadalnia 850, zegary stojące, kilka luster tremo, bufety, biurka, garnitury pluszowe, kanapy pluszowe, leżanki, szafy do rzeczy, kuchnie, wertiko, umywalki, wanny kąpielowe, garnitury koszykowe, stoliki ozdobne, komody, szafki do wiader, łóżko dziecięce 10, pierzyna 35, łóżko 15, materace skrzyniowe 28, szafka do lodu, krzesła do pianina, stoliki toaletowe, konwy do mleka, krzesła ogrodowe, stoły stolarskie, piece, wózek ręczny, wóz z płytą, wózek sportowy na sprzedaż. Bydgoszcz, Okole, Jasna 9. Siedem minut od dworca. (15913)

Szafy
do rzeczy, szafonierkę, łóżka, stoły, krzesła, leżankę, kanapy, lustro, onne, stoliki, ubrania, obuwie sprzedam. Sienkiewicza 44. Komis. 8289

Sprzedam
odbiornik radiowy „Neutrodyne pięcio lampowa” z głośnikami Philipsa za 700 zł. Oferty do filji Dziennika Bydgoskiego Dworcowa 2, pod „700 zł” 8260

Centryfuga
Alfa jak nowa, i rower na 3 kołach tanio na sprzedaż Wollschläger ul. Belzka 94. 8226

Aparat
fotograficzny skrzynkowy aluminotowy sprzedam lub zamienię na rower. Adz. wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa 2. (8288)

Sucha dębina
od 18 mm. do 50 mm. grubości każdej ilości tanio na sprzedaż na placu przy ul. Bocianowo nr. 6 i 7. 8287

Korzystnie
na sprzedaż jadalnia i pokój męski. Dr. Emila Warmińskiego 14. 8266

Rower
damski, wózek dziecięcy, korzystnie na sprzedaż. Sieradzka 15, I ptr. lewo. 15893

Rower
z wolnym biegiem sprzedam tanio. Dr. Warmińskiego 3, podw. (8280)

Maszyna
do lodów, smiętany, białka ubijania dla cukierników na sprzedaż. J. Switalski, ul. Poznańska nr. 6. (15854)

Harmonjum
okazyjnie na sprzedaż. — Długosza 4 u p. Dolegowskiej. 8286

Motor
benzynowy do 5 P. S. kupię Zgł. pod „Motor” do Dzien. Bydg. 15838

Nowe
ule są na sprzedaż. Miedzyń Trentowskiego nr. 47, pod Bydgoszczą. (15892)

Samochód
2 osobowy na balonach, koło zapasowe, światło elektryczne i starter w bardzo dobrym stanie gotowy do jazdy na sprzedaż. Toruń, Skrzynka pocztowa 63. (15909)

3 wozy
oraz bryczka wszystko w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Nakielska 100. 15863

Dziurkarka
bieliźniarska, Dürkopp (nowa) okazjynie na sprzedaż. Woloszczukowa, Toruń, Warszawska 7. (15912)

Maszyna
do szycia bembenkowa Singera do sprzedania Stary Rynek 20, II. piętr. prawo. (15874)

Ples
rasowy na sprzedaż w firmie Wincenty Ramisch,

Dobra krowa
i centryfuga zaraz na sprzedaż. Wielkie Bartodzieje, ul. Mała 10. (15917)

KUPNA

Bacznoci!
Poszukuje się dla poważnych reflektantów, majątki oraz objekta wszelkiego rodzaju. Spieszne i dokładne zlecenia proszę nadesłać do „Polonii” Bydgoszcz. Dworcowa 17, tel. 698. Dyskrecja zapewniona. 8239

Kupię.
lekki wózek ręczny na resorach i wagę stołową. Wytwórnia cukrów. ulica Łokietka 19. (8230)

Szukam
celem kupna i dzierżawy domów, folwarków, gospodarstw, młynów, piekarni i składów. Sokołowski, Pl. Wolności 2. 8273

Beczki
dębowe w dobrym stanie zakupuje w każdej ilości Standard Nobel S. A., Biuro Sprzedaży w Bydgoszczy. 15897

Rower
damski masywny kupię. Łask. zgł. pod „Rower damski” do Dz. Bydg. 15780

LEKcje

Szefistka
udziela lekcji gry na szachy. Btelucki, Długa 53, pokój nr. 1. 15875

Udzielam
lekcji gry na skrzypcach początkującym tanio. Zgł. do Dziennika Bydg. pod „Skrzypce”. (8300)

POSADY WOLNE

Agentów
poszukujemy na Pomorzu. Wynagrodzenie 250 zł. miesięcznie. Piśmienne of. do „Par” Bydgoszcz, ul. Dworcowa 72, pod „Agent”. (15857)

Stolarza
działnego i doświadczonego do polerowania i naprawy na stałą pracę zaraz poszukuje. Jakubowski, Jasna 9. (15914)

Samodzielnego
administratora poszukuje się na gospodarstwo 70 mg. z gotówką 12—15.000 zł., Ruszkowski, Warmińskiego 12. (8282)

Keiner
zdolny potrzebny. Café „Central”, Dworcowa 53. 15881

Keiner
z dobrymi świadectwami potrzebny. Hotel Boston, Dworcowa 7a. 15933

Bednarzy
zdolnych przyjmę. Utrzymanie na miejscu. Zgłoszenia z podaniem warunków J. Urbanowski, Nowemiaso, nad Drwęcą, Rynek (15910)

Potrzebny
zastępca na interes bezkonkurencyjny. Wiadomość Jónit, Krasieńskiego nr. 14. (15876)

Stolarza
dobrego fachowca samodzielnego poszukuje Szkoła Oficerska w Bydgoszczy. Zgł. w Komendzie Szkoły. 15865

Pomocnika
krawieckiego poszukuje Prentki Błonia 24. (15900)

Fryzjer
damski lub fryzjerka potrzebni zaraz. Paul Kroenke, Dworcowa 1a. (8257)

Stoiarzy
poszukuje się Sw. Trójcy nr. 16. 8255

Poszukuje
zaraz gospodyni-kucharki hotelowej która ma długoletnią praktykę po za sobą. Tak samo może się zgłosić młodszy kelner. Hotel Centralny

Książkowa
biegła w polskim i niemieckim w słowie i piśmie zaraz poszukiwana. B. Jączkowski, Bydgoszcz, Gdańska 16-17, tel. 980. 8254

Dziewczyna
zwinna, uczciwa, do wszystkiego z praniem, prasowaniem, szyciem samodzielnym gotowaniem, pomocą w składzie potrzebna. Podanie zaświadczenia. Drogerja Szamocin. (15901)

Biegły
taksator (ka) recept potrzebny natychmiast do apteki Radzieckiej w Toruniu. 15905

Uczennice
do kroju i szycia mogą się zgłosić. Okole, Grunwaldzka 151, II piętro. 15852

Dziewczyna
zdrowa, czysta, uczciwych rodziców, łagodna, lubiąca dzieci, poszukiwana do 1 1/2 rocznego dziecka w lepszy dom zaraz lub od 1. 7. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „Dziewczynka”. Nie uwzględnione bez odpowiedzi. (8265)

Służąca
czysta, umiejąca gotować potrzebna. Sw. Trójcy 12 b II prawo. 15851

Uczeń
z porządnego domu może się zaraz zgłosić. Skład kolonialny i delikatesów, Wełniany Rynek 2. 15860

Chłopcy
mające chęć przyuczyć się galwanizacji i szlifowania metali mogą się zaraz zgłosić. Fabryka wyrobów metalowych „Metalporcelana”, Dworcowa 17. 8273

Bona
katol., intel., która umie szyc i gotować, zaraz potrzebna na wieś. Sierota ma pierwszeństwo. Zgłosz. pod „G. S. 1904” do Dzien. Bydg. (15894)

Uczennica
do kuchni restauracyjnej potrzebna. Hotel Boston, Dworcowa 7a. 15931

Poszukuje
panienki do restauracji które umia gotować. A. Nalazek, ul. Chrobrego 13. 8234

Dziecwo
15 lat kochające dzieci z pożądną rodziną, przychodnia, poszukuje zaraz. Hoffmannowa, ul. 20 Sty cznia nr. 11. Zgłoszenia w niedzielę od 2—4. (15918)

Panienska
mająca chęć wyuczyć się dobrego gotowania może zaraz wstąpić. Grand-Café Jagiellońska 12. 15872

POSADY POSZUKUJA

Maturzystka
Seminarjum Nauczycielskiego z ładnym charakterem pisma poszukuje jakiegokolwiek odpowiedniego zajęcia na czas wakacji letnich ewtl. zaraz. Of. do Dz. Bydg. pod „Abiturjent”. 15846

Technik
drogowo-wodny, dobry słaty (szczególnie żelbetu) i konstruktor poszukuje posady. Łaskawe zgłosz. proszę nadesłać do Dzien. Bydg. pod „Mr. 15899”. 15889

DZIERŻAWY

Ubikacje
większe z motorem, transmisją, nadające się na wszelkie przedsiębiorstwa natychmiast do wydzierżawienia. Adres wskaże Dz. Bydg. (15861)

Poszukuje
dzierżawy hotelu, restauracji, lub składu kolonialnego z restauracją, gdzie concessja zapewniona, w mieście powiatowym. Oferty nadesłać do Dzien. Bydg. pod

Fabryka
w Wąbrzeźnie dwa obszerno budynki, dawniej lejarnia żelaza, wydzierżawię lub sprzedam. K. S. Malski, Wąbrzeźno (Pomorze). (15911)

Kiosk
frontowy i szopa na skład przy Nowym Rynku 3 zaraz do wydzierżawienia. Wiadomość tamże II p. (15819)

MIESZKANIA

2 pokoje
z kuchnią przy ul. Gdańskiej sprzedam z meblami lub zamienię na 3 pokój. w tej samej dzielnicy. Zgłoszenia pod „1928” do Dz. Bydg. 15890

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnię wskaże Ruszkowski, Warmińskiego nr. 12. (8281)

POKOJE

Hotel Rio
Bydgoszcz, Długa 53. Pokoje czysto utrzymane od 3 zł za dobę. 15883

Pokój
dobrze umebł. dla pana u sympatycznej pani zaraz do wynajęcia. Łokietka 8b, II ptr. lewo, II wejście. (15889)

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Gdańska 165, III. ptr. wprost. (15913)

1-2 pokoi
próżnych, frontowych w centrum do oddania. Zgł. pod „K. J.” do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (8285)

Pokój
duży, ładny na biuro odstąpię przy Dworcowej: „Prawo”, Dworcowa 82, tel. 1309. (15858)

Pokój
osobnym wejściem przy ogrodzie do wynajęcia. Konopna 18. 14025

Pokój
umebl. frontowy do wynajęcia. Sw. Trójcy 7, II lewo. 15855

2 pokoje
umebl. do wynajęcia. Kujawska 24, I ptr. pr. (8298)

Pokój
umebl. do wynajęcia zaraz lub od 15-go. Dworcowa 18c III ptr. I. (8256)

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Dworcowa 13 II ptr. prawo. (8261)

Pokój
umeblowany bez pościeli wynajmę. Kordeckiego 15, II p. p. (8324)

Wynajmę
pokój z całkowitem utrzymaniem dla jednego lub dwóch panów. Ul. Fredry nr. 5, niski part. pr. 8301

Pokój
umeblowany z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Cywiński Bocianowo 9. 15929

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Garbary 24, I lewo. (15891)

Pokoju
bez utrzymania skromnego z osobnym wejściem sepr. (niekrepujący) od 15 b m. poszukuje w śródmieściu. Of. z podaniem ceny pod „Miy” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. 8295

ROZMAITE

Piegi
usuwa na sposób francuski Gabinet Kosmetyczny Żukowskiej, Cieszkowskiego 20. (8284)

Urode
kobietę konserwuje, doskonali, odświeża. Zmarszczki, brodawki, wagner, piegi, lupież usuwa Gabinet Kosmetyczny Żukowskiej, Cieszkowskiego 20. Dyplomowany Polski i Fran-

W Helu
szuka urzędnik dobrego jednoosobowego pokoju na pierwszą połowę lipca. Kto wskaże? Zgł. pod „Hel” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (7830)

Inowrocław!
Pensjonat W. Niedbalskiej ul. Król. Jadwigi 28, vis a vis Hotelu Basta, poleca dla kuracjusów słoneczne pokoje z całodziennym utrzymaniem i obsługą. Kuchnia warszawska. Przystanek autobusowy do solarnek (3 minuty przed domem). 8299

Ostrzeżenie!
Ostrzegam wszystkich przed wynajęciem bez mojej wiedzy mieszkania w moim domu przy Placu Poznańskim 2 na I piętrze zajmowanego dotychczas przez pp. Chelminiaków, gdyż tymczasowym zarządzeniem sądownym jest powyższe wzbronione pod grzywną 500 zł wzgl. 6-cio tygodniowym aresztem. Fr. Boroń, gospodarz. 15843

Sprostowanie
W odpowiedzi na ogłoszenie Jana Ossowskiego, budowniczego, zamieszczone w nr. 130 „Dziennika Bydgoskiego” prostuję co następuje: 1. Kiosk przy ul. Śniadeckich 25, jest moją własnością, a nie jak twierdzi Ossowski jego własnością. 2. Nie mam, ani miałam zamiaru kiosku mego sprzedać. 3. Za wadliwe postawienie kiosku według orzeczenia rzeczoznawcy sądowego zatrzymałam Ossowskiemu 160 zł na kosztu poprawki. Sprawa znajduje się w Sądzie Okręgowym. 4. Osobno zaś wytoczę Ossowskiemu sprawę prywatno-karną przed prokuraturą za planowe podrywanie mi opinji. — Stanisława Porczyńska. (15842)

15.000 zł
poszukuje na dom handlowy na I miejsce, wartości 120.000 zł, oddam 3 pokój, mieszkanie wolne. Oferty pod „15.000” do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 8263

10—15.000 złotych
poszukuje do spółki poważna firma chrześcijańska w centrum Bydgoszczy, w celu rozszerzenia interesu, dochód 25 proc. zapewniony, gwarancja hipoteczna. Zgł. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Pewna lokata”. 15927

Inwalida
z koncesją poszukuje spółniczkę z gotówką do 8 tys. zł do kurzystnego przedsiębiorstwa na stałą posadę przy udziale w zyskach. Potrzebna znajomość biurowa, język polski i niemiecki. Zgł. z fotografją do agencji Nakło pod „Kurjer”. 15604

Za wyrządona
w dniu 2 czerwca b. r. publicznie zniewage panu Ignacemu Wajnowi, kierownikowi szkoły w Ostrowskach, p o k o r n i e przepraszam. Wilhelm Stolz, Ostrowski. (15926)

MATRYMONIALNE

Kawaler
lat 30, wysoki, blondyn, posiadający tartaku, z powodu braku znajomości pań, poszukuje na tej drodze panienki w celu matrymonialnym. Majątek dla wspólnego dobra pożądanym. Młodsze wdówki nie wykluczone. Łaskawe zgł. do Dz. Bydg. pod „111 f.f.” 15839

Dwie panie
rozwódki w średnim wieku, przystojne, inteligentne, jedna posiadająca większą realność w śródmieściu, druga biedniejsza, która ma córeczkę i mieszkanie 6 pokojowe umeblowane, zawra znajomość z panami solidnymi do lat 40, na stałym stanowisku. Of. z fotografją uprasza się zgłosić w filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod

ORANŻADA KANTOROWICZ'A

edyndie prawdziwy napój z pomarańczy na czystym cukrze.

Wyśmienita — Orzeźwiająca — Najzdrowsza

Gratisowe próbki wydział będą w niedzielę, dnia 10. bm. następujące lokale w Bydgoszczy: Restauracja i kawiarnia pod Oriem, Elizjum, Bristol i Probiernia Kantorowicza.

HARTWIG KANTOROWICZ.

15678

Obrońca prywatny

złatwia sprawy procesowe, akcyzowe, skarbowe, umowy najmu, podatki, ściąganie należności, sporządza wszelkie wnioski i udziela porady prawnej

J. Wojciechowski
Bydgoszcz, Dworcowa 33, I p

POLECENIA

Pilnowanie
karbowanie sukien wykonuje przedko, trwale i tanio „Valentia“ Cieszkowskiego nr. 5, Mostowa nr. 2, Gdańska 14. 8096

Panowie!
Najbardziej zniszczoną garderobę czystej, reperuje starannie najtaniej, „Ekonomia“ Dra Em. Warmińskiego 15. 8228

SPRZEDAŻE

Dobra rycerskie
majątki, gospodarstwa, młyny, domy mieszkalne i handlowe w mieście i na wioskach, gospodarstwa wszelkiego rodzaju sprzedaje i przyjmuje dalsze zlecenia K. Wetzker, Bydgoszcz, ul. Długa 41, telefon 1013. 15802

150 mórg
ziemi pszenno-buraczanej w tem 80 mórg łąki, masywne zabudowanie, inwentarze kompletne, położone przy szosie, mleczarni i kolei, na Pomorzu przy wpłacie 40—45.000 zł na sprzedaż. K. Wetzker, Bydgoszcz, Długa 41, telefon 1013. (15803)

Gospodarstwo
250 mórg pszenno-jęczm. ziemi przy szosie i kolei, masywne nowe budynki, inwentarze kompletne sprzedane 150 tys. zł, wpłata od umowy. Szawłowski, Mała Cerkwica, stacja kolejowa, pocztowa Kamień pow. Sepolno. (15822)

Majątki
domy, wille poleca biuro pośrednictwa Awizeń, Wilno, Tatarska 24. (8083)

Sprzedam
dochodową realność, w której mieszczą się 2 interesy dobrze prosperujące, położona w ruchliwym punkcie głównej ulicy miasta fabrycznie handlowego. 1 interes oraz mieszkanie do objęcia, do tego 18 mórg dobrej ziemi inwentarz żywy i martwy. Cena 30.000 zł plus hipoteka 2000 zł. Zgł. do „Par“ Dworcowa 72, pod „Realność“. (15837)

Sprzedam
dom z oficyną, stajnią, komórkami, duże podwórko 6 pokoi wolnych wpłata 20.000 zł. Zgł. w właśc. Bydgoszcz, Różana 15. 8209

Dom
z restauracją, ogrodem owocowym, obszernym podwórzem, z placem budowlanym sprzedam. Adres wskaże Dzień. Bydg. 15841

Dom
dwupiętrowy, 15 mieszkań 15.000 zł wpłaty, sprzedam. Szuchiewicz, Bydgoszcz, Bernardyńska 10. 15805

Willa
dwumieszkaniowa z ogródkiem, blisko tramwaju, na sprzedaż. Oferty do filii Dzień. Bydg. dla „Z. S.“

Do oddania
zaraz dobrze zaprowadzona pracownia obuwi z narzędziami i maszyną. Cena 350 zł. Wiadomość Pomorska 28, skład obuwi. 15801

Ogród
szreberowski sprzedam. Of. pod „Ogródek“ do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (8233)

Sypialka
dębowa fornierowana na sprzedaż, Stolarska, Król. Jadwigi 10. 15798

Pokój
męski bardzo modny, pierwszorzędnej fabrykacji sprzedam z powodu wyprowadzki. Tamże meble antyczne i inne. Szumińska, Mińska 1. (15636)

Owoździe
wszelkiego rodzaju, sprzedaje tanio Fa. Śniegowski, Śniadeckich 21, tel. 215 8219

Rower
męski i damski tanio na sprzedaż. Chrobrego 17, podw. prawo. 15806

Kuchnia
jak nowa i duży obraz okazujecie na sprzedaż. F. Olszewski, Promenada nr. 19. (15824)

Bufet
i kredens na sprzedaż. Ul. Poznańska 4, stolarnia, w podwórzu. 15853

Rower
i aparat fot. w dobrym stanie sprzedam tanio. Pomorska 43, I p. prawo. (8216)

Dobra
krowa, cielna 15 bm. zaraz na sprzedaż. Brdyujście Słuzka 1. 15797

Dobermany
szczeniata niezwykłe ładne sprzedam. Świętojańska 16, II piętro lewo od 2—5-ej. 8217

LEKCJE

Muzyki
na skrzypcach i fortepianie, polskiego i niemieckiego uczy przedko i tanio Błonia 22 a, II p. prawo. 8208

POSADY WOLNE

Młodszego
lecz dzielnego pantoflarza na stałą pracę poszukuje zaraz. St. Chylewski, Chojnice, (Pomorze), Warszawska 3. 15780

Propagandzistka
wymowna pani w starszym wieku, biegła w polskim i niemieckim języku potrzebna zaraz. Panie z Bydgoszczy mają pierwszeństwo. Of. w niemieckim języku pod „M. H. 400“ do Dz. Bydg. 15810

Poszukuje
8 brukarzy na wyjazd do Warszawy. Praca do zimy zapewniona. Przedsiębiorca A. Liara, Bydgoszcz, Gimnazjalna 2. Wyjazd 11. VI. (8093)

2 fryzjerów damskich
i 2 fryzjerki, zręcznych we wszystkich działach, znających język polski i niemiecki, poszukuję do 31. VI. br. do znakomitego salonu specjalnego dla pań na Pomorzu. Oferty w niemieckim języku do Dzień. Bydg. 15800

Szofer
trzeźwy, sumienny kawaler na stałą posadę do prowadzenia autobusu Forda natychmiast poszukiwany. Warunek dobry mechanik. Zgłosz. z fotografią i odpisami świadectw Lubawa Rynek 11, II p., Rossipalowa. 8210

Maszynistkę
dzielną w polskim i niemieckim języku na samodzielną posadę za kaucją 950 zł przyjmuje. Laskawe zgłoszenia z załączeniem fotografii i podaniem wynagrodzenia skierować do Dzień. Bydg. pod „J. C.“ 8215

Modelka
zgrabna potrzebna. Of. z fotografią do Dz. Bydg. pod „Malarz 26“. (15828)

Dzielną
stolarz może się zgłosić. Ułańska 12. 15848

Panie
do nauki kroju i szycia mogą się zgłosić. Michałska, Król. Jadwigi 13. I p. lewo. 15792

2 młodszych
szlifiery „Polier“ na metal przyjmą na stałą pracę Bracia Owocey, fabryka wyrobów metalow. Bydgoszcz, ul. Gdańska 78. 15760

Potrzebna
zaraz, za dobrem wynagrodzeniem, pierwsza siła z gruntowną znajomością polerowania, żykowania (aedern), gruntowania i pozłacania listew surowych na ramki. Oferty przyjmuje M. Zimny, Chojnice, Dworcowa 8. 15758

Młodsza
przychodnią służącą do dzieci i wszelkich prac domowych zaraz przyjmie Smoczyk, Gdańska nr. 157. 15804

Posługaczka
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz, ul. Dworcowa 90, II p. lewo. 8079

Dziewczę
do dzieci potrzebne zaraz. H. Kolańska, ul. Orła 4. 15791

Cukiernia
J. Michnika, Gdańska 30 przyjmie uczennicę. 8220

Chłopca
16 letniego, który pracował przy koniu, poszukuje Jan Zborowski, fabryka mebli, ul. Św. Trójcy 14. (15821)

Potrzebna
służąca uczeźwi skromnych wymagań. Podwale nr. 14. Nowicka. (8222)

Dziewczę
do 2 dzieci i lekkich prac domowych, najchętniej sierota z przyłączeniem ew. do rodziny potrzebne od 15-go czerwca. Zgłosz. między 5—7 popoł. Kubiatowicz, Babiawieś 3, I p. dro prawo. 15795

Chłopak
chcąc się rzemiosła malarskiego wyuczyć może się zgłosić. Chocimska 10, Lubański, mistrz malarski 15829

Potrzebna
służąca z dobrimi świadectwami, pożądana z Malopolski lub Kongresówki, uczeźwi i pracowita, umiejąca dobrze gotować, do wszelkiej pracy domowej. Zgł. od godz. 1—4 po poł.

Poszukuje
uczenie porządną rodziców do zycia. J. Nowakowa, Gdańska 154. (8245)

Poszukuje
starszą kucharkę, władającą niemieckim językiem, umiejącą dobrze gotować, piec i zaprawiać od 1-go lipca. Of. z odpisem świadectw i podaniem pretensji do Dzień. Bydg. pod „Starsza kucharka“. (8231)

Dziewczynie
z wioski starsza poszukuje zaraz Hoppe, Gdańska 53, I p. (8221)

Chłopak
potrzebny w stolarni. Jagiellońska 3. (15827)

Stoperkę
pierzszorzedną poszukuje skład skór Peek, Szpitalna 2. (15822)

Służąca
która samodzielnie gotuje z Kongresówki lub Malopolski poszukuje. 20-go Stycznia 27, parter lewo. 8247

POSADY POSZUKUJĄ

Temu
co mi pomoże do uzyskania stałej posady, która nie wymaga fachowości od zaraz lub 1 września dam 150 i więcej. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „T. M. T.“ 8084

Urzędnik
gosp. kaw. lat 25 poszukuje posady. Obecnie w niewypowiedzianej posadzie pragnie zmienić posadę urzędnika lub pisarza, znam książkowosć podwójną amer. Wlkp. Ref. nad wyraz poważnych osób Laskawe zgłosz. proszę skierować do Dz. Bydg. pod „B. 26“ 15800

Posady
ekspedjentki lub kasjerki z kaucją poszukuje do składu kolonialnego lub piekarni. Oferty do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2 pod „Kaucja“. (8215)

Poszukuje
posady jako kontraktowy zawiadowca podwórzowy lub woźny, obojętnie jakie przedsiębiorstwo, z wolnym mieszkaniem, bezdzietny, sumienny, trzeźwy i nieskalany, język polski i niemiecki w słowie i piśmie. Oferty upraszam do Dzień. Bydg. pod „Nr. 103“ 15796

Szofer-mechanik
samotny, władający językiem polskim i niemieckim poszukuje zaraz posady. Adres wskaże Dz. Bydg. 15840

Kucharka
samodzielną poszukuje posady na większy majątku na Kujawach lub w samotnego pana od 15. bm. — Zgłosz. pod „Zofja“ do Dzień. Bydg. 15759

Mistrz
młynarski oboznany z wszelkimi nowoczesnymi maszynami i ich biegiem z małą rodziną poszukuje zaraz stałej posady jako nadmłynarz. Na żądanie stawi się osobiście z świadectwami. Zgł. uprasza się do Dzień. Bydg. pod „Młynarski“. 15776

Panienska
lat 21, znająca krawieczyznę, umiejąca się wykazać dobrimi świadectwami poszukuje posady jako panienska do dzieci, ewentl. i na wieś. Lask. zgł. pod „U. S.“ do filii Dz. Bydg.

Pani
z dobrej rodziny, przystoj., młoda posadę przyjmie za rządzący domu u poważniejszego, idealnego pana, chętnie u lekarza może być pomocną w asyst. lub w biurze albo w interesie. Laskawe oferty do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2 pod „Idealistka“. 8251

Handlowiec
fachowy zmieni posadę na inną lecz stałą, najchętniej jako biurowy w większym przedsiębiorstwie drzewnym, fabryce, młynie ewentl. na większym majątku. Laskawe of. do Dz. B. pod „510“. 15782

Jazzbandzista
pierzszorzedny zmieni posadę od 16 czerwca lub 1 lipca. Zgłoszenia pod „Młody“ do filii Dz. Bydg. 8223

Urzędnik
państwowy emeryt, przyjmie posadę jako podróżni, inkasent, agent i t. p. Łask. of. pod „K. S. 72“ do Dz. Bydg. (15831)

Starszy
ogrodnik żonaty, bezdzietny poszukuje posady ewtl. z mieszkaniem najchętniej w Bydgoszczy. Adres wskaże Dz. Bydg. 15830

Prośba!
Kto z p. p. pracodawców zatrudniłby młodego byłego urzędnika państw., znajdującego się w trudnym położeniu, jakimkolwiek zajęciem za skromnym wynagrodzeniem. Laskawe zgłoszenia do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2 pod „Przychylność“. 15812

DZIERŻAWY

Wielkie
Warszaty Samochodowe oraz 30 boksów samochodowych wydzierżawi się korzystnie w Inowrocławiu. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „B. R.“ 15790

Do wydzierżawienia
skład kolonialny w dużej wsi kościelnej. Zgłoszenia pod „300“ do Dz. Bydg. 15785

Poszukuje
składu nadającego się na handel kolonialny, krótkich towarów lub restauracji w ruchliwej i dobrze zaludnionej okolicy. Zgł. p. od „W. 440“ do Dz. Bydg. 15667

Ubikacje
na biura wzgl. skladowe z przyległą piwnicą przy Placu Teatralnym od zaraz do wynajęcia. Wład. ul. Gdańska 24, w składzie. 15811

Kino-aparat
zastosowany do podróży i na stałe z filmami sprzedam lub wydzierżawię. Kowalczyk, Świętojańska nr. 10. 8237

Ubikacje
na fabryczkę poszukuje inż. Piotrowski, Cieszkowskiego 16. (8246)

Poszukuje
składu nadającego się na małą cukiernię z przyległymi ubikacjami, okolica obojętna gdzie można wypiekać ciasta i wytworzyć cukrowy i czekolady, dobry fachowiec, kawaler ewentualnie przystąpię do spółki do piekarni, cukierni lub wezmę pracownie na własny rachunek. Laskawe oferty pod „G. K.“ do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Zamiana“. (8229)

MIESZKANIA

Poszukuje
mieszkania 3-4 pokojowego, centrum miasta. Zgłoszenia do filii Dzień. Bydgoszcz, Dworcowa 2 pod „J. S.“ 8085

Odstąpię
mieszkanie z meblami za zgodą gospodarza. Adres wskaże Dz. Bydg. 15794

2 pokoje
kuchnia w Inowrocławiu zamienię, odstąpię, na skład, miasto obojętne. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Zamiana“. (8229)

Poszukuje
mieszkania 2 pokój, z kuchnią, placę czynsz za rok zgóry, przeprowadzę remont. Zgł. do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2, pod „U. W. Z.“ (8244)

Mieszkanie
3-pokojowe z kuchnią oddam z meblami. Oferty do Dziennika Bydg. pod „Zaraz“. 15818

Poszukuje
5—6 pokojowego mieszkania przy ul. Gdańskiej lub najbliższej okolicy. Laskawe oferty zgłaszać Słowackiego 2, Dr. Nowiński. 8232

POKOJE

Lepszy
pokój umebł. z niekrepującym wejściem, z telef. lub bez, od zaraz poszukuje. Of. pod „I. W. 100“ do filii Dz. Bydg. 8090

2 pokoje
ewtl. z fortepianem, sypialka i mieszkanie poszukuje młode, bezdzietne małżeństwo u lepszej pani od 1. 7. Zgłosz. do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2 pod „Inżynier 22“. 8212

Poszukuje
pokój umebł. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „Pani“. (8238)

Poszukuje
pokój na biuro z pod. mies. dzierz. Of. składać do Dz. Bydg. pod „O. P.“ 15799

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Pomorska 60, I p. prawo w podwórzu. 15807

Pokój
wynajmę dla dwóch lub jednego pana. Właściciel Jackowski 15. 15793

Pokój
z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Chrobrego nr. 13, II wejście, III p. 8236

Pokój
do wynajęcia. Śniadeckich 5a, parter prawo. 8241

Pokój
umebł. z osobnym wejściem dla 2 panów do wynajęcia. Przyrzecze 2. 15845

Młode
dziewczynie jako współniczkę na mieszkanie poszukuje. Pomorska 3, wysoki parter prawo. (8225)

Umeblowany
słoneczny pokój z kuchnią przy ogrodzie wynajmę. Adres wskaże Dz. Bydg. 15809

Pokój
umebł. front. wynajmę Jackowski 39 I p. l.

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Kostujakowa, Błonia 1. 15826

RÓŻNE

Pensjonat
„Pilice“ w Jastrzębiej Górze, położony tuż nad pełnym morzem i plażą, w dużym parku świerkowym. Informacji udziela i zamówienia przyjmuje Sekretarjat „Jastgór“, Warszawa, Smolna 14, tel. nr. 303-91, codziennie od 1—3, oprócz świąt. (15836)

Zakopane.
W komfortowo urządzone pensjonacie pokoje z utrzymaniem do wynajęcia, cudowne położenie, ogród, las, kuchnia wyborna. Informacje i szczegóły Bydgoszcz, Śniadeckich 56, Adamczewska. (8211)

Leśniczówka
pod Bydgoszczą, blisko kolei przyjmuje letników. Bliższych inform. Piotra Skargi 6, Liedke. 15822

Hotel Warszawski
ul. Warszawska 16, 5 minut od dworca poleca obiady 3 dań 1,20, kolacje z 2 dań 1,80 łącznie z obsługą oraz pokoje czysto utrzymane. (15833)

Spółnika
z kapitałem 3—5 tys. do czynnej współpracy w dobrze zapowiadającej się fabryce potrzebnej natychmiast. Oferty upraszam pod „Muchotapki“ do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. 8248

1500 zł
na I hipotece realności wartości 25.000 zł na dwa lata, dobry procent, poszukuje. Laskawe oferty pod „Hipoteka 95“ do Dz. Bydg. 15825

Poszukuje
wspólnika z pełną koncesją do kawiarni i restauracji bezkapitału. Adres wskaże filia Dzień. Bydg. Dworcowa 2. 8224

Za długi
męża mego nie odpowiadam. Zona Władysława Chmielewska. (15823)

Obełże
zruconą na p. Oitona Jakubowskiego, Okole, ul. Jasna 9 cofam. Władysław Marchlewski. 15813

MATRYMONIALNE

Kawaler
lat 36, ślusarz kolejowy, z braku znajomości pozna pannę od 26—31 lat celem ożenku, najchętniej z wiośki lub mającą własne mieszkanie. Oferty upr. się do Dz. Bydg. pod „S. W. 3“. 15805

Dia
mej siostry panny lat 34, z porządną rodziną, posiadającej 3.500 zł i wyprawę, znacznie młodo wyglądająca, szuka panów na stałej posadzie. Wdowcy nie wykluczeni. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2, pod „3.500“. (8242)

Dia panny
kulturalnej, przystojnej, muzykalnej, gospodarnej, oprócz wyprawy i posagu, materialnie niezależnej, szuka męża na wyższym stanowisku rządowym od 35 lat. Zgłoszenia do filii Dzień. Bydg. Dworcowa nr. 2, pod „Towarzystwa“

Obrońca prywatny

zalatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Banaszak,
Bydgoszcz,
Cieszkowskiego 2. Tel. 1304.
Długoletnia praktyka.

Moje biuro
podatkowe przy ul. Gdańskiej 151, telef. nr. 1674 zostało powiększone o specjalny dział bilansowy przy współpracy wybitnego fachowca, sądownie zaprzysiężonego rewizora ksiąg handlowych. Oprócz wszelkich spraw podatkowych i administracyjnych podejmuje się zastępowanie i sprawdzania bilansów, oraz przerahowania bilansów w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. III. 1928 — Dz. U. Nr. 38. Rzecznik Podatkowy Fr. Chmarzyński, b. naczelnik Urzędu Skarbowego. (9477)

POLECENIA

Wszelkie choroby
leczę przeszło 25 lat, wyleczyłem tysiące osób specjalnie żołądki i proszę o zupełne zaufanie. T. Kasprzewski, homeopata, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 81b, II wejście, telefon 775. 15774

Akuszarka
przyjmuje zamówienia, udziela pomocy i porady. Z. Pierzchała, przy Pl. Poznańskim, L. belska 11. 15555

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedynczych, także wyciężane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca Ignacy Grajner, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 8, telefon 1921. 9574

Najtaniej
elegancka konfekcja damska, męska, dziecięca kapelusze, futra. „Regina” Gdańska 48. (7340)

Meble

wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (6230)

Odnawiam
meble jak również wykonuję wszelką pracę w zakresie stolarstwa wchodzące w dom i poza domem (poza godzinami). Śląska 3, tel. 18-34. 15745

Krawcowa
poleca się na wyjazd — szyć za dwa zł dziennie. Szychalska, Jackowskiego 21, parter pr. (8086)

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki. Poleca swój skład papieru. Wielki wybór pocztówek, przybory szkolne i biurowe, szczyrki, nożyczki, brzytwy, nożyki. Wyroby skórzane teki, torebki, portfele itp. Perfumy, mydła toaletowe, szczoteczki, grzebienie i różne przybory toaletowe, biżuterja sztuczna, zabawki różnego rodzaju w dużym wyborze. 11036

Sam sobie szkodzi
kto do mnie nie chodzi. Mój zakład gwarantuje higieniczną i pierwszorzędną obsługę, golenie 0,30, strzyżenie 0,90, ondulacja 1,50, masaż 1,00, manicure 1,50. Salon de Coiffure Plac Teatralny 3, naprzeciw Klarysek. (13782)

Na raty!
wózki dziecięce, torebki damskie i podobne, rakietki tenisowe, walizki i zabawki najkorzystniej kupuje się w firmie T. Bytomski, ul. Dworcowa 15 a, ul. Gdańska 21, tel. 1360. (11684)

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8, Tel. 1651.

Plany 13659
nieprzemakalne w wszystkich rozmiarach oraz materiały impregnowane poleca Hurt. Tow. Włóknistych R. Stobiecki, Bydgoszcz, Stary Rynek 29.

Spreżyny
gobeliny, plusze, juta, szpagaty, pasy oraz wszelkie artykuły tapicerskie po cenach konkurencyjnych poleca U. Dykert Bydgoszcz, Długa 45 I. Tel. 1934. 10944

Tapety
w najnowszych deseniach wielkim wyborze i niskich cenach poleca Pomorska 8. 10286

SPRZEDAŻE

Majątki
600 mórg ziemi dobrej, komplet. żywy i martwy inwentarz, cena 170 tys., wpl. 80 tys. zł — 300 mg. ziemi dobrej, dom, mieszkanie 8 pokoi, z pełnym żywym i martwym inwentarzem, cena 300 zł za morgę, wpl. 45 tys. zł — 440 mg. ziemi dobrej, do tego młyn wodny z urządzeniem i inwentarzem, cena 160 tys. zł, wpl. 100 tys. zł — 2 młyny parowe poleca na dogodnych warunkach Małek, Bydgoszcz Dworcowa 2, telefon 699. 15549

Majątek
370 mórg pszenno-buraczanej ziemi, piękny dom o 12 pokojach, światło elektryczne w całym zabudowaniu - Poznańskie, miejscowość uroczą, sprzedam lub zamienię na kamienicę. Cena 250.000, wpłaty 150.000 Zgłosz. pisemne biuro Pogoń Dworcowa 80, tel. 18-15. 15639

Majątek
300 mórg, 50 krów, 10 koni sprzedam. Gordon, Gdańska 60. 8081

Majątek
około 215 mórg najlepszej buraczanej ziemi, dobre położenie, z pełnym żywym i martwym inwentarzem od właściciela przy wpłacie 50-60 tys. zł na sprzedaż. Zgłosz. do Rutkowskiego, Bydgoszcz, ul. Kościuszki 55. (8032)

Majątek
300 mórg, 50 krów, 10 koni sprzedam. Gordon, Gdańska 60. 8081

Majątek
około 215 mórg najlepszej buraczanej ziemi, dobre położenie, z pełnym żywym i martwym inwentarzem od właściciela przy wpłacie 50-60 tys. zł na sprzedaż. Zgłosz. do Rutkowskiego, Bydgoszcz, ul. Kościuszki 55. (8032)

Sprzedam
moje gospodarstwo 60 morgowe w całości, 10 minut od miasta Łabiszyna z inwentarzem lub bez zaraz. L. Krüger, Arnoldowo pow. Szubin. (15668)

Dom
przytem 2 morgi ziemi zabudowanie maszynowe, nadaje się dla ogrodowego, stolarzy i innych rzemieślników. 4000 zł wpłaty, reszta podług umowy. T. Mazurowski, Zblewo pow. Starogard. (15781)

Reszlówka
176 mórg ziemi, budynki I klasy pod Bydgoszczą sprzedam za 135 tysięcy zł. Watek, Osolińskich 19. (8207)

Na sprzedaż
wiatrak 3 gan., dobra okolica, wymiana maki, 12 mórg dobrej ziemi, budynki dobre, sad owocowy i wszelki inwentarz, cena 22 tys. zł. — 96 mórg ziemi pszenno-żytniej, w tem 25 mórg łąki, sad owocowy, żywy i martwy inwentarz, cena 43 tys. zł. Adres wskaże Dz. Bydg. 15784.

Z powodu
wyjazdu sprzedam moją kamienicę pierwszorzędną przy wpłacie 40-50.000 zł. Czynsz roczny 7200 zł. Mieszkanie 7 pokojowe zapewnione. Zgłosz. do: B. Ziółkowski, Świecie n. W. Klasztorna 7-8. 15635

Dom
z interesem rzeźnickim i urządzeniem, 4 pokoje, sprzedam lub wydzierżawię. Berta Fatz Szamocin. 15400

Sprzedaj domów.
Dom narożnik z 2 sklepami, cena 76 tys. zł, wpl. 40 tys. zł — dom w rynku III piętr., miesz. 4-5-6 pokoi, dochód roczny 11 tys. zł, cena 100 tys. zł — dom przy ul. Gdańskiej, II piętr. i oficyna ze sklepami i wielkim podwórkiem i ogrodem, cena 75 tys. zł — dom narożnik, w tem 3 sklepy, dochód roczny 14 tys. zł, cena 130 tys. zł, wpl. 70 tys. zł i wiele innych poleca i przyjmuje Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2, telefon 699. 15553

Dom
sprzedam natychmiast. Zgł. w zakładzie fryzjerskim, Świecie n/W, Mickiewicza 2. (15466)

Skład
frontowy przy ul. Dworcowej, natychmiast do odstąpienia. Zgłoszenia do „Par” Dworcowa 72, pod „Skład”. (15740)

Skład
kolonialny i delikatesów dobrze prosperujący w centrum Bydgoszczy z towarem i urządzeniem oraz przyległym 3 pokojowym mieszkaniem z wygodami z powodu wyjazdu zaraz do odstąpienia. Cena podług umowy. Wiadomość wskaże Dz. Bydg. (15642)

Skład
z pokojem w kościelnej wiosce w powiecie Starogardzkim, nadający się na kolonialkę i towary krótkie odstąpię. Obecnie prowadzi się skład towarów krótkich. Zgł. pod „Skład” do Dz. Bydg. 15754

Samochód
„Opel” 30 K. M. półciężarowy w najlepszym porządku gotów do jazdy, z powodu wyjazdu zaraz tanio na sprzedaż. Czerwiński, Gdańska 88. 8027

Cukiernicy!
Sprzedam maszynę trzywałkową do mas i marcepanu, kotły miedziane, skrzynie do lodu, szteder i dwie pary wałecy do landryny. Wiad. firma „Blok”, Sniadeckich 31, Bydgoszcz. (8035)

Szafkę
do wódek (Eimer-spind) sprzedam Starzyński, Gdańska 139. 15771

Samochód
sportowy 3-4 osobowy 5/15 „Wanderer” z elektr. oświetleniem, gotów do jazdy sprzedam. Oferty pod „D. G. 2500” do Dz. Bydg. 15514

Okazyjnie!
Urządzenie do towarów krótkich, nadaje się także do kolonialki. Cena 200 zł. Także urządzenie restauracyjne z całą stolownicą. 120 krzesel i 36 stołów ogrodowych. 6000 dachówek sprzedam bardzo korzystnie. Janke, ul. Nakielska 67. 8071

Dogcart
prawie nowy sprzedam tania Borowiak, Mostowa 4. 15752

Wanna
kąpielowa tania na sprzedaż. Lewandowski, Gdańska 53, podw. 8076

Radio
3 lampkowy z głośnikiem pierwszorzędnym sprzedam korzystnie Meiselski, ulica Gamma 8. 8088

Worki
próżne od cukru sprzedam. Of. pod „Worek” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (8203)

Rower
męski korzystnie na sprzedaż. Śląska 8. (15456)

Samochód Essex
odkryty, na chodzie w porządku sprzedam za 5000. Lewandowski, Dworcowa nr. 77. 15746

Samochód Essex
prawie nowy przejechał 800 klm., sprzedam za 2/3 ceny, czyli 12.000 zł. Zgł. majątek Gasiorki, poczta telefon Morzeszczyn 18. 15730

Na pół darmo
oładaje cheblowny drewniane. — Ul. Trzeciego Maja 19. (15772)

KUPNA

Złoto
i srebro kupują Br. Kochański i Künzl, Gdańska 139. (1982)

Poszukuję
roweru na 3 kółkach z skrzynką do rozwożenia towarów. Dworcowa 82, Biuro Prawo. 15399

Dom
z większym ogrodem w Bydgoszczy kupię zaraz za gotówkę. Of. uprasza się pod „Dom 1928” do filii Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (8068)

Kupię
lub wydzierżawię drogerję w pow. mieście, z przyległym 2-3 pokojowym mieszkaniem. Zgłosz. do Dziennika Bydg. pod nr. 15662. (15662)

Wile
w Bydgoszczy lub na przedmieściu z dużym ogrodem kupię przy odpowiedniej wpłacie gotówką. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Dąbrówka”. (8031)

Kupię
tokarnię do metalu do 2 metrów toczenia. — Zgł. fabryka terników, Szebko, ul. Trzeciego Maja nr. 19. (15773)

Kupię
piec kaflowy. Grunwaldzka 139. Gospodarz. (8205)

Kupię
zaraz gospodarstwo 150 do 200 mórg dobrej ziemi w Poznańskim; warunek dom dla deputatników. Wpłaty 100 tys. zł. Zgł. pod „F. Cz.” do Dz. Bydg. 15724

Kupię
majątek w okolicy Chodzieży, Wyrzyska lub Naki, tylko prywatny bez Bauernbanku i renty 500-1000 mórg. Wpłaty do 100 tys. zł. Spieszne oferty pod „J. C.” do Dz. Bydg. (15723)

Kinoteatr
poszukuję celem kupna w większym mieście. Of. do Dz. B. pod „T. K. P.” 15757

Zakład
fryzjerski (lepszy) dla pań i panów w większym mieście kupię. Of. do Dz. Bydgoskiego pod „Z. Ch.” 15757

Płyte
żelazną dla wyrobu cuk. kupię. Of. pod „Płyta” kierować do filii „Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (8204)

Cegły
używaną kupię. Ul. Nowodworska 2. 15684

2 warsztaty
kolodziejskie kupię natychmiast. Zgł. Modlibowski, Adama Czartoryskiego 6. 15714

POSADY WOLNE

Agentów,
handlarzy, demokratycznych w każdej miejscowości do sprzedaży naszego wspólnego opatentowanego przyrządu poszukujemy. Każdy właściciel rogożnicy kupuje. Kapitału nie potrzeba. Zarobek 100 zł i więcej tygodniowo. Prospekt wysła bezpłatnie. Wytwórnia Nowości, Grudziądz (Pom.) (15887)

Doświadczona
nauczycielka francuskiego języka poszukuje kondygnacji na lato od 25/VI na wieś (osady fabrycznej). Dyplom konwersacji — specjalność klasy wstępnej. Of. do filii Dziennika Bydgosk., Dworcowa 2 pod „L. D. 7”. (8092)

Ubezpieczeniowcy
niefachowcy przez wyszkolenie znajdują pracę na korzystnych warunkach. Of. z życiorysami nadsyłać do Tow. Ubezpieczeń „Europa” w Bydgoszczy ul. Jagiellońska 60. (10200)

Podróżujący
władający językiem polskim i niemieckim, rutynowany sprzedawca do odwiedzania składów kolonialnych zaraz potrzebny. Pierwszorządne świadectwa i referencje wymagane. Of. w niemieckim języku do Dz. Bydg. pod „P. H. 100”. (15404)

Biurowa
posadę otrzymać może łatwo, kto Kompas Podatkowy zbiór Moris nabędzie. Prospekt 11 bezpłatnie za nadesłaniem 10 gr. A. Szwabie, Poznań, Polna 13. 13337

2 czeladników
krawieckich na duże sztuki poszukuje zaraz „Bazar” właśc. M. Małek, Damaśławek. 15660

2 czeladników
kolodziejskich na lepsze prace mogą się natychmiast zgłosić. Modlibowski, Adama Czartoryskiego 6. 15713

Książkowa
rutynowana, ze znajomością języka polskiego i niemieckiego, posząca biegle na maszynie potrzebna zaraz. Zgł. z życiorysem listownie. Ruskowski, Gdynia, Wila Jurek. 15680

Młodsza
bnohalterka znająca język polski i niemiecki w słowie i piśmie zaraz potrzebna. Oferty z odpisem świadectw i podaniem pensji pod „K. G. 405” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 8028

Potrzebna
bufetowa zaraz, która jest dzielna w piśmie i liczeniu i może zastąpić panią domu. Adres wskaże filia Dz. Bydg. Dworcowa 2. (8202)

Poszukuje
krawcowej która wykona miarowe spodnie i poręczne prace. Berliner, Toruńska 153. 15748

Poszukuje
zaraz obeznanego hodowcę pszczoł samotnego czlowieka, który zajmie się ogrodem. Zgłosz. z pod pretensją do Majet. Szczerbin p. Łobżenica. (15534)

Kucharka
zaraz potrzebna. Zgł. z podaniem pensji, Dom Kuracyjny Puck. 15634

Ucznia
poszukuje mistrz krawiecki, Podgórz, Parkowa 97. 15571

Potrzebna
kucharka zaraz. Zgł. do Kasyna Podol. 62 p., ul. Warszawska. (8201)

Panienska
do dzieci potrzebna jako przychodnia. Marynowska, Chrobrego 12. 8078

Potrzebna
szteperka i czeladnicy szewscy. Mazowiecka 3. 8077

Dziewczę
do posyłek potrzebne. J. Kłosiński, Dworcowa 66. 8099

POSADY POSZUKUJA

Ogrodnik
z dobermi świadectwami z 5-letnią praktyką, dobrze obeznan w swym zawodzie szuka posady ogrodnika lub pomocnika od 15 lub 1. 7. 1928 r. Tomasz Grzybowski, Matyldzin, pow. Wyrzysk poczta Witostaw. (15683)

Doświadczona
nauczycielka francuskiego języka poszukuje kondygnacji na lato od 25/VI na wieś (osady fabrycznej). Dyplom konwersacji — specjalność klasy wstępnej. Of. do filii Dziennika Bydgosk., Dworcowa 2 pod „L. D. 7”. (8092)

Sierota
przyjmuje zarząd domu. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Z. Z.” 8098

Młoda
wdowa poszukuje posady jako wyreczytelca pani domu. Zgłoszenia proszę złożyć pod „Zródło” do Dz. Bydg. 15787

Sierota
z inteligentnej rodziny z Małopolski poszukuje posady do jakiegokolwiek interesu lub do dzieci. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Sierota B. 20”. 15751

DZIERZAWY

Poszukuje
składu z mieszkaniem w ożywionym miasteczku lub w dużej kościelnej wiosce nadający się na bławaty. Zgł. do Dz. B. pod „Bławaty”. 15429

Wydzierżawie
plac przy ulicy Gdańskiej nadający się na składnicę wszelkiego rodzaju. Zgł. Dworcowa 82, Biuro Prawo. 15398

Wydzierżawie
2 szopy, razem lub pojedynczo, również skład. — Grunwaldzka 139, właściciel. (8206)

Dobra
egzystencja! Wydzierżaw. piekarnię, kolonialkę z urządzeniem, mieszkaniami za 2000 zł, albo sprzedam dom 164000 zł. Lysarz, Świecie, Młynska 11. 15779

MIESZKANIA

Mieszkanie
4-5 pokojowe najchętniej zaraz poszukuje P. Nowacki Rycerska 6. (15596)

Poszukuje
2-3 pokoi z kuchnią, opłatowa dowolna. Of. Świętojańska 23, I p. lewo. (8058)

Mieszkanie
2 wzgl. 3 pokojowe poszukują 2 urzędniczki państw. Czynsz za rok z góry. Wiadomość w filii Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (8039)

Mieszkanie
6 pokojowe z wygodami w centrum do oddania natychmiast. Wiadomość w filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (8095)

Mieszkania
4 pokojowego możliwie z balkonem poszukuje. Dzierżawa naprzód podług umowy. Of. Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 3. (8095)

POKOJE

Pokój
umebl. od 15. 6. do wynajęcia. Malborska 3, podwórze prawo. (8097)

Pokój
umebl. do wynajęcia. Sw. Trójcy 22a, I ptr. (8080)

Pokój
umebl. od 15. 6. do wynajęcia. Paderewskiego 7, parter lewo. (8082)

Pokój
umebl. do wynajęcia. Nakielska 9, I piętro prawo. 15753

Pokój
umebl. do wynajęcia, Długa 29, Radziński. 15749

ROZMAITE

Dziecko
wychować zdrowo można tylko znakomita i treściwa MACZKA LOGI. Każdy lekarz może to potwierdzić. Do nabycia w aptekach i drogerjach. 11596

15.000 zł.
Przystąpię jako współnik do poważnego interesu, najchętniej budowlanego Oferty pod „A. W. L.” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 8042

Biuro porad
w sprawach wojskowych udziela porad w sprawach odroczenia służby wojskowej, ochotniczego wstąpienia do wojska, wstąpienia do korpusu kadetów i innych szkół wojskowych; w sprawach inwalidzkich i emerytalnych ćwiczeń i kontroli rezerwistów i innych spraw w związku ze stosunkiem do służby wojskowej. Biuro otwarte od 9 do 16. Porady pisemne udziela się po nadesłaniu 5 zł. Bydgoszcz, Zduny 21, I pt. 6200

Obiady
smaczne z trzech dań 1 zł. kuchnia wysmienita. Restauracja Hotelu Rios. (3329)

Obiady
smaczne, 1 zł, wydaje Gołejewska, Ossolińskich 19, I piętro. (8034)

Restauracja
pod „Lwem”, Toruń, Łazienna 19, wydaje pierwszorzędną smaczne obiady po 1,20 zł. Podczas obiadu koncert. Kuchnia warszawska. F. Skubiński. 16009

Bezinteresowni!
Czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego” Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia, otrzymasz darmo broszurę, określenie charakteru, zdolności, przeznaczenia. Poznasz kim jesteś, kim być możesz. Adresuj: Warszawa, redakcja „Wiedza Tajemna”. Skrzynka pocztowa 571. Załączycie niniejsze ogłoszenie, znaczek pocztowy na prześyłkę. (10876)

Karwia
Pensjonat Marii Przyboryżynie w Karwii nad pełnym morzem. Zamówienia Lublin, Krakowskie Przedmieście 55, mieszkanie 6 lub Karwia. (7491)

Meł
na lipiec piękny pokój dla 2 osób z całym utrzymaniem przy rodzinie do wynajęcia. Wiadomość ul. 20-go Stycznia nr. 35, I p. między 10-12. 8089

Letnisko.
Pokój dla 1-2 osób z utrzymaniem lub bez na leśniczówce niedaleko Bydgoszczy. Adres wskaże Dz. Bydg. (7990)

Pożyczę
tysiąc zł, dam zabezpieczenie hipoteczne. Zgłosz. Kociniowski kiosk. Chelmino. 15737

Kto
przyjmuje dziecko (niemowlę) na wychowanie za dobrem wynagrodzeniem. Zgł. do adm. Dz. Bydg. pod „C. 15”. (15677)

Obwieszczenie!
Wierzyciel, który wskutek bankructwa periodycznych kupca Pawła Rygielskiego, ostatnio zamieszkałego w Wągrowcu, ucierpieli na majątku, zechcą zgłosić się w najbliższych dniach w biurze moim Bydgoszcz, Jackowskiego 17. M. Buchnowski, obrońca prywatny. 15750

Unieważniam
zagubiony dowód osobisty na nazwisko Marjan Wiewiórka, ul. Bocianowo 28. (8200)

Zgubiona
książeczkę wojskową wystawioną na nazwisko Władysław Dziurzyński, przez P. K. U. Szubin unieważniam. 7977

Przybiłkaj!
się chart. Nakielska 85, Miedzyn. (8091)

MATRYMONIALNE

Panna,
lat 35, z dobrej rodziny i gospodarstwa, pos. 1000 złotych i meble, szuka z braku znajomości męża, Panowie, wdowiec nie wykluczony, raczą swoje of. nadesłać do Dz. Bydg. pod „Maż”. (15775)

Gabinet kosmetyczny, higiena piękności

M. Petrykowskiej
dyplomowanej kosmetyczki (26636)
Bydgoszcz, ul. Krasińskiego nr. 14
zastosowuje najswiezsze zdobycze wspolczesnej kosmetyki. Odswieza cerę, wygładza zmarszczki i zapadłe policzki. Powoduje naturalne rumieńce i nadaje piękną karnację. Modeluje kształty. Trwale przyciemnia brwi. Częściowym siwym włosom przywraca naturalny kolor. Usuwa defekty skóry: kurczaki, znamiona, wagnery, rozszerzone pory, piegi, czerwonosc i t. d. **Farbuje włosy na wszystkie kolory naturalne.**

ADET SEWARD-COGNAC
Generalne przedstawicielstwo na całą Polskę i W. M. Gdańsk
Z. KRAJEWSKI, Bydgoszcz, Gdańska 139
Telefon 1639

podlegaj. podatkom, wszelkie ważniejsze metody księgowania wzy. u. się każdy nawet niefachowiec przez (13719)
OBROTY
KOMPAS PODATRÓW ZBIÓR MORIS
Niezbędne dla pp. kupców, księzkowych, zwłaszcza początkujących. Prospekt 11 gratis. **A. Szwalbe, Poznań, Poina 13.**

Wróciłem
Dr. Wiecki
lekarz prakt. i akuszer
Dworcowa 18c 8049 Telefon 1623

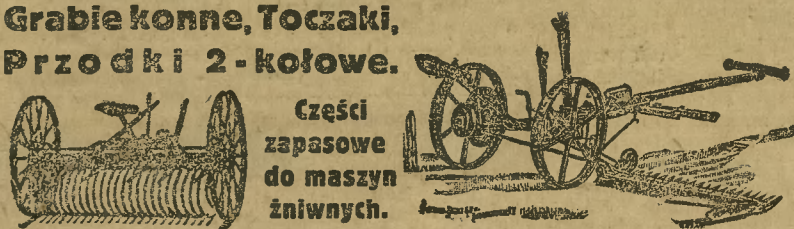
Lekarz-dentysta
JANINA BISKUPSKA
Wystąpiłam z dniem 1 czerwca br. z Ambulatorjum Dentystycznego Kasy Chorych miasta Bydgoszczy. Przyjmuję prywatnych pacjentów codziennie od godziny 9—12 i od 3—6. 7845
Sienkiewicza 6 I. piętro.

Przetarg przymusowy.
Dnia 11. VI. 28 r. o godz. 11 sprzedam w Bydgoszczy przy ul. Poniałowskiego 6 **szafonierkę, kanapę pluszową, duże lustro.**
15877) **Orzechowski, komornik sądowy.**

Przetarg przymusowy.
We wtorek, dnia 12 czerwca br. o godz. 12 w południe, sprzedam przy ul. Poznańskiej 22, I. pr. 2 maszyny do szycia „Singer”, 1 radjo-aparat 4 lampkowy, szafę do rzeczy z lustrem i toaletką damską, 2 noce stołeczki, 1 kraj-obraz i większą ilość towarów krótkich, jak: biustonosze, gumy, koronki, płótno itp. za natychmiastową zapłatą.
15919) **Kucharz, kom. sąd. w Bydgoszczy.**

Wydział Powiatowy w Kościerzynie, (Pom.)
ogłasza niniejszem
konkurs
na posadę technika meljoracyjnego.
Warunki:
1. Wykształcenie zawodowe z dziedziny meljoracyjnej i budownictwa, (15870)
2. Obywatelstwo polskie,
3. Wynagrodzenie stosownie do przedłożonych świadectw podług IX. wzgl. VIII. grupy urzędników państw. plus 15% dodatku komunalnego. Podanie należy z udokumentowanem wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem należy wnosić do Wydziału Powiatowego do dnia 20 czerwca br. Kościerzyna, dnia 31 maja 1928 roku.
Starosta Powiatowy.
wz. (—) Jactak, dep. pow.

Żniwiarki i kosiarki
oryg.
Mc. CORMICK.

Grable konne, Toczaki, Przdki 2-kołowe.
Części zapasowe do maszyn żniwnych.
Dostawa natychmiastowa. 13655
Józef Szymczak
Bydgoszcz, Dworcowa 84-85.
Telefon 1122.

Zabezpieczcie pożywienie od zanieczyszczania przez owady
Niebezpieczne roznosicielki wszelkiego rodzaju chorób, muchy, są największym niebezpieczeństwem dla zdrowia ludzkości, rozmnażając się w niezdrowych i brudnych miejscach, przenoszą wszelkiego rodzaju zarazki do mieszkań i zakażają wszystko czego się dotkną. Zabezpieczcie swoje zdrowie przy pomocy Flitu.
Jako rezultat starannych i długotrwałych doświadczeń FLIT jest najlepszym środkiem do tępienia i bezwzględnie niszczenia much, komarów, pluskiew, karaluchów i wszelkich innych owadów oraz ich zarodków. FLIT dociera do wszelkich szpar i szczelin tępiąc kryjące się w nich owady i niszcząc ich zarodki. FLIT niszczy mole oraz ich zarodki i zabezpiecza odzież i materiały. FLIT jest łatwy w użyciu i nie plami najdelikatniejszych nawet materiałów i tkanin. FLIT jest zupełnie nieszkodliwym dla ludzi i zwierząt. Do nabycia we wszystkich składach aptecznych i drogerjach.

Generalne Zastępstwo na Polskę
Standard Nobel w Polsce S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57
Składy własne i przedstawicielstwa we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej

Płyty chodnikowe
i wszystkie inne materiały budowlane po cenach konkurencyjnych i dogodnych warunkach. 15844
Paweł Henke
Bydgoszcz, Nowodwarska 7, tel. 990.
Tel. JA: ul. Ica Kujawska 93, telef. 985.

Parasole ogrodowe
w wszystkich wielkościach i kolorach wielki wybór, po korzystnych cenach
15894 **Bydgoska Fabryka Paraseli Rudolf Weissig**
ulica Gdańska 9, vis-à-vis Hotelu pod Orłem

Ogłaszajcie się w Dzienniku Bydgoskim!

KUPOJECIE WYROBY
Boguna
firmy **C. F. MÜLLER i SYN**
BOGUSZEWO-POMORZE.
FABRYKA POWIDEL BURACZANYCH MARMELAD i POWIDEL ŚLIWKOWYCH
ADRES TELEGRAFICZNY: „BOGUNA”
ROK ZAŁOŻ. 1881. — TELEFON I i II.
WSZĘDZIE DO NABYCIA.

Kawiarnia i Restauracja „LOUVRE”
Telefon nr. 1283 ul. Gdańska 143
urządza codziennie
KONCERT ARTYSTYCZNY
prowadzony przez sławnego i ulubion. kapelmistrza **p. Lustiga**
od godz. 19, w niedziele i święta od 13—14³⁰ i od 17, na który Szanownych Gości zaprasza 8250) **Gospodarz.**

11722 **RESTAURACJA**
A. TWARDOWSKI NAST.
Długa 12 Tel. 1-30
najzdrowsze, najsmaczniejsze, najtańsze **obiady i kolacje w Bydgoszczy**
Wieczorami koncert artystyczny

Wydział Powiatowy w Chojnicach (Pomorze)
ogłasza
konkurs
1. na stanowisko rachmistrza Pow. Kasy Komunalnej,
2. na stanowisko sekretarza Wydziału Powiatowego.
Do stanowiska rachmistrza przywiązane są pobory IX. grupy plac urzędników komunalnych; do stanowiska sekretarza X. ewentl. IX. grupy. Do poborów dodaje się 15% tymczasowego dodatku komunalnego. Posada tak rachmistrza jak i sekretarza może być objęta niezwłocznie.
Brane będą pod uwagę: 1. na stanowisko rachmistrza tylko oferty osób, posiadających należyte kwalifikacje teoretyczne i praktyczne z dziedziny rachunkowości komunalnej, oraz co najmniej 3-letnią praktykę bankową, 2. na stanowisko sekretarza tylko oferty osób, posiadających należyte kwalifikacje teoretyczne i praktyczne z dziedziny samorządu, a przede wszystkim z dziedziny podatkowości komunalnej oraz co najmniej 3-letnią praktykę biurową w samorządzie powiatowym lub miejskim.
Do podania należy dołączyć:
1. dokument urodzenia,
2. poświadczenie obywatelstwa polskiego,
3. uwierzytelnione odpisy świadectw,
4. życiorys,
5. świadectwo moralności, wystawione przez państwową władzę policyjną,
6. świadectwo zdrowia od lekarza urzędowego.
Podania należy kierować do Wydziału Powiatowego w Chojnicach (Pomorze) do dnia 25 czerwca 1928 r. — Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.
Chojnice, dnia 1 czerwca 1928 r.
Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta
(—) Weiss.
15869)

Biuralistka
znająca dobrze korespondencję polską i niemiecką możliwie też stenografię potrzebną od 15. 6. lub 1. 7. 28. Zgłoszenia tylko z odpisem świadectw uprasza pod „Biuralistka” do Dzien. Bydg. (8294)

PROSZEK MYDLANY z PODARUNKAMI
POLAR
PRAWNIE ZASTRZEŻONY FIRMY **JULIAN KRÓL**
FABRYKA CHEM. BYDGOSZCZ

Żądajcie
zawsze
i
wszędzie
Z
podarkiem!